

GRAMI TARINI

4

Traducere după „Молитвами святых отец наших... Беседы по древнему патерику”, de Maxim Evtodiev, cu permisiunea Mănăstirii Sfânta Elisabeta din Minsk, Belarus, deținătorul drepturilor de autor.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LEMEȘONOK, ANDREI

Din iubire pentru omul de azi : cugetări pe marginea Patericului /
protoiereu Andrei Lemeșonok. – Putna : Editura Nicodim
Caligraful, 2019

ISBN 978-606-94484-8-9

2

© Sfânta Mănăstire Putna, 2019

CRINII ȚĂRIII

~ 4 ~

PROTOIEREU ANDREI LEMEȘONOK

DIN IUBIRE PENTRU OMUL DE AZI
Cugetări pe marginea Patericului

EDITURA NICODIM CALIGRAFUL

SFÎNTA MĂNĂSTIRE PUTNA

2019

„Din iubire pentru omul de azi. Cugetări pe marginea Patericului” reprezintă al patrulea volum din colecția „Crinii țarinii”. Colecția cuprinde cuvinte ale unor părinți contemporani și nu numai, iar rostul ei este să ofere hrană duhovnicească sufletelor care s-au dăruit lui Dumnezeu în chipul smerit al călugăriei. Sădite în țarina inimilor întraripate de dumnezeiescul dor, harul Duhului Sfânt va face ca ele să rodească crinii bine-împodobiți ai virtuților și curăția minții – darul unic al slujirii monahale, cu rugăciunile și darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria, maica monahilor.

Iisuse prealine, bucuria călugărilor!

Colecția CRINII ȚARINII
apare cu binecuvântarea
IPS PIMEN,
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

Născut în 8 aprilie 1956 în orașul Minsk, din Belarus, părintele Andrei Lemeșonok a căutat din tinerețe sensul vieții pe un drum sinuos, care l-a condus de la mișcarea hippi la tolstoism, de la fascinația pentru filosofia orientală la Dostoievski. Găsindu-și împlinirea în Ortodoxie, la vârsta de 22 de ani a fost botezat în Biserica Ortodoxă. Își amintește că atunci când a intrat în catedrala Sfântului Duh din Minsk „parcă m-am născut din nou”. Atunci a simțit cu adevărat că poate iubi și că nimeni nu îi va putea lua această dragoste. A părăsit Facultatea de Teatru și Artă și s-a angajat la catedrală, unde a lucrat timp de treisprezece ani: a fost paznic, a cântat în cor, a fost clopotar.

Unul dintre cele mai importante evenimente din viața lui a fost întâlnirea cu părintele Nicolae Gurianov, Starețul care l-a sprijinit în cele mai dificile perioade ale vieții sale duhovnicești. Tot el i-a dat binecuvântarea să se preoțească, fiind hirotonit în 1992.

În anul 1996, părintele Andrei a început să se îngrijească de pacienții de la Spitalul Clinic de Psihiatrie Republican, unde era ajutat de fiii săi duhovnicești. Astfel s-a creat o frăție de surori. Pentru că o parte dintre ele au dorit mai apoi să se dedice monahismului, Mitropolitul Filaret i-a dat părintelui Andrei binecuvântarea să construiască o mănăstire, unde l-a numit duhovnic. Datorită conversațiilor cu părintele Andrei, mulți oameni au descoperit esența și frumusețea Ortodoxiei, iar cuvântul său i-a ajutat să-L întâlnească pe Dumnezeu cel viu.

CUVÂNT ÎNAINTE

Ne bucurăm să aducem înaintea cititorului român acest buchet de cuvântări pe care Părintele Andrei Lemeșonok de la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Minsk le-a ținut între anii 2003 și 2005. Traducerea și tipărirea acestei cărți în limba română constituie pentru noi o mângâiere pe care nevoitorul ortodox o primește în aceste vremuri dificile pentru oricine vrea să trăiască în Duhul Sfânt, pentru oricine vrea să-și unească voia sa cu voia lui Dumnezeu.

Părintele Andrei s-a născut în anul 1956 în orașul Minsk, într-o familie care, ca majoritatea familiilor din acea parte a lumii robite de întunericul comunismului ateu, nu-L acceptase pe Hristos în mijlocul ei. Acesta este motivul pentru care Părintele Andrei nu a fost botezat. Cu toate acestea, așa cum avea să mărturisească el însuși mai târziu, a simțit permanent o chemare către Ortodoxie, ceea ce i-a întărit convingerea că Ortodoxia este însăși firea omului. Așa stând lucrurile, formarea lui atee nu a putut să pună stăpânire pe inima lui însetată după Dumnezeu, astfel încât a fost de ajuns doar să pășească în Catedrala Sfântului Duh din Minsk pentru ca inima lui să-L recunoască pe Hristos, Cel a Cărui chemare o

simțise atât de vie până atunci. De aceea, a lepădat toată gândirea lumească, hotărându-se să slujească acolo, în biserica unde a simțit că „s-a născut din nou”, acolo unde a simțit că „poate iubi”. Astfel, după un an de studii, a părăsit Facultatea de Teatru și Artă și s-a angajat ca paznic la acea catedrală. Acesta a constituit momentul de început al drumului său în Ortodoxie, însă evenimentul principal care avea să-i marcheze întreaga viață a fost întâlnirea cu Părintele său duhovnicesc, Nicolae Gurianov. Acesta a fost cel care i-a îndrumat pașii pe calea strâmtă și cu chinuri a slujirii lui Dumnezeu, tot el fiind cel care i-a binecuvântat crucea preoției. Având calea statornicită pe temeiul ascultării, Părintele Andrei și-a centrat întreaga nevoiță pe slujirea aproapelui, în care a văzut permanent chipul lui Hristos Însuși. Cartea pe care v-o aducem înaintea ochilor inimii dumneavoastră este rodul acestei slujiri.

Cititorul va regăsi în această carte duhul autentic al Părinților, duhul Patericului, care este o carte de competenție a oricărui trăitor ortodox. Părintele Andrei a ales câteva cuvinte ale Părinților din Pustia Nitriei, pe care le-a tâlcut într-un mod pe cât de simplu și ușor de cuprins, pe atât de bogat și de înălțător duhovnicesc. Părintele Andrei reușește să ne reamintească tuturor celor care citim aceste tâlcuiri că Patria noastră nu este de aici, de pe Pământ, ci că avem în Cer cetate stătătoare (cf. Evrei 13, 14). El ne aduce aminte, într-un mod curcitor, că noi, cei păcătoși, suntem trupul Bisericii, că suntem frați și că doar în această Biserică a lui Hristos ne putem îndestula de iubirea Lui:

„Cu toții vrem să intrăm în Împărăția cerurilor, cu toții înțelegem că forțele noastre, dragostea noastră nu sunt suficiente pentru a ne uni cu Dumnezeu pentru totdeauna. Dar noi credem că Dumnezeu, Care a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, a întemeiat Biserica Sa pentru ca noi toți, oamenii omorâți de păcat, să primim Sfintele Taine, iar aceste Taine să ne învieze, să ne facă în stare să ne iubim unii pe alții și să-I slujim lui Dumnezeu și aproapelui.”

Prin învățăturile sale, Părintele Andrei reușește să ne transmită așezarea sa lăuntrică, dar mai ales acea simplitate cuminte pe care mulți dintre noi am uitat-o sau nu am cunoscut-o până acum. Cuvintele din această carte sunt simple, dar bogate prin smerenia lor. Sperăm ca fiecare dintre cei care vor citi această carte să o primească așa cum a dorit Părintele Andrei, ca pe un dar de la Dumnezeu. Încheiem cu un cuvânt al Părintelui, aducător de bucurie duhovnicească, după cum se dovedește a fi întreaga sa carte:

„Cea mai mare minune în lumea aceasta este smerenia, încrederea lui Dumnezeu în om și necuprinsa Lui dragoste față de creația Sa. Domnul a întemeiat Biserica – izvorul vieții care spală și adapă sufletele însetate cu acea dragoste care îl tămăduiește și îl sfințește pe om.”

Arhimandrit Melchisedec Velnic,
Starețul Mănăstirii Putna

La Praznicul Sfinților Împărați Constantin și Elena
21 mai 2019

1.
UN CEAS AL POCĂINȚEI

Se spunea pentru avva Ioan că unei tinere i-au murit părinții și a rămas sărmană. Iar numele ei era Paisia. Deci, a socotit să-și facă din casă gazdă de străini, spre primirea părinților Schitului. A rămas, dar, așa, primind pe străini vreme multă și odihnind pe părinți; iar după o vreme, după ce a cheltuit lucrurile, a început a fi lipsită. Deci, s-au lipit de dânsa niște oameni răzvrățiți și au schimbat-o din socoteala cea bună. Și de aceea a început a petrece rău, încât a ajuns ea ca să curvească. Au auzit părinții și foarte s-au mâhnit. Și poftind pe avva Ioan Colov, i-au zis: am auzit despre sora aceea că petrece rău; ea, când putea, și-a arătat mila ei către noi, iar acum noi să arătăm către dânsa milă și s-o ajutăm. Deci, ostenește-te până la dânsa și după înțelepciunea ce ți-a dat-o Dumnezeu, iconomisește cele pentru dânsa. Deci, a venit avva Ioan la dânsa și a zis bătrânei portărițe: Spune stăpânei tale că am venit eu! Iar ea l-a izgonit, zicând: Voi dintru început ați mâncat cele ale ei și iată că este săracă. I-a zis avva Ioan: Spune-i că foarte am s-o folosesc. Iar slugile ei, zâmbind, îi zic lui: Dar ce ai să-i dai, de voiești să te întâlnești cu dânsa? Drept aceea, suindu-se bătrâna, i-a

spus despre dânsul. Și îi zice ei cea tânără: Acești călugări de-a pururea umblă pe lângă Marea Roșie și găsesc mărgăritare. Împodobindu-se, dar, a zis să-l aducă la dânsa. Deci, după ce s-a suit, apucând ea mai înainte, a șezut pe pat. Și venind avva Ioan, a șezut aproape de dânsa. Și căutând în fața ei, i-a zis: Pentru ce ai defăimat pe Iisus, de ai venit la aceasta? Iar ea, auzind, a înghețat cu totul; și plecând în jos capul său, avva Ioan a început a plânge foarte. Și a zis ea lui: Avvo, de ce plângi? Iar după ce a căutat, iarăși s-a aplecat în jos plângând și i-a zis ei: Văd că satana joacă în fața ta și nu voi plânge? Iar ea, auzind, i-a zis lui: Este pocăință, avvo? Îi zice ei: Este. Îi zice lui: Ia-mă unde voiești! Îi zice ei: Să mergem. Și s-a sculat să meargă după dânsul. Și a luat seama avva Ioan că nimic n-a pus la rânduială, nici n-a grăit pentru casa sa. Și s-a mirat. Deci, după ce au ajuns la pustie, s-a făcut seară și făcând din nisip un căpătâi mic și însemnând chipul i-a zis: Dormi aici! Și făcându-și lui puțin mai departe și împlinindu-și rugăciunile, s-au culcat. Iar pe la miezul nopții, deșteptându-se, vede o cale luminoasă de la cer până la dânsa întărită și pe îngerii lui Dumnezeu ducându-i sufletul. Drept aceea, sculându-se și mergând la dânsa, a mișcat-o cu piciorul. Iar după ce a văzut că a murit, s-a aruncat pe sine cu fața la pământ, rugându-se lui Dumnezeu și a auzit că un ceas al pocăinței ei s-a primit mai presus decât pocăința multora care zăbovesc și nu arată fierbințeala unei pocăințe ca aceasta.

Pocăiți-vă, s-a apropiat Împărăția cerurilor, spune Domnul (cf. Marcu 1, 15). Spune fiecăruia dintre noi, pentru că Împărăția cerurilor este viața în Dumnezeu, este

acea viață în care nu va exista păcatul, nu va exista moartea, viața în care iubirea lui Dumnezeu va fi în toți și în toate.

Păcatul înseamnă moarte. Iar omul, pentru ca viața să triumfe în el, trebuie să-L caute pe Dumnezeu. Nimeni și nimic nu este uitat înaintea lui Dumnezeu și fiecare faptă săvârșită de om în această viață are o putere a ei.

Tânăra despre care se istorisește în Pateric a făcut multe lucruri bune în viața ei. I-a ajutat pe călugări, i-a găzduit, i-a hrănit și toate acestea le-a făcut pentru Dumnezeu. Dar diavolul a aruncat-o în păcat și se părea că viața ei a devenit una de slujire a păcatului. Iar toate lucrările sfinte, tot binele pe care l-a făcut părea că a rămas în trecut. Însă nimic nu este uitat înaintea lui Dumnezeu. Călugării cărora le-a făcut bine această tânără se roagă pentru ea. O ajută, iar prin ei lucrează Domnul Însuși.

Avva Ioan a venit la ea pentru a-i mântui sufletul. Domnul l-a trimis și i-a dăruit acea dragoste care, în ciuda tuturor păcatelor și a depravării tinerei, i-a deschis inima. Iar ea și-a adus aminte de acea viață în care Îi slujea lui Dumnezeu și apropielui și, iată, a apărut în sufletul ei nădejdea...

Tânăra l-a urmat pe Bătrânul care a chemat-o la pocăință. Fără a se îngriji de ceva din cele trecătoare, de cele vremelnice, ea și-a părăsit casa în care înainte păcătuse. În acel moment, când harul s-a atins de ea, nu mai avea întrebări pământești. I-a mai rămas o singură întrebare, una cerească: cum să se mântuiască?

Pocăința ei a fost mare, căci a văzut Bătrânul cum îngerii i-au primit sufletul. A văzut lumina iubirii lui

Dumnezeu în care se afla sufletul ei care pleca în veșnicie. Iar Domnul a spus că un ceas al pocăinței ei este mai mare decât o viață întreagă trăită în mici suspine, în mici învinuiri de sine, într-o pocăință superficială.

Domnul, Cel ce cunoaște inimile, vede adâncul omului. El vede însuflețirea, dorința ei de a sluji Creatorului său. Dar, în același timp, sufletul nu este pregătit pentru o luptă lungă și epuizantă cu păcatul și de aceea cade, nu rezistă.

Atunci când ne aducem aminte de viața noastră și de acele momente în care ne-am simțit vinovați față de aproapele nostru, ne vine pocăința. Aceste momente sfinte sunt cel mai important lucru care se întâmplă în viața noastră. Omul începe să își vină în fire și să se pocăiască de păcatele sale. Fiecare om trebuie să zidească casa lui duhovnicească pe temelia smereniei, a răbdării, a supunerii față de voia lui Dumnezeu.

Domnul ne îndeamnă: *învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima* (Matei 11, 29). Oricât ar încerca vrăjmașul să-i insufle omului că Dumnezeu nu mai are nevoie de el, că păcatele i-au biruit sufletul pentru totdeauna, Domnul așteaptă pocăința de la fiecare dintre noi. Iar acei oameni care Îl urmează pe Hristos, care își duc crucea fără cârtire, fără întristare, fără îndreptățire de sine, pot merge doar pe calea pocăinței, smerindu-se și cerând ajutorul lui Dumnezeu, luminarea lui Dumnezeu și iubirea lui Dumnezeu, care ne încălzește sufletele.

Trebuie să ne grăbim să facem fapte bune fără să regretăm acel timp „pierdut” când am vorbit, mângâindu-ne unii pe alții, sau când de dragul aproapelui am

lăsat treburile noastre și am încercat să-l liniștim, să-l ajutăm, să-l sprijinim... Toate acestea se adaugă la comoara noastră din cer și de aceea să nu ne pierdem curajul când, dintr-odată, în cele din afară ne vom simți dezolați, aflați într-o situație aparent fără ieșire.

Cu toții vrem să intrăm în Împărăția cerurilor, cu toții înțelegem că forțele noastre, dragostea noastră nu sunt suficiente pentru a ne uni cu Dumnezeu pentru totdeauna. Dar noi credem că Dumnezeu, Care a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, a întemeiat Biserica Sa pentru ca noi toți, oamenii omorâți de păcat, să primim Sfintele Taine, iar aceste Taine să ne învieze, să ne facă în stare să ne iubim unii pe alții și să-I slujim lui Dumnezeu și aproapelui.

Hristos Însuși ne conduce în Împărăția Sa, Împărăția iubirii, care începe înăuntrul nostru atunci când ne împăcăm cu aproapele, când Îi mulțumim lui Dumnezeu și credem că pocăința ne poate face părtași ai vieții celei veșnice.

Așa să ne ajute Dumnezeu pe toți!

8 septembrie 2003

2.

DREPTATEA LUI DUMNEZEU

Povestit-a despre sine avva Macarie, zicând: Când eram mai tânăr și ședeam la chilie în Egipt, m-au apucat și m-au făcut cleric în sat. Și nevrând să primesc, am fugit la alt loc. Și a venit la mine un mirean cucernic și lua rucodelia mea și-mi slujea mie. Apoi s-a întâmplat din ispită diavolească de a căzut în păcat o fată și, luând în pânțece, era întrebată cine este cel ce a făcut aceasta. Iar ea zicea: Pustnicul! Iar ei ieșind, m-au prins în sat și au spânzurat de grumajii mei oale afumate și urechi de vase și m-au purtat în vileag prin sat, pe uliță, bătându-mă și zicând: Acest călugăr a stricat pe fata noastră, luați-l, luați-l! Și m-au bătut încât puțin de n-am murit. Și venind unul din bătrâni, a zis: Până când bateți pe acest călugăr străin? Iar cel ce-mi slujea urma după mine, rușinându-se, căci era ocărându-l pe el foarte și zicând: Iată, sihastrul pe care tu îl mărturiseai, ce a făcut! Și au zis părinții ei: Nu-l slobozim până ce nu va da chezășie că o va hrăni pe dânsa. Și am zis slujitorului meu și m-a luat în chezășie. Și mergând la chilia mea, am dat lui câte coșnițe aveam, zicându-i: Vinde-le și le dă femeii mele să mănânce! Și ziceam în gândul meu: Macarie, iată, ți-ai găsit ție femeie.

Trebuie să lucrezi puțin mai mult ca să o hrănești. Și lucrăm ziua și noaptea și îi trimiteam ei. Și când a venit vremea ticăloasa să nască, a petrecut multe zile chinându-se și nu năștea. Și i-au zis ei: Ce este aceasta? Iar ea a zis: Eu știu că pe pustnicul acela l-am năpăstuit și mânjind l-am învinuit. El nu este vinovat, ci cutare tânăr. Și venind cel ce îmi slujea, bucurându-se, zicea că n-a putut să nască fata aceea până ce nu a mărturisit zicând că nu are vină pustnicul, ci a mințit asupra lui. Și iată, tot satul va să vină aici cu slavă și să se pocăiască înaintea ta. Iar eu, auzind acestea, ca să nu mă supere oamenii, m-am sculat și am venit aici la Schit. Acesta este începutul pricinii pentru care am venit aici.

Omul care caută dreptatea lui Dumnezeu trăiește cu Dumnezeu. Omul care caută dreptatea pământească trăiește cu ea și își caută îndreptățiri. Cel care dorește slavă, onoruri pământești în această lume, încearcă să obțină o răsplată pământească.

Marele anahoret Macarie Egipteanul trăia cu Dumnezeu; de dragul Lui a părăsit el lumea. Iar atunci când clevetirea omenească a căzut asupra lui, el nu s-a certat, n-a cărtit, n-a început să-și caute dreptate, ci le-a lăsat pe toate în mâna lui Dumnezeu, le-a încredințat dreptății cerești. El a primit defăimarea, a primit învinuirile de curvie ca pe o îndrumare și pedeapsă, ca pe o încercare îngăduită pentru a se smeri și a se curăți de mizeria pământească ce nu-l lasă pe om să-L vadă pe Dumnezeu. El a primit cuvântul de defăimare și a început să se ostenească, văzând în ispita care a venit asupra lui purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Iar Domnul nu l-a dat rușinii pe plăcutul Său. Văzând smerenia lui, Domnul a descoperit dreptatea Sa și oamenii au văzut frumusețea călugărului care, imitându-L pe Mântuitorul său, nu s-a certat, n-a încercat să demonstreze ceva, n-a căutat îndreptățire în fața oamenilor, ci trăia înaintea lui Dumnezeu; încă din această viață el trăia după dreptatea cerească.

Fericțiți veți fi voi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind din pricina Mea (Matei 5, 11). Acestea sunt cuvintele Mântuitorului, pe care Macarie Egipteanul le-a împlinit în viața lui. Iar atunci când oamenii au aflat că l-au defăimat pe cel nevinovat și veneau să-i laude smerenia, supunerea față de voia lui Dumnezeu, frumusețea duhovnicească, a fugit de aceste laude pentru că ele l-ar fi putut orbi și el ar fi fost în pericol să piardă dreptatea lui Dumnezeu, schimbându-o cu o cinstire, cu o slavă pământească.

Oamenii care Îl caută pe Dumnezeu nu așteaptă o răsplată pământească. Oamenii care năzuiesc spre Împărăția cerurilor trăiesc după legile cerești, în care nu există dreptate pământească, în care nu există întâmplare, nu există noroc, nu există greșeli, ci există încercări. Și oricât de grele ar fi acestea, dacă omul îi rămâne credincios lui Dumnezeu, dacă omul rămâne neclintit în starea sa înaintea lui Dumnezeu, el primește răsplată – acea iubire, acel har care îl face pe om părtaș al vieții veșnice.

Adesea ne contrazicem, dovedind dreptatea noastră, adesea ne pierdem pacea, iar acele supărări, acuzații reciproce în privința anumitor nedreptăți și greșeli ne împiedică

să păstrăm pacea înăuntrul nostru, ne împiedică să fim cu Dumnezeu. Oamenii devin revoluționari, ajustează lumea după propria lor dreptate, luptă unii cu alții, neînțelegând că lupta trebuie să o porți cu tine însuși, căci dacă vei avea pace înăuntrul tău, dacă Îl vei avea înăuntrul tău pe Hristos, atunci toate câte ți se vor trimite în această viață le vei primi. Dar oricât de dureroase ar fi încercările, ele se vor sfârși cu biruința lui Dumnezeu.

Toată viața poate să treacă într-o luptă cu tine însuși, cu propriul *eu*. Acest *eu* îl ascunde de om pe aproapele lui, acest *eu* cere cu fermitate și în mod constant dragoste, atenție, cinstire față de sine. Omul poate să fie iubitor de dreptate, să ceară cu fermitate de la alții să fie cinstiți, să fie cuviincioși, dar el însuși să nu-l vadă pe aproapele său, să nu-l compătimizească, să nu participe cu empatie la acele dureri în care trebuie să ne ajutăm unul pe celălalt ca să le depășim în această viață.

Domnul a adus dragostea Lui în această lume. *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața* (Ioan 14, 6). Iar cel care-L află pe Dumnezeu prețuiește această iubire și se silește ca întreaga lui viață să fie o mișcare a sufletului către Creatorul său. Exemplul Cuviosului Macarie Egipteanul este un exemplu al modului în care trebuie să primim încercările care sunt inevitabile într-o lume în care trăiește păcatul.

Adeseori suntem învinuiți și ne revoltăm. Din punct de vedere omenesc acest lucru este drept. Noi nu am făcut lucrul de care suntem acuzați, nu ne-am gândit la rău, dar suntem bănuși de toate și noi, îndreptățindu-ne, îl respingem pe aproapele. Răul caută o continuitate. „La rău, la un

cuvânt rău, tu trebuie să răspunzi cu același cuvânt”, spune lumea aceasta. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte! Dar Domnul le spune ucenicilor Săi: *Nu știți, oare, fiii cărui duh sunteți? Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mântuiască* (Luca 9, 55).

Dragostea lui Hristos este cea care ne mântuiește pe toți din moarte. Iar dacă omul se hrănește cu această iubire, dacă omul trăiește în Biserică, atunci, treptat, el se depărtează de acea judecată pământească, de acea dreptate pământească, de acele evaluări pământești care sunt atât de greșite, false, schimbătoare. Dacă vom răbda, dacă ne vom împăca cu ideea existenței nedreptății pământești, dacă nu ne vom apăra cu îndreptățiri pătimase și cuvinte mari, atunci nu vom pierde pacea.

Voia Domnului se va face. *Și fir de păr nu va cădea din capul tău fără voia lui Dumnezeu* (Luca 21, 18), ne spune Evanghelia. Noi credem că necazurile și încercările care ne sunt îngăduite în această viață ne sunt date pentru curățarea noastră, pentru creșterea noastră duhovnicească, pentru a ne uni cu Dumnezeu și a nu căuta aici, pe pământ, acea dreptate omenească ce nu va accepta niciodată Crucea lui Hristos, dragostea jertfelnică a lui Hristos, și niciodată nu se va smeri de dragul Împărăției cerurilor.

Viețile sfinților nevoitori din vechime ne oferă lecții de viață creștinească, de înțelepciune creștină, care sunt foarte folositoare pentru omul contemporan. Nu ni se vor îngădui astfel de încercări cum au fost îngăduite sfinților lui Dumnezeu, dar să nu răspundem, să ne smerim, să răbdăm în situațiile din viața de zi cu zi, în relațiile noastre

pământești, umane – aceste lucruri sunt foarte importante pentru noi. Aceasta va fi biruința noastră pentru Hristos: a nu-l respinge pe aproapele și a nu pierde pacea din inimă.

Ajută-ne și ne mântuiește pe noi, Doamne, cu harul Tău!

15 septembrie 2003

3.

A SEPARA PĂCATUL DE FRATE

Povestit-a despre avva Motie avva Isaac, ucenicul lui, care împreună s-au făcut episcopi. Întâi a zidit mănăstire bătrânul la Iracla și, după ce s-a depărtat de acolo, s-a dus la alt loc și a zidit acolo iarăși. Din lucrarea diavolului, s-a aflat un frate care îl vrăjmășea și îl necăjea pe dânsul. Și sculându-se bătrânul s-a dus în satul său unde și-a făcut o mănăstire și s-a încuiat într-însa. După câtăva vreme, au venit bătrânii locului de unde ieșise și luând și pe fratele asupra căruia avea mâhnire, s-au dus să-l roage să-l aducă la mănăstirea lui. Iar când s-au apropiat unde era avva Sori, și-au lăsat cojoacele aproape de el și pe fratele pe care avea mâhnire. Când au bătut în ușă, bătrânul a pus scărișoara și ivindu-se i-a cunoscut și le-a zis: Unde sunt cojoacele voastre? Iar ei i-au răspuns: Iată, aici sunt, cu acest frate. Și dacă a auzit bătrânul numele fratelui ce l-a mâhnit pe dânsul, de bucurie a luat toporul, a spart ușa și a ieșit alergând unde era fratele. Și făcându-i metanie întâi și sărutându-l l-a băgat în chilia lui și trei zile s-a veselit împreună cu dânsii, lucru pe care nu avea obicei să-l facă. Și sculându-se, s-a dus cu dânsii. După acestea s-a făcut episcop, căci era făcător de minuni.

A separa păcatul de frate și a te bucura când păcatul este învins, aceasta este calea creșterii duhovnicești, este calea pe care omul trebuie să se smerească, iar celor smeriți li se dă harul. Diavolul, care își seamănă semințele în mințile și în inimile oamenilor, speră că păcatul care a ajuns în om îl va infecta și pe aproapele. Și oamenii suferă, acuzându-se, insultându-se, suspectându-se unii pe alții; oamenii văd păcatul și nu pot să îl accepte, nu pot să se împace cu el. Dar oamenii nu-l văd pe fratele, nu văd în el chipul lui Dumnezeu și, de aceea, păcatul îi orbește. Iar fără Dumnezeu, fără iubirea Lui, lumea devine un început al iadului. Omul suferă din cauza păcatului care trăiește în el și din cauza păcatului pe care îl vede în jurul său, dar nu vede în sine și puterea de a birui păcatul.

În povestirea din Pateric vedem un bătrân înțelept care, în ciuda tuturor insultelor care i-au fost aduse, de îndată ce l-a văzut pe fratele care a venit la el cu pocăință, nu numai că l-a iertat, nu numai că nu și-a adus aminte de răutatea și de mâhnirile pricinuite, ci, dimpotrivă, s-a bucurat și s-a veselit, pentru că și întreaga lume a îngerilor se bucură de păcătosul care se pocăiește, care îl face de rușine pe diavol și biruie păcatul care trăiește în el.

Este înfricoșător atunci când venim la biserică pentru a ne spovedi înaintea lui Dumnezeu și începem să ne ascundem păcatul în spatele unor îndreptări de sine, aruncând vina asupra altor persoane și asupra împrejurărilor vieții. Această pocăință nu este adevărată. Este înfricoșător atunci când o persoană păstrează supărarea în inima sa. Această țepușă mortală otrăvește viața. Omul nu se mai

bucură, omului îi este greu, deoarece păcatul trăiește în el. Omul poate să scoată această țepușă, să ierte, să se împace cu aproapele, numai atunci când trăiește cu Dumnezeu, când există în el dragostea lui Hristos.

Domnul spune: *Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc* (Matei 5, 44), pentru că nu se poate, în niciun caz, să perpetuăm păcatul și la jignire să răspundem cu altă jignire, iar la insultă cu o altă insultă. Pocăința este întâlnirea sufletului cu dragostea lui Hristos. Dar pentru ca un om să se încreadă în Dumnezeu, să-I deschidă inima sa, trebuie să creadă că iubirea lui Dumnezeu va birui păcatul, să creadă că nu numai el, dar și persoana care l-a jignit este prețioasă pentru Dumnezeu și sunt egale în fața lui Dumnezeu.

Cu toții cădem și în lume, în mod constant, se desfășoară o luptă în care omul primește răni grave, iar uneori cade și în captivitate. Dar dacă omul își pune nădejdea în Mântuitorul său, în Hristos, Domnul îl eliberează și omul, cunoscându-și nedreptatea, se poate atinge de dragostea lui Hristos, iar aceasta îl va învia.

Biserica ne învață să iubim, dar iubirea pe care o aduce Hristos și dragostea care este în această lume sunt complet diferite. În lume fiecare se caută pe sine, *eul* propriu, și iubirea pentru o persoană este legată de faptul că aceasta îți este dragă, îți este simpatică, de faptul că, fiind atașat de această persoană, obții un anumit avantaj.

Foarte des, o astfel de iubire omenească se termină repede. Legăturile dintre oameni, oricât de trainice ar fi, nu rezistă la încercări, nu rezistă la acele furtuni sufletești

pătimăse care sunt inevitabile în această lume. De aceea, ne putem construi relațiile și putem învăța să iubim în această lume numai de la Hristos și de la nimeni altul, pentru că fiecare om are păcatul în el. Și această picătură a păcatului, care trăiește în om, otrăvește chiar și cele mai nobile, chiar și cele mai sincere impulsuri ale sufletului care vrea să iubească, dar, cu propriile sale puteri, nu poate să facă acest lucru.

Ne aflăm în Biserică precum într-o școală a iubirii, în care Domnul ne iartă păcatele de sute de ori, iar noi păcătuiem iară și iară. Domnul ne încredințează sfințenia Sa, Viața Sa, pe care o primim la Sfânta Împărtășanie. Atunci simțim, iar și iar, că ne-am împăcat cu Dumnezeu, atunci ne simțim ușori și liberi. Dar iată că păcatul intră din nou în inimile noastre și noi iar Îl trădăm pe Dumnezeu. Dar Dumnezeu este fără de răutate, El a venit să ne mântuiască, nu să ne osândească sau să ne aducă învinuiri. El nu ne forțează, nu ne dojenește, ci crede în noi, și credința Lui în frumusețea noastră, în sfințenia noastră, ne ajută să trăim creștinește în această lume. *Hristos trăiește în mine* (cf. Galateni 2, 20) – spune Apostolul Pavel – și *toate le pot întru Hristos* (Filipeni 4, 13). De aceea, căderile noastre, greșelile pe care le-am făcut deja sau care vor mai fi în viața noastră nu sunt înfricoșătoare atunci când omul se smerește și își vine în fire, când omul trăiește în Biserică și I se adresează lui Dumnezeu în rugăciunile sale.

Calea spre Împărăția cerurilor trece prin moarte, prin răstignire – răstignirea sinelui, a propriului *eu*, a propriului păcat. De aceea, pentru un om lumesc, calea creștină pare înfricoșătoare, mai presus de puteri, lipsită de sens. Dar un

om care trăiește cu Dumnezeu cunoaște că bucuria comuniunii cu Dumnezeu și, prin intermediul lui Dumnezeu, cu aproapele ne dă încă de aici, de pe pământ, să simțim viața cea veșnică în care nu va exista păcatul, în care nu va exista propriul *eu*, ci cu toții vom fi în Dumnezeu.

Exemplul acestui bătrân minunat, care a alergat în întâmpinarea răufăcătorului său, l-a sărutat, l-a mângâiat și i-a oferit o tratație, slujește pentru noi toți drept model de viață în Dumnezeu, în care omul nu ține supărare sau dușmănie, nu ține minte răul, ci se roagă pentru cei care l-au mâhnit și se bucură atunci când vine împăcarea și când fratele se ridică din boala păcatului.

Să învățăm și noi în viața noastră. Trebuie să alegem mereu: fie pe „cum vreau eu”, fie pe aproapele și dorințele lui. Ciocnirile sunt inevitabile, dar să nu ne supărăm. Dacă Îl avem în inimă pe Domnul, viața nu va deveni crudă, în ea nu va exista răul. Nădăjduind în Dumnezeu, inima va dobândi din ce în ce mai mult darul nemuritor al iubirii lui Hristos.

Domnul să ne mântuiască pe toți!

22 septembrie 2003

4.

OMUL CEL LĂUNTRIC

Un frate a rugat pe avva Arsenie să audă cuvânt de la el. Și i-a zis lui bătrânul: Pe cât îți este cu putință, sârguiește-te ca lucrarea ta cea dinăuntru să fie după Dumnezeu și vei birui patimile cele dinafară.

Omul lăuntric formează viața cea din afară. Dobân­dește pacea înăuntru și vei avea în jurul tău pacea din afară. Când omul ajunge să creadă în Dumnezeu, el vrea mai întâi să-și schimbe întreaga sa viață exterioară. Și reușește acest lucru. Își poate schimba hainele, poate îmbrăca o fustă lungă și neagră, își poate lega un batic pe cap, își poate procura mătâni, își poate cumpăra icoane, poate să agațe o candelă pe perete. Omul începe să țină posturile, se silește să citească pravila de rugăciune. I se pare că a devenit deja un adevărat credincios ortodox, un adevărat ascet.

Atât de des, citind cărți despre nevoințele ascetice ale Sfinților Părinți, încercăm să-i imităm și luăm asupra noastră o pravilă grea, posturi grele, facem privegheri, dar în interiorul nostru nu se petrec schimbări. Acordând atenție

eforturilor exterioare, adesea uităm de omul lăuntric, de starea noastră cea dinăuntru înaintea lui Dumnezeu.

Lupta duhovnicească este lupta pentru mintea omului. Omul nu poate să nu gândească, dar el trebuie să-și controleze mintea și să nu primească gândurile păcătoase care îi vin în minte și ajung în inimă.

Pentru a intra în camera cea mai dinăuntru, pentru a pătrunde în inima noastră, pentru a ne concentra atenția asupra mișcărilor inimii noastre, asupra mișcărilor minții noastre, pentru toate acestea este nevoie de efort, trezvie și smerenie.

Fără smerenie, fără ajutorul lui Dumnezeu, nu suntem în stare să controlăm omul cel lăuntric. Smerenia ne dă posibilitatea de a fi sub acoperământul harului lui Dumnezeu. Iar atunci când harul se depărtează, inima se simte tulburată, devine neliniștită, mintea începe să hoinărească în căutarea unei frumuseți exterioare, a unor obiecte care să-i atragă atenția, uitând de starea sa întru Dumnezeu.

Viața lăuntrică cere încordarea tuturor puterilor. Omul trebuie să gândească și să-L caute mereu pe Dumnezeu în interiorul său. Dobândirea Duhului lui Dumnezeu, dobândirea dragostei lui Hristos în inimă este țelul fiecărui credincios. Toate ispitele exterioare, oricât de primejdioase și perfide ar fi, nu sunt înfricoșătoare pentru cel care este adunat lăuntric și așteaptă lovitura de la dușmanul mântuirii noastre. Cel care nu se împuținează cu sufletul, chiar dacă se împiedică în viața duhovnicească primind o lovitură din partea vrăjmașului, se ridică și, cu smerenie, face pocăință și Îl urmează în continuare pe Hristos.

Voința omului, dorința lui de a fi cu Dumnezeu, este percepută drept faptă. „Eu nu pot să depășesc neputința mea trupească, nu pot birui acea patimă care mă stăpânește. Dar eu nu mă îndulcesc cu aceasta, o disprețuiesc, urăsc păcatul și cred în iubirea lui Hristos”. Sufletul care crede și care caută iubirea lui Dumnezeu se va încălzi, sufletul smerit va învia. Iar căderea și depărtarea de la Dumnezeu nu vor opri omul în dorința lui de a-L urma pe Hristos.

Cele exterioare iau naștere din cele lăuntrice. Cele exterioare sunt rezultatul schimbării lăuntrice care se petrece în om atunci când acesta începe să fie atent la inima și mintea sa, curățindu-le de bolile păcatului pe care le-a dobândit atunci când trăia fără credință.

Formarea lumii interioare nu se petrece ușor. Diavolul face totul pentru a-l distra pe om de la inima lui, pentru a-l atrage spre anumite fapte exterioare, uneori foarte frumoase, folositoare, fie că este vorba de milostenie, fie că este vorba de acțiuni de caritate. Omul aleargă, își face griji, iar interiorul îi este pustiu. Iată de ce în Biserică, în viața duhovnicească, este foarte importantă ascultarea. În ascultare nu se pierde pacea lăuntrică, în ascultare se păstrează atenția asupra inimii și a gândurilor tale. Omul ascultător nu își caută propria voință, ci voia lui Dumnezeu, care este exprimată în a face cu smerenie acel lucru care i-a fost încredințat să fie făcut pentru Dumnezeu. Ascultarea nu are loc numai în viața noastră bisericească, ci și în familie, în societate. Suntem toți unul lângă altul, toți depindem unul de celălalt. Și atunci când în familie cineva încearcă să-l asculte pe aproapele său,

când începe să se gândească nu numai la sine, ci și la cel care se află lângă el, atunci se așază pacea.

Este foarte important să înțelegem că fără Dumnezeu nu vom putea să facem nimic bun, nimic care să fie plăcut Lui. De aceea, pentru fiecare pas al nostru, noi căutăm bunăvoința lui Dumnezeu, harul lui Dumnezeu. *Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește* (Filipeni 4, 13), de aceea omul cel lăuntric Îl cheamă mereu pe Dumnezeu în ajutor: „Doamne, miluiește-mă, întărește-mă, iartă-mă, luminează-mă!”. Iar atunci când vine ispita, omul strigă după ajutorul lui Dumnezeu cu o ardoare și mai mare. Cu cât mai puternică și mai intensă este ispita trimisă în calea vieții unui creștin, cu atât el devine mai călit. Maturizarea omului lăuntric are loc atunci când sunt îngăduite asupra lui necazuri și ispite. Acestea nu sunt înfricoșătoare dacă în om va exista încrederea în Dumnezeu și încrederea în Biserică, unde Hristos, prin Sfintele Sale Taine, ne întărește și ne îndrumă spre tot lucrul bun.

Cât timp omul se află în Biserică, participă la rugăciunea sobornicească și are încredere în păstorul său, el se află în corabia care se îndreaptă către Împărăția cerurilor. Dar, de îndată ce apar îndoielile, începe să crească neîncrederea. Iar diavolul îți prezintă neputințele omenești și faptul că osteneala ta este zadarnică. Șovăielile lăuntrice slăbesc legătura omului cu Dumnezeu, iar ispitele exterioare o întăresc. Dacă omul încearcă să găsească o ieșire cu propriile sale puteri, prin propria sa minte, el face greșeli. Se întrerupe legătura cu Dumnezeu, apare un zid între om și Dumnezeu, între om și aproapele său. De aceea, în

orice împrejurări ne-am afla, să nu căutăm căi exterioare de mântuire.

În primul rând, să ne smerim, să primim cele întâmplate ca pe o îngăduință din partea lui Dumnezeu și să căutăm în aceasta sensul duhovnicesc, înțelesul duhovnicesc al respectivei întâmplări, ispite, încercări. În niciun caz nu putem lua o decizie atunci când suntem neliniștiți în interiorul nostru. Nu putem avea încredere în acea inimă în care a fost perturbată pacea. Când omul se va liniști, va veni la spovedanie, va primi Sfintele Taine, atunci pacea lui Hristos îi va descoperi adevărul, îi va arăta calea și mijloacele care trebuie folosite pentru a obține biruința asupra neputinței, asupra păcatului.

În esență, cât timp suntem deschiși înăuntrul nostru față de Dumnezeu, cât timp inima caută voia lui Dumnezeu, diavolul nu ne poate face nimic. De aceea, nimeni și nimic nu ne poate despărți de Dumnezeu, nu ne poate îndepărta de Sfânta Biserică. Numai noi înșine, crezând păcatului și luându-l drept adevăr, putem rămâne în afara lui Dumnezeu, în afara Bisericii.

Să luptăm pentru omul cel dinăuntru, iar încercările exterioare, care sunt inevitabile în viața noastră, să le primim ca pe o luptă necesară pentru a dobândi Împărăția cerurilor înăuntrul nostru.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

29 septembrie 2003

5.

ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU SE IA PRIN SILINȚĂ

Spunea avva Ioan, care a fost trimis în surghiun de împăratul Marcian: Ne-am dus odată din Siria la avva Pimen și voiam să-l întrebăm pentru împietrirea inimii. Iar bătrânul nu știa elinește, nici tălmaci nu am găsit; și văzându-ne pe noi bătrânul supărați, a început a grăi în limba elinească, zicând: Firea apei este moale, iar a pietrei vârtoasă, iar ulciorul deasupra pietrei fiind atârnat, picând câte puțină apă, găurește piatra. Așa și cuvântul lui Dumnezeu este moale, iar inima noastră vârtoasă; dar auzind omul de mai multe ori cuvântul lui Dumnezeu, i se deschide inima lui spre a se teme de Dumnezeu.

Împărăția lui Dumnezeu se ia prin silință și cei ce se silesc, se străduiesc de dragul Împărăției cerurilor, dobândesc dragostea lui Dumnezeu.

Omul vrea să ajungă în rai fără osteneală. Omul vrea să vină la biserică și să devină sfânt, dar pentru aceasta este nevoie de osteneală, este nevoie de un efort permanent și de trezvie. În fiecare zi trebuie să ne ridicăm, să ne vedem propria nedreptate și să ne încredințăm voii lui

Dumnezeu, să mergem pe calea pocăinței, să luptăm cu păcatul. Și asta în fiecare zi, zi după zi.

Ar trebui să existe un rezultat. Omul s-a spovedit, s-a împărtășit, Domnul i-a iertat păcatele, el s-a unit cu Dumnezeu în Taina Sfintei Împărtășanii, dar, din nou și din nou, omul uită de Dumnezeu și în inima sa nu este loc pentru aproapele. Păcatul nu-l părăsește pe om, s-a cuibărit adânc în sufletul lui.

Aflându-ne în întunecarea pricinuită de păcat, nu putem nădăjdui într-o biruință ușoară asupra păcatului. Nu putem nădăjdui că, venind la biserică, ne vom vedea brusc sfinți. Dimpotrivă, cu cât pătrundem mai adânc în inima noastră, cu atât vedem mai mult păcat în ea. Dar acest lucru nu trebuie să ne arunce în deznădejde, nu trebuie să ne facă să descurajăm și să ne îndepărtăm de Dumnezeu, ci trebuie să credem cu toată osârdia, cu toată smerenia, că iubirea lui Dumnezeu va învinge, că păcatul va pleca din viața noastră.

Cel care așteaptă rezultate rapide și ușoare ar trebui să înțeleagă că ceea ce se obține repede și cu ușurință nu se prețuiește. Dimpotrivă, osteneala, strădania continuă (așa cum spun Sfinții Părinți: „Dă sânge și ia Duh!”), lupta care uneori ajunge până la o încăierare mortală cu păcatul, acestea aduc roade.

Omul începe să prețuiască harul lui Dumnezeu, începe să vadă că cele dumnezeiești pe care le primește sunt un mare dar, de care el nu este vrednic. Putem vedea păcatul, putem vedea înăuntrul nostru atitudinea binevoitoare față de păcat, putem spune: „Niciodată nu voi putea să renunț

la dorința păcătoasă și dulce”. Dar dacă omul îl vede pe Dumnezeu și, în ciuda păcătoșeniei sale, se străduiește să-și deschidă inima pentru dragostea lui Hristos și încearcă în fiecare zi să facă un pas înainte, fie și un pas mic, spre Hristos, atunci se săvârșește minunea.

Pentru un om care a trăit o oarecare vreme în Biserică, ceea ce înainte îl captiva sau îl fascina, ceea ce înainte îi aducea plăcere păcătoasă devine inadmisibil, odios și respingător. Iar sufletul care a cunoscut deja iubirea lui Dumnezeu, sufletul care a cunoscut pacea lui Hristos nu va mai căuta plăcerile păcătoase cu care a trăit înainte de a veni la biserică. De aceea trebuie să ne înarmăm cu răbdare și să ținem minte că efortul și osteneala noastră nu vor rămâne fără rod. Și o lacrimă, și un suspin, atunci când omul suferă din cauza păcatului, aduc rod la timpul potrivit.

În Biserică există o mare Taină a Iubirii, Taina Sfintei Împărtășanii. Prin pocăință, prin spovedanie, omul își pregătește inima, întreg omul se pregătește pentru primirea Trupului și a Sângelui lui Hristos, pentru unirea cu Dumnezeu. Și se petrece minunea: Domnul intră în om, omul și Dumnezeu devin una.

Chiar dacă păcatul este încă puternic și încă ne amintește dureros de sine, omul a cunoscut deja viața în Dumnezeu, bucuria harului, a iubirii lui Hristos. Sufletul său râvnește cu ardoare să se atingă de Sfintele Taine, se străduiește să guste *că bun este Domnul* (Psalmi 134, 3).

Cât de des, văzând anumite încercări sau greutăți, noi ne retragem! Cât de des ne împușinăm cu sufletul,

realizând că nu avem puterea să biruim păcatul, să-l ajutăm pe aproapele nostru în lupta cu păcatul, să-l întărim, să aducem pace acolo unde există vrăjmășie, ostilitate și ceartă. Dar dacă omul începe să se roage și să ceară luminare de la Dumnezeu, dacă în fiecare zi el stă înaintea lui Dumnezeu și, în genunchi, cere mila lui Dumnezeu, Domnul va rândui în așa fel ca păcatul să fie învins și omul va vedea roadele micilor sale osteneți, roadele cu care Domnul mângâie sufletul aflat în suferință.

De aceea să nu descurajăm, să nu ne uităm la faptul că suntem slabi, ci să ținem minte că *puterea lui Dumnezeu se desăvârșește în slăbiciune* (cf. 2 Corinteni 12, 9), că Domnul *a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu* (1 Timotei 1, 15). Tocmai această nădejde în iubirea lui Dumnezeu îi dă omului posibilitatea de a lupta cu păcatul din interiorul său, de a lupta nu cu propriile sale puteri, nu cu ajutorul unor anumite merite proprii, ci cu ajutorul iubirii lui Dumnezeu.

Iar atunci când omul biruiește păcatul, își deschide inima către Dumnezeu, o înmoaie, o face capabilă să iubească; în jurul lui apar pacea și liniștea, iar oamenii, văzând și simțind harul lui Dumnezeu care sălășluiește în om, de asemenea, se transfigurează și se schimbă.

Se pot spune multe fraze mari și frumoase, se poate demonstra ceva cu împătımire despre dreptate, despre Biserică, despre pocăință, dar, uneori, câteva cuvinte liniștite și de pocăință aduc sufletului un folos mult mai mare, aduc sufletului acea pace de care omul, care rătăcește în această lume, are atâta nevoie.

Să nu descurajăm. Să nădăjduim nu în propriile noastre puteri, ci în Dumnezeu. Iar dragostea Lui va putea să ne transfigureze, să ne schimbe și să-l ajute pe aproapele nostru în lupta cu păcatul.

4 octombrie 2003

6.

NU TE PEAÎNĂLŢA

L-a întrebat Avraam, cel al avvei Agathon, pe avva Pimen: Cum de se luptă demonii cu mine? Şi i-a zis lui avva Pimen: Cu tine se luptă demonii? Nu se luptă cu noi, câtă vreme ne facem voile noastre, căci voile noastre se prefac în demoni; ele sunt cele care ne bântuie, ca să le împlinim. Dacă vrei să ştii cu cine se luptau demonii, află că cu Moise şi cu cei asemenea lui.

Atunci când omul, venind la Dumnezeu, păşeşte pe calea luptei duhovniceşti, el începe să înveţe citind cărţi despre mării asceţi şi aplică în viaţa sa experienţa pustnicilor, a stâlpnicilor. Foarte adesea, oamenii cred că este vorba de un război duhovnicesc acolo unde există, de fapt, o simplă neglijenţă, lipsă de atenţie, lene şi nepăsare omenească.

În acest pasaj din Pateric vedem cum bătrânul îl smereşte pe fratele şi spune: „noi încă nu am ajuns la acea măsură a stării duhovniceşti în care să luptăm cu demonii corp la corp. Noi luptăm cu acel păcat mic, de zi cu zi, care trăieşte în noi şi care deranjează pacea noastră interioară”. Adesea suntem flataţi de expresii precum

„război duhovnicesc”, „rugăciune neîncetată”, „vedere duhovnicească”. Gândim în categoriile unor mari asceți, dar, în realitate, nu am încheiat încă prima clasă a școlii noastre duhovnicești.

Este de neconceput ca un copil, abia venit la școală, să încerce să înțeleagă ce scrie în manualele pentru clasele mari. La fel și noi ar trebui să căutăm cu smerenie voia lui Dumnezeu, să încercăm să avem încredere în Dumnezeu și, fără să visăm, fără să zburăm cu mintea prin Athos, prin pustiri, treptat și cu răbdare, să ne schimbăm atitudinea față de acei oameni care se află lângă noi, să facem ordine în casa noastră, în sufletul nostru.

Ispitele și încercările sunt trimise din rânduială dumnezeiască atunci când omul este gata să-L urmeze pe Hristos până la sfârșit. Noi, însă, cădem adesea din cauza nepriceperii, a puținătății credinței și a autocompătimirii. Omul începe cu rugăciunea neîncetată și sfârșește prin a nu putea citi nici scurta pravilă de rugăciune a Sfântului Serafim de Sarov. I se lasă mâinile în jos. El renunță pentru că visa despre sine că este un mare ascet, dar s-a dovedit că nu poate rezista nici măcar câteva minute la rugăciune neîmprăștiată.

Primii pași în viața noastră duhovnicească sunt foarte importanți. Dacă îi vom începe cu vise, cu înaltă cugetare, comparându-ne cu marii asceți, atunci, desigur, diavolul va râde de noi. Iar dacă îi vom începe cu smerenie și cu mulțumire față de Dumnezeu, dacă nu vom căuta pentru noi o cruce mare, ci vom lua crucea noastră cea mică și o vom purta cu atenție în viața noastră, urmându-L pe Domnul, atunci, treptat, vom crește duhovnicește, iar acele

schimbări care se vor petrece în omul nostru cel dinăuntru nu vor provoca în noi mândrie și înaltă cugetare.

Apropiindu-se de Împărăția lui Dumnezeu, omul nu-și poate admira rugăciunea. El poate numai să-și vadă păcatul și să se pocăiască, crezând în milostivirea lui Dumnezeu. Iar dacă Domnul ne dăruiește ceva, acesta nu este meritul nostru, ci este lucrarea harului lui Dumnezeu, care *se desăvârșește în slăbiciune* (2 Corinteni 12, 9).

De îndată ce începem să ne comparăm cu aproapele, de îndată ce începem să judecăm și să ne uităm la frațele nostru de sus, Îl pierdem pe Dumnezeu, pierdem Duhul iubirii lui Dumnezeu și nimerim sub influența duhului fățarniciei, a duhului vrăjmașiei. Iar diavolul ne conduce spre munți duhovnicești, dar de pe acești munți omul sigur va cădea, și aceste căderi sunt uneori nemiloase și înfiorătoare.

De aceea să ascultăm cu atenție ce ne spun la spovedanie preoții, duhovnicii, să ascultăm cuvintele aproapelui și să nu căutăm înălțimi duhovnicești, ci să încercăm să mergem încet înainte, cu smerenie, cu grijă, și să învățăm să discernem unde este voia lui Dumnezeu și unde sunt doar fanteziile noastre, visele noastre și înțelepciunea noastră cea lumească.

Este foarte important ca omul să învețe trezvia, să învețe să vadă în fiecare situație a vieții sensul duhovnicesc și din toate împrejurările să tragă un folos pentru creșterea sa duhovnicească.

A-ți vedea păcatul, a-ți vedea nedreptatea, a te smeri înaintea aproapelui este o mare biruință pentru un creștin

începător. Noi nu vom purta lanțuri și nu vom petrece toată noaptea în rugăciune, dar, cu atenție și cu evlavie, ne vom împlini pravila de seară și de dimineață. Vom citi cu atenție cuvintele sfinte ale rugăciunii și ne vom strădui ca și inima noastră să se atingă de această sfințenie.

Toate câte avem sunt daruri de la Dumnezeu. Le-am primit nemeritat, ne sunt date ca un mare avans, ca o mare milă a lui Dumnezeu față de omul căzut. Trebuie să ținem minte că fără Dumnezeu, fără dragostea Lui, nu vom putea niciodată să-l vedem pe aproapele nostru, să-l auzim și să-l iubim. Iar în *iubire stau toată Legea și prorocii* (cf. Matei 7, 12). Cine începe cu o mică rugăciune, acela sfârșește cu rugăciunea pentru întreaga lume. Cine începe prin a visa despre nevoințele sale duhovnicești, despre „războiul său duhovnicesc”, acela riscă să renunțe la orice rugăciune și se poate îndepărta de la Hristos.

De aceea, să ținem minte că Domnul este aproape. El vede dorința noastră, El ne va ajuta mereu, dar trebuie să ne smerim, pentru că numai celor smeriți le este dat harul dumnezeiesc (1 Petru 5, 5), numai aflându-se în smerenie omul poate să primească cea dragoste care îl va călăuzi spre toată dreptatea, spre tot adevărul, și în orice situație din viața lui îl va salva.

Eu sunt Calea (Ioan 14, 6) – a spus Domnul –, *Începutul și Sfârșitul* (cf. Apocalipsa 1, 8). Iar noi Îl urmăm pe Hristos, înțelegem că drumul nostru duce spre veșnicie și această veșnicie începe astăzi, acum, nu în vise, nu în păcatul înălțării de sine, ci tocmai în purtarea cu smerenie a ostinelilor, a îndatoririlor, a grijilor zilnice cu care suntem

împovărați, care ne smeresc și în care trebuie să găsim voia lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră.

Ajută, Doamne, fiecărui suflet să nu se pună în locul marilor asceți, ci să se considere pe ultimul loc și, smerindu-se, să-Ți mulțumească pentru fiecare zi pe care a trăit-o!

Domnul să ne mântuiască pe toți!

13 octombrie 2003

7.

MÂNTUIREA STĂ ÎN APROAPELE NOSTRU

Era un bătrân la chilii, anume Apollo. Și de venea cineva să-l ceară la orice fel de lucru, cu bucurie se ducea, zicând: Cu Hristos am astăzi să lucrez pentru sufletul meu, căci aceasta este plata sufletului.

Acesta a zis pentru primirea fraților: Trebuie să ne închinăm fraților celor ce vin la noi; căci nu lor, ci lui Dumnezeu ne închinăm. Căci se zice că dacă ai văzut pe fratele tău, ai văzut pe Domnul Dumnezeuul tău. Și aceasta de la Avraam am luat-o (Facerea 18, 2). Și când îi primiți, să-i siliți spre odihnă, că și aceasta de la Lot am învățat, care a primit pe îngeri (Facerea 19, 2).

Venind la Dumnezeu, începem să trăim în prezența Lui. În fiecare faptă, în fiecare cuvânt, începem să căutăm sensul duhovnicesc și să cerem binecuvântarea lui Dumnezeu pentru fiecare zi trăită. Cine vorbește despre dragoste de Dumnezeu și nu-l iubește pe fratele său, mincinos este. De aceea, hotărându-ne să-L urmăm pe Hristos în această lume, înțelegem că prin aproapele Îl vom sluji pe Dumnezeu Însuși și că în aproapele trebuie să-L vedem pe Hristos Însuși.

Există osteneală pe care o faci pentru tine, de dragul prosperității. Există țeluri pământești în viața omenească. Omul se ostenește, acumulând bogăție în casa lui, și roadele muncii îi aduc hrana pământească. Creștinul, în viața sa, începe să lucreze pentru Domnul, pentru a primi binecuvântarea lui Dumnezeu, și în prezența lui Dumnezeu Însuși.

A-l sluji pe aproapele tău, a-l sprijini, a-l ajuta necesită un efort constant, necesită depășirea sinelui, a propriul *eu*. Auzim cum bătrânul, mergând spre lucrul care trebuia făcut, mergea, de fapt, să-I slujească lui Dumnezeu. Nu este corect să credem că Îi putem sluji lui Dumnezeu numai în biserică, la Sfântul Altar, sau numai având o ascultare în mănăstire.

Pentru un om credincios întreaga lume devine biserică, și casa lui se transformă într-o biserică. Să luăm și osteneala la locul de muncă: s-ar părea că este o muncă seculară, că oamenii muncesc pentru a obține salariul și a-și hrăni familiile; totul pare pământesc, totul este obișnuit, dar creștinul vede în aceasta un înțeles duhovnicesc, un folos duhovnicesc. El încearcă să-și facă lucrarea conștiincios, de dragul Domnului, ca pentru Domnul.

În oamenii care se află lângă el vede, de asemenea, lucrarea lui Dumnezeu. Domnul îi pune pe oameni alături de noi și, dacă trăim după Dumnezeu, dacă avem dragostea lui Hristos, atunci, firește, îi vom putea ajuta să-L găsească pe Dumnezeu. Acesta este cel mai important lucru, căci nu prin cuvinte, nu prin gânduri frumoase vom putea să-i descoperim unui om frumusețea lui Dumnezeu, ci prin roade – prin viața noastră, prin atitudinea noastră chiar și față de o muncă simplă, de zi cu zi.

Creștinul încearcă să facă totul frumos și să nu piardă acea pace lăuntrică de care avem nevoie pentru a păstra legătura cu Dumnezeu. Atunci când facem ceva pentru aproapele, Îl vedem în aproapele pe Dumnezeu. Atunci când ne silim să răbdăm neputințele aproapelui, ne amintim cuvintele Apostolului Pavel: *Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos* (cf. Galateni 6, 2).

Omul aflat într-o stare de izolare duhovnicească, de devastare, este despărțit de aproapele și astfel nu-i vede și nu-i aude pe acei oameni care se află în jurul lui. A depăși acest zid al păcatului, a-l distruge pentru a-l vedea și a-l auzi pe om, a împărtăși durerea lui, a-l ajuta în problemele sale, chiar și cu un cuvânt bun, cu o privire blândă, acestea toate sunt pași către Hristos, pentru că Domnul te iubește nu numai pe tine, ci și pe acest om. De aceea, întreaga viață devine o slujire a lui Dumnezeu; fie că suntem la biserică, fie că suntem acasă, fie că suntem la lucru, noi cerem ajutorul lui Dumnezeu, Îi cerem lui Dumnezeu smerenie, răbdare, dragoste și încercăm să păstrăm în inimile noastre credința și nădejdea.

Fiecare zi este o încercare și pentru a petrece o zi fără de păcat este nevoie de o osteneală lăuntrică permanentă, de o stare de priveghere. Așa cum a spus Apostolul Petru: *Fiți, dar, cu mintea întreagă și privegheați în rugăciuni* (1 Petru 4, 7); *Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită* (1 Petru 5, 8), adică diavolul încearcă să-l împiedice pe om să zidească, să semene binele în viața sa. Domnul a venit în această lume și ne-a descoperit calea către mântuire.

Această cale nu se află undeva în munți și în păduri, această cale se află în acele probleme, încercări, împrejurări în care suntem cu toții puși în lumea de astăzi. Iar Domnul este aproape. De îndată ce uităm că Domnul este aproape, începem să ne descurajăm, să ne panicăm, apare nemulțumirea, neîncrederea și, suferind noi înșine, stricăm pacea aproapei lui. De aceea, mântuirea noastră stă în aproapele.

Să uităm de noi înșine, să uităm de ale noastre, de problemele noastre, să-l vedem pe aproapele și să-i slujim lui... Atunci se vor rezolva mai ușor și problemele noastre, pentru că Dumnezeu, văzând compătimirea noastră față de aproapele, osteneala noastră, inima noastră care este deschisă pentru durerea aproapelui, ne va înțelepți și ne va insufla cum să acționăm în anumite împrejurări pentru a nu păcătui, pentru a nu ne pierde pacea și a-L sluji pe Dumnezeu și pe oamenii care sunt alături de noi.

Noi învățăm să iubim. De această învățătură, de modul în care vom învăța să-l iubim pe aproapele nostru, depinde mântuirea noastră, depinde dacă vom intra în Împărăția iubirii lui Dumnezeu, dacă Îi vom putea sluji lui Dumnezeu și dacă vom putea să ne unim cu El în veșnicie.

În lucruri aparent mici, în cuvinte mici, în grijile de zi cu zi, noi fie dobândim harul dumnezeiesc, fie pierdem legătura cu Dumnezeu și cu aproapele. Nu există lucruri mici, nu există cuvinte lipsite de importanță. În cele mici noi le vedem pe cele mari, într-o rugăciune mică, într-o osteneală mică, săvârșită de dragul lui Hristos, de dragul aproapelui, noi dobândim marile daruri ale dragostei dumnezeiești.

Să ne străduim să nu pierdem timpul, să nu pierdem zilele fără rost, să nu ne descurajăm și să nu ne ascundem de oamenii care sunt lângă noi. Să căutăm să împlinim voia lui Dumnezeu și să căutăm binecuvântarea lui Dumnezeu pentru fiecare ceas din viața noastră.

A trăi în prezența lui Dumnezeu, a trăi fiind conștient că ești unit cu Dumnezeu în Sfânta Biserică prin Taina Sfintei Împărtășanii, că Hristos trebuie să petreacă în tine, înseamnă a trăi învingându-ți neputințele, uitând de tine și predându-ți viața slujirii aproapelui.

În sora mea, în fratele meu stă mântuirea mea. Așa spuneau Sfinții Părinți. De aceea, să nu ne descurajăm dacă aproapele nu ne înțelege, dacă suntem certați, dacă ne confruntăm cu încercări, cu ură și cu neîncredere. Aceste încercări ne sunt îngăduite pentru a învăța să iubim creștinește. Iar Hristos ne-a poruncit să avem dragoste față de vrăjmași, acea dragoste care distruge vrăjmășia, biruiește păcatul și îl mântuiește pe om din iadul patimilor lui.

Ajută-ne, Doamne!

23 octombrie 2003

8.

ASCULTAREA

Rari care cunosc taina ascultării. Ascultătorul este mare înaintea lui Dumnezeu. El este următor lui Hristos, Carele pe Sine S-a făcut chip al ascultării. Iubește Domnul sufletul ascultător și îi dăruiește a Sa pace, iar atunci totul este bine, și pentru toți simte dragoste...

Ascultarea trebuie nu numai monahilor, ci la tot omul. Până și Domnul a fost ascultător. Cei mândri și de sine ocârmuiți nu lasă harul să vieze în ei și de aceea niciodată nu au pace sufletească, dar în sufletul celui ascultător ușor pătrunde harul Sfântului Duh și-i dă bucurie și odihnă...

De ce Sfinții Părinți au rânduit ascultarea mai presus de post și de rugăciune? Pentru că din nevoie fără ascultare se naște slava deșartă, însă ascultătorul toate le săvârșește precum i se spune și nu are temei a se mândri.

Ascultarea este atenția, încrederea și smerenia sufletului. Omul, renunțând la propriul *eu*, se încredințează pe sine voii lui Dumnezeu printr-un om care este pus deasupra lui și prin care lucrează Domnul. Ascultarea este o știință dumnezeiască și Domnul Iisus Hristos ne descoperă taina

acestei științe, a celui mai mareț dar, acela de a te supune altuia de dragul iubirii.

Domnul a fost supus Tatălui Său ceresc până la moarte, și încă moarte pe cruce. *Nu voia Mea, ci voia Ta să se facă* (Luca 22, 42) – a spus El în rugăciunea din Ghetsimani. Pe un taler al balanței se aflau suferințele, moartea pe cruce, chinurile, iar pe celălalt, încrederea în Tatăl ceresc, supunerea, iubirea Fiului față de Tatăl, lepădarea de propria Sa voie.

Cu toții ne hrănim cu roadele acestei ascultări – ale ascultării până la moartea pe cruce, până la răstignire, până la acele răni din care pământul a fost adăpat cu sângele lui Dumnezeu și s-a sfințit de către acesta și s-a transfigurat, și a înviat omul, unindu-se cu Dumnezeu. Toți cei care Îl urmează pe Hristos, începând de la Apostoli, merg pe calea ascultării față de Dumnezeu, a ascultării față de Sfânta Biserică de dragul iubirii, pentru a învinge păcatul care se transmite din generație în generație de către acei oameni care s-au lipsit de slava lui Dumnezeu, de frumusețea raiului.

Biserica este zidită pe ascultare. Venind la biserică și săvârșind chiar și cea mai mică osteneală pentru Dumnezeu, noi săvârșim o ascultare sfântă. Suntem membri ai Trupului lui Hristos. Și fiecare își împlinește treaba înțelegând că atunci când ne smerim și ne predăm ascultării, Domnul ne învață, ne luminează și ne întărește în credință și nădejde, în dragoste și răbdare.

Întreaga viață a omului dreptcredincios este străduința de a se birui pe sine, propriul *eu*, propria sa viziune, și a se

supune voii lui Dumnezeu. De aceea Îi și cerem Domnului ca El să ne dea înțelepciune, putere și curaj în răbdare, în smerenie, deoarece se ridică în om puterea păcatului și mândria care încearcă să distrugă ascultarea și să înalțe un zid între mine și aproapele. Și în familie, și în mănăstire, peste tot vine Domnul și îi ajută pe oamenii care se aud unii pe alții, care-și poartă neputințele unii altora, care se smeresc și îl ajută pe aproapele să poarte necazurile care sunt inevitabile în această lume.

Ascultarea nu i se dă ușor omului celui vechi. Trebuie să lupți cu tine însuși, cu propria minte care nu se poate smeri și cu propriile simțiri care se răzvrătesc atunci când suntem smeriți, conduși sau învățați de către alții.

Dacă omul va dobândi ascultarea, atunci oriunde ar fi, oricare ar fi condițiile vieții lui, el va căuta în toate nu propriul său câștig, ci binecuvântarea lui Dumnezeu. Dacă șeful, conducătorul va fi incompetent, dur, nedrept, după măsurile omenești, iar omul credincios se va smeri de dragul Domnului, va răbda și se va ruga pentru șeful său, atunci prin această rugăciune se va restabili pacea și lucrarea se va zidi pe o temelie creștină. Iar Domnul va ajuta și sufletul nu-și va pierde pacea, omul nu se va înrăi și nu-l va pierde pe Dumnezeu.

Nu ne este ușor să auzim un reproș, o jignire, nu ne este ușor să primim o observație nedreaptă, dar dacă le vom primi pe acestea din ascultare și pentru Domnul ne vom smeri propriul *eu*, atunci vom dobândi pacea launtrică, pacea lui Hristos, și toate lucrurile noastre se vor aranja într-un fel dumnezeiesc.

Adesea oamenii încearcă „să urce în cer” prin propriile lor nevoințe. Ei își omoară trupul, se istovesc cu posturile și privegherile petrecute în rugăciune, dar dacă nu există temelia smereniei și a ascultării, atunci nevoințele îl fac pe om arogant și el începe să se mândrească, să se înalțe în fața aproapelui, starea lui duhovnicească se întunecă. Omul își pierde pacea, începe să osândească și, treptat, sufletul său se desparte de Dumnezeu.

Yoghinii dorm pe cuie și mănâncă iarbă, dar acest lucru nu înseamnă că yoghinii se pot smeri. Acolo unde nu este Hristos nu există dragostea lui Dumnezeu, acea dragoste care compătimentește, care participă la suferința celui alt, care îl transfigurează pe om, făcându-l asemenea lui Dumnezeu. *Celor smeriți li se dă har* (cf. 1 Petru 5, 5), iar harul lui Dumnezeu, iubirea lui Dumnezeu îl mântuiește pe om. A te smeri înseamnă a primi voia lui Dumnezeu pentru tine, a-l primi pe aproapele care este lângă tine, a accepta împrejurările vieții și a nu descuraja, a nu osândi, ci a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru toate.

Domnul îl iubește pe om, dar iubirea lui Dumnezeu încapе numai în inima capabilă să se smerească, capabilă să primească această iubire sfântă și să o împartă cu aproapele.

Cu toții venim la Potirul Vieții, la Sfânta Împărtășanie, cu toții mergem la Izvorul Vieții și Domnul ne iartă, oricât de mari datornici am fi în fața Lui. De aceea trebuie să ne iertăm unii pe alții, să ne smerim unul în fața altuia și să ținem minte că mântuirea nu înseamnă faptele noastre, că nu se datorează meritelor noastre, ci este iubirea Domnului, Care este smerit și supus Tatălui Său ceresc. Și iubirea Lui

zidește în noi o lume nouă, o lume a iubirii în care omul învinge moartea și păcatul, învinge propriul *eu*, își învinge mândria și cea neascultare față de Dumnezeu care l-a alungat din rai, făcând din el un rătăcitor fără adăpost pe acest pământ care trăiește după legea păcatului.

Să învățăm ascultarea și smerenia, să ne auzim și să ne ascultăm unii pe alții, iar prin aceasta să ne apropiem de Dumnezeu, de Împărăția cerurilor, în care cu toții vom fi ascultători față de cea iubire care îl așteaptă pe fiecare suflet, iubire care a biruit moartea, a biruit păcatul.

10 noiembrie 2003

9.

MĂSURA LUCRĂRII DUHOVNICEȘTI

Zicea avva Matoi: voiesc lucrare ușoară și statornică, decât cea care este ostenicioasă din început și degrab se curmă.

Venind la Dumnezeu, omul descoperă pentru sine o lume nouă, lumea harului dumnezeiesc în care lucrarea lui Dumnezeu îți dă bucurie, îți dă putere să depășești neputințele trupești. La început omul zboară ca pe aripi, toate îi reușesc pentru că simte că Domnul lucrează în el.

Adesea oamenii iau asupra lor nevoițe mai presus de măsura lor. Iar când harul lui Dumnezeu se îndepărtează și omul trebuie să se nevoiască singur, el se descurajează și părăsește nevoița duhovnicească începută. De aceea măsura este foarte importantă pentru noi.

Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește (Filipeni 4, 13) – spune Apostolul Pavel. Într-adevăr, atunci când simțim în inimile noastre prezența iubirii lui Dumnezeu, toate sunt simple și ușoare. Dar vine și un timp al încercărilor necesar pentru creșterea noastră duhovnicească. Atunci fiecare pas către Dumnezeu îl facem

cu osteneală, cu durere, și trebuie să depunem efort pentru a săvârși acel lucru pe care chiar ieri îl făceam ușor și liber. Iată de ce este important să ne cunoaștem măsura și să nu supraestimăm capacitățile noastre duhovnicești, ci, începând cu o mică rugăciune, să creștem duhovnicește și să ne întărim într-o prezență zilnică înaintea lui Dumnezeu.

Văduva din Evanghelie nu avea bogăție pământească, iar Domnul a spus: *Această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decât toți ceilalți* (Marcu 12, 43), pentru că ea a dat tot ce avea.

Bătrânii spun: „Cine începe cu un lucru mic, dar acest lucru mic îl face cu sârguință, cu dragoste, termină prin a se ruga pentru întreaga lume”. De aceea, în mica noastră nevoiță vom căuta și vom dobândi harul cel mare al lui Dumnezeu.

Când omul se angajează într-o lucrare, aceasta nu-i reușește imediat. El trebuie să treacă prin etapa de ucenicie, în care trebuie să-și corecteze în mod constant greșelile, din nou și din nou repetând lucrarea începută. Același lucru este valabil și în viața duhovnicească. Noi reținem cunoștințele duhovnicești pe care ni le dăruiește Sfânta Biserică. Citim cărți din care aflăm cum au trăit sfinții cei mari. Dar pentru ca noi să avem o experiență duhovnicească reală, personală, va trebui să cădem și să ne ridicăm de multe ori, să depunem eforturi, să nu ne mândrim, să nu ne atribuim ceea ce ne va dărui Domnul.

Sfinții își păstrau darurile duhovnicești în vasul smereniei. Se considerau nevrednici de marile daruri ale lui Dumnezeu.

Este foarte periculos atunci când omul începe să-și admire nevoințele duhovnicești și să-l osândească pe aproapele, comparându-se cu el. Omul se poate îmbolnăvi duhovnicește.

Pentru noi este foarte important să fim credincioși peste cele puține. Atunci vom putea să fim credincioși și în cele multe. De aceea este nevoie de o nevoie constantă a sufletului, de atenție față de propria minte, față de inimă, atenție la tot ce auzim și la cum auzim. Mintea nu trebuie să rățăcească, să viseze, să-și facă iluzii, trebuie să ne amintim că numai în Dumnezeu putem săvârși binele.

Pravila duhovnicească este o zi petrecută în prezența lui Dumnezeu. Începem ziua cu rugăciune. În rugăciunea de dimineață noi cerem binecuvântarea lui Dumnezeu pentru ziua care ne stă înaintea, cerem putere și ajutor pentru fiecare pas pe care îl facem. În timpul zilei ne străduim să ne amintim de Dumnezeu, încercăm să îndepărtăm prin rugăciune toate gândurile inutile, de prisos, murdare. Și cu cât ne vom aminti mai des Numele lui Dumnezeu, cu atât vom fi mai atenți față de ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Starea de veghe, trezvia continuă și aducerea aminte de Dumnezeu, Care este aproape, ne vor ajuta să petrecem ziua fără de păcat. Și chiar dacă ne vom împiedica, avem pocăința. Nu trebuie să rămânem culcați în noroi – trebuie să ne ridicăm, să ne scuturăm și să-L urmăm mai departe pe Hristos.

La sfârșitul zilei citim rugăciunile de seară, în care Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru ziua care a trecut. Ne citim pravila de rugăciune în fiecare zi, dar pentru a ne

deschide inima la cuvintele sfinte și pentru a ne învăța mintea să fie atentă este nevoie de o muncă perseverentă și de o silire de sine permanentă.

Aș vrea să le doresc tuturor ca acea mică rugăciune pe care o facem astăzi să fie săvârșită cu atenție, să aibă smerenie și pocăință. Domnul ne va răsplăti din belșug pentru acea mică osteneală pe care o săvârșim cu toții de dragul Lui, de dragul Împărăției cerurilor.

27 noiembrie 2003

10.

PACEA ȘI LINIȘTEA SUFLETULUI

Avva Pavel meșterul și Timotei, fratele lui, ședeau în Schit și de multe ori se făcea între dânșii prigonire. Zis-a avva Pavel: Până când vom petrece așa? Și i-a zis lui avva Timotei: Te rog, când voi veni asupra ta, răbdă-mă, și când vei veni și tu asupra mea, te voi răbda și eu! Și făcând așa, s-au odihnit în celelalte zile ale vieții lor.

Viața lăuntrică a omului care L-a găsit pe Dumnezeu este nerăutate, blândețe, smerenie, este o continuă trezvie a sufletului și stăvilirea în sufletul său a mișcărilor păcătoase care distrug pacea. Omul vede purtarea de grijă a lui Dumnezeu în viața sa și încearcă să păstreze pacea lui Hristos, dar, de îndată ce Îl uită pe Dumnezeu, începe o luptă. Cu propriile puteri, cu propria voință, este imposibil să depășești păcatul, este nevoie de ajutorul lui Dumnezeu.

Dacă noi căutăm dreptatea omenească, atunci în orice situație de conflict cu siguranță că ne vom îndreptați, ne vom considera jigniți și ne va fi milă de noi înșine. Auzind un cuvânt de mânie la adresa noastră, un cuvânt supărător, nu vom putea să iertăm și să ne smerim în fața aproapelui.

Pentru a stinge mișcarea păcătoasă din suflet trebuie să ne amintim de Dumnezeu, de iubirea Lui. *Purtați-vă neputințele unii altora* (cf. Galateni 6, 2) – scrie Apostolul Pavel. Numai astfel este posibil să împlinești legea lui Hristos. Îngustă este calea pe care merge creștinul, dar această cale conduce sufletul către pacea launtrică, către dragostea lui Dumnezeu.

Domnul S-a smerit pe Sine *până la moarte, și încă moarte pe cruce* (Filipeni 2, 8). Prin smerenia Lui, prin blândețea Lui, prin nerăutatea Lui, Domnul a biruit păcatul, răutatea întregii lumi și ne învață ca pe acest pământ să nu căutăm dreptatea omenească, ci iubirea. El este izvorul acestei iubiri. *Eu sunt Calea... Eu sunt începutul și sfârșitul acestei căi* (cf. Ioan 14, 6; Apocalipsa 1, 8). Domnul ne-a adus dreptatea Sa. După dreptatea Lui, noi trebuie să cedăm, să ne smerim, să nu tulburăm pacea aproapelui nostru. Dacă vom vedea ceva greșit în cuvintele, în faptele fratelui, ale surorii noastre, trebuie să corectăm lucrurile, să ajutăm omul să scape de înșelăciune, de păcat. Vom putea face acest lucru numai atunci când va exista în noi compasiune, când vom deveni părtași la necazurile aproapelui, când nu vom respinge omul și, mai ales, nu vom adăuga păcatele noastre peste păcatele lui.

Iubirea Domnului a luminat întreaga lume. Dacă noi vom răbda neputințele acelor oameni care sunt lângă noi, dacă ne vom smeri și, pentru Domnul, îi vom ierta pe cei care ne-au supărat, atunci lumea noastră va deveni mai luminoasă, atmosfera din casele noastre va deveni mai caldă datorită iubirii lui Dumnezeu. Cum îl putem ajuta

pe aproapele nostru dacă nu-l înțelegem, nu-l auzim? Prin cuvinte frumoase, prin sfaturi inteligente nu poți birui păcatul. Nu-l poți învăța pe om să iubească atunci când propria ta inimă este pustie și rece. Toți avem nevoie de iertarea lui Dumnezeu, de binecuvântarea Lui, toți suntem niște mari datornici față de iubirea lui Dumnezeu. O primim, trăim prin ea, însă o uităm și o pierdem atât de repede, căutând locul nostru în această lume.

Domnul spune: *Dacă cineva vrea să fie întâiul, să fie cel din urmă dintre toți* (Marcu 9, 35). Și mai spune: *Nu judecați, ca să nu fiți judecați* (Matei 7, 1). Domnul ne duce pe Golgota. De pe cruce El întinde spre noi sfintele Sale brațe, iar pe ele sunt rănilile de la piroane. Iar sângele lui Hristos, care curge din aceste răni, spală păcatele întregii lumi.

Noi ne considerăm creștini ortodocși, oameni bisericesti, dar cât de des nu ne putem smeri în fața fratelui! Cât de des Îl uităm pe Dumnezeu, Care îl iubește pe cel care ne-a supărat la fel de mult ca și pe noi, iar noi îl înjosim, îl jignim, îl respingem, urmând dreptatea noastră, aplicând criteriul nostru propriu al dreptății.

Lumea nu a primit dragostea lui Hristos. Omul L-a răstignit pe Dumnezeu, dar Dumnezeu, Care a venit pentru a-l mântui pe om, nu S-a răzbunat, nu a renunțat la iubirea Lui. Pe cruce fiind, El a băut paharul suferințelor până la sfârșit, pentru mântuirea noastră. De aceea, venind la biserică, înainte de Sfânta Împărtășanie, trebuie să ne împăcăm cu toți cei care ne-au întristat și numai atunci să ne apropiem de Potirul Vieții.

Îl urmăm pe Hristos depășind *eul* propriu, dreptatea noastră, adevărul nostru, învățând poruncile lui Hristos, care nu se bazează pe legile omenești, ci pe iubirea care le iartă și le copleșește pe toate.

Să dea Dumnezeu fiecăruia dintre noi să urmăm exemplul acestor bătrâni sfinți, care au găsit o astfel de ieșire simplă din tulburările cotidiene ale vieții lor monahale. Ei au hotărât să nu răspundă la cuvântul rău, să rabde neputința fratelui, iar prin aceasta au păstrat pacea înăuntrul lor și l-au ajutat pe aproapele.

Cât de ușor ne va fi nouă, renunțând la un cuvânt inutil, la o privire sau un gând de prisos, să restaurăm pacea în casa noastră, cu acei oameni care sunt lângă noi!

1 decembrie 2003

11. FACĂ-SE VOIA TA

Se spunea despre avva Pafnutie că degrabă nu bea vin. Dar călătorind odată s-a aflat într-o ceată de tâlhari și i-a găsit pe ei bând vin. Deci îl cunoștea pe el mai marele tâlharilor și îl știa că nu bea vin. Văzându-l tare ostenit, a umplut un pahar cu vin și luând sabia în mână, i-a zis bătrânului: De nu vei bea, te omor. Și cunoscând bătrânul că porunca lui Dumnezeu va să facă și vrând să-l câștige, a luat și a băut. Iar mai marele tâlharilor și-a cerut iertare de la el, zicând: Iartă-mă, avvo, că te-am necăjit! Și a zis bătrânul: Cred lui Dumnezeu că pentru paharul acesta va face cu tine milă și în veacul de acum și în cel viitor. Zis-a mai-marele tâlharilor: Cred lui Dumnezeu că de acum nu voi mai face rău nimănui. Și a câștigat bătrânul toată ceata, lăsându-și voia sa lui Dumnezeu.

Există o voință a oamenilor și există și voia lui Dumnezeu. Bătrânul a trecut peste voința sa pentru a împlini voia lui Dumnezeu. El a renunțat la pravila sa evlavioasă nu pentru că s-a speriat de sabia tâlharului și de moarte, ci pentru că a înțeles: tâlharul i-a propus să

bea vin pentru Domnul, pentru a-i lua oboseala și a-i ușura ostenelele.

Viața în Dumnezeu este o viață în care nu există voința „mea”, ci există lucrarea iubirii dumnezeiești, smerenia, zidirea. Adesea admirăm oamenii cu voință puternică ce săvârșesc lucruri mărețe, cuceresc munți. Adesea, realizările remarcabile în această lume sunt zidite pe mândrie, pe admirație față de propria persoană. Omul se vede invincibil, învață să doarmă pe cuie, își limitează nevoile trupului până la minim. Dar toate acestea nu fac decât să îl umfle de mândrie. Omul poate săvârși mari nevoințe ascetice de dragul propriei sale voințe, de dragul satisfacerii vanității sale. Dar viața creștină înseamnă a-ți supune voia ta voii lui Dumnezeu, a-L căuta pe Dumnezeu în viața ta.

În istorisirea despre avva Pafnutie vedem cum smerenia bătrânului a întors la Dumnezeu o ceată de tâlhari și le-a schimbat viața. Un exemplu personal – iată de ce au nevoie oamenii care nu pot afla calea spre Biserică. Poți să auzi multe cuvinte de folos, să citești multă literatură duhovnicească, dar cel mai important este să-L vezi în om pe Dumnezeu.

Creștinismul este viața reală. Hristos, venind în această lume, intră în inimile noastre, în casele noastre. El este alături de noi. Dar pentru a-L vedea și a împlini voia Sa sfântă trebuie să fim atenți, trebuie să renunțăm la propriul egoism, să uităm de interesele personale și să ne gândim la folosul aproapelui.

Viața duhovnicească începe cu ascultarea, cu depășirea propriului *eu*, cu abilitatea de a-l auzi și a-l asculta pe cel de lângă noi. Prin aproapele Îl putem auzi pe Dumnezeu.

În acele împrejurări în care trăim, aflăm calea către mântuirea noastră, către Împărăția cerurilor. Renunțând la cele ale noastre, la cele personale și supunându-ne celor dumnezeiești, noi dobândim libertatea.

A dobândi pacea înseamnă a-L dobândi pe Dumnezeu, primind voia Sa sfântă, renunțând la păcatul care trăiește în noi. În viață este foarte important să înveți să discerți, să gândești și să cauți în aproapele pe Dumnezeu. Iar pentru aceasta este nevoie de osteneală, căci Împărăția lui Dumnezeu *se ia prin străduință* (cf. Matei 11, 12). Să nu răspunzi la jignire, să taci atunci când vrei să spui un cuvânt dureros pentru aproapele, să nu observi neajunsurile omului, să-l sprijini – toate acestea sunt pași mici, dar foarte importanți spre Dumnezeu.

În condițiile lumii contemporane ni se pare că acele vremuri în care oamenii, căutând mântuirea, plecau la pustie, în păduri, se zăvorau, au trecut demult. Dar, de fapt, Domnul *ieri și azi și în veci este același* (Evrei 13, 8), și în orice împrejurări îl conduce pe om spre veșnicie, spre mântuire. Trebuie numai să ne supunem propria voință voii lui Dumnezeu, să ne împăcăm cu împrejurările vieții, să învingem nemulțumirea și deznădejdea care aduc pustiirea noastră.

Omul care este recunoscător lui Dumnezeu, omul care se smerește va avea întotdeauna cele de trebuință, va avea mereu pace în sufletul său. Acesta este un mare dar al harului dumnezeiesc. Cât de des, considerându-ne a fi oameni cu voință puternică, împlinind propriile noastre dorințe, îi suprimăm pe cei care se află alături de noi? Ne certăm, ne

pierdem pacea lăuntrică pentru a insista asupra adevărului nostru, iar apoi acest adevăr se dovedește a fi o minciună. Într-o stare de neliniște, lipsită de pace, omul, orbit de păcat, nu știe, nu vede încotro se îndreaptă. Și este condus de *eul* lui împătimit, de dorința lui de a insista asupra voinței sale.

Fiecare dintre noi seamănă ceva în această lume, făurește ceva. Cine-L caută pe Dumnezeu seamănă cele ale lui Dumnezeu. Cine uită de sine și-l slujește pe aproapele adună în veșnicie darul neprețuit al iubirii pe care trebuie să-l dobândim în această scurtă viață pământească.

Silirea zilnică a sinelui de dragul lui Dumnezeu și de dragul aproapelui, renunțarea la păcatul mic, de zi cu zi – este calea care duce spre Împărăția cerurilor. Nu trebuie să visăm la nevoițe mari și să ne corelăm cu alte vremuri. Astăzi trebuie să fim atenți la ceea ce facem, ce spunem, ce gânduri avem. Dacă nu există pace în noi, să o cerem pe aceasta în rugăciune, în Tainele Sfintei Biserici, prin pocăință și Sfânta Împărtășanie, să căutăm acel leac dumnezeiesc care poate vindeca sufletul nostru confuz și care ne poate conduce în lumea iubirii lui Hristos.

Să dea Dumnezeu fiecăruia dintre noi să ținem minte cuvintele rugăciunii Domnului: *Facă-se voia Ta!* „Nu a mea, ci a Ta, Doamne, și nu numai în cer, ci și pe pământ, și în viața mea. Fie ca în inima mea să crească germenii iubirii Tale, ai smereniei Tale”. Dacă vom fi răbdători, va veni vremea și acele roade pe care Domnul le va crește înăuntrul nostru vor rămâne cu noi în viața cea veșnică, în Împărăția cea veșnică a lui Dumnezeu.

8 decembrie 2003

12.

PUTEREA CUVÂNTULUI

Un frate a întrebat pe avva Ierax, zicând: Spune-mi cuvânt, ca să mă mântuiesc. I-a zis lui bătrânul: Șezi în chilia ta și de îți este foame, mănâncă, iar de îți este sete, bea și nu vorbi de rău pe cineva și te mântuiești!

Avva Isaia a fost întrebat: Ce este vorbirea de rău? El a răspuns: Necunoașterea slavei lui Dumnezeu și ura față de aproapele.

Gura mea va grăi înțelepciune și cugetul inimii mele pricepere (Psalmi 48, 3). Din prisosul inimii grăiește gura (Matei 12, 34; Luca 6, 45). Un cuvânt poate lovi, poate răni și chiar ucide o persoană. Iar același cuvânt, spus cu dragoste, îl poate sprijini, îl poate încuraja, îl poate vindeca pe aproapele.

Cât de important este să ne controlăm vorbele, pentru că nu întotdeauna avem înăuntrul nostru o stare de pace. Sunt stări de tulburare, de neliniște lăuntrică, de descurajare! Dacă vom spune ceva în astfel de momente, atunci, bineînțeles, cuvintele noastre vor fi bolnave, îl vor răni pe aproapele, în loc să-i fie spre ajutor și mângâiere.

Nu putem vorbi despre o persoană, nu o putem evalua, văzându-i slăbiciunile. Dacă nu există dragoste în noi, atunci cuvintele noastre vor fi greșite și nu va exista viață în ele, nu va exista Dumnezeu în ele. Uneori o persoană este prezentă la o conversație în care cineva condamnă pe aproapele, în care este vorbit de rău cel care nu este prezent acolo. Participând în tăcere la o astfel de conversație, devenim complici la păcatul osândirii aproapelui. Pronunțând un cuvânt în care există o evaluare a aproapelui, ne lipsim de harul lui Dumnezeu, pentru că devenim judecători.

Să fim atenți mai ales în momentele de tulburare lăuntrică. Să ținem minte că păstrând tăcerea, liniștindu-ne, venindu-ne în fire, vom găsi cuvântul potrivit pentru a-l ajuta pe aproapele, pentru ca prin acel cuvânt să nu-l rănim pe om.

Lipsa de atenție față de sine, față de lumea interioară, dă naștere la o mulțime de cuvinte care nu sunt inofensive. Cuvântul rostit din pornire păcătoasă, cuvântul prin care îl vom vădi, îl vom osândi pe aproapele nostru, acel cuvânt poate răni mulți oameni. Un cuvânt bun, în care există compătimire, dragoste, nădejde, acel cuvânt sfințește lumea din jurul nostru. Iar cuvântul putred, murdar, cuvântul în care există minciună, dimpotrivă, o spurcă. Noi învățăm să vorbim cu Dumnezeu și această convorbire se numește rugăciune.

În această lume omul joacă adesea un rol sau altul, se ascunde, încearcă să pară mai bun decât este în realitate, de aceea spune multe cuvinte deșarte, cuvinte ipocrite în care nu există adevărul lăuntric. Iar de la vorbirea deșartă

este foarte ușor să treci la vorbirea de rău, la osândire. Noi învățăm să vorbim cu Dumnezeu, învățăm să-L auzim pe Dumnezeu printr-o atitudine smerită față de aproapele nostru. De aceea, venind la Dumnezeu, să învățăm să vorbim unul cu altul în limbajul credinței și al nădejzii, al iubirii și al răbdării.

Pierzând pacea, noi transferăm durerea noastră launtrică asupra aproapelui, pentru că în cuvintele noastre, în adresarea noastră către aproapele nu există pace, nu există dragoste. *Nu judecați, ca să nu fiți judecați* (Matei 7, 1). Dacă omul Îi mulțumește lui Dumnezeu și se simte el însuși un mare datornic înaintea lui Dumnezeu, nu îl va vorbi de rău pe fratele său. Văzând păcatul aproapelui său, omul nu-l va osândi și nu-i va aduce reproșuri. Probabil că îl va compătimi și va încerca să-l ajute pe omul care a rătăcit calea și face ceva greșit.

Adesea, vorbindu-l de rău pe aproapele, osândindu-l, de fapt ne îndreptăm pe noi înșine. Uneori, din cauza păcatului, ne place să auzim că cineva face rău, cineva trăiește greșit și apare părerea mândră că eu nu sunt așa, că sunt mai bun, sunt mai aproape de Dumnezeu. Atunci o tainică mulțumire de sine îl poate învălui pe om, iar aceasta este o înșelare, un neadevăr, un păcat. Un om credincios se simte responsabil nu numai pentru ceea ce face, ci și pentru ceea ce fac oamenii din jurul lui. „Dacă m-aș fi rugat mai mult, dacă m-aș fi smerit, atunci poate că ar fi fost mai puțin păcat în jurul meu”. De aceea noi fugim de osândire, ne este frică să pronunțăm cuvinte lipsite de dragoste, în care există o nedreptate sau un neadevăr.

Dacă omul a învățat să se stăpânească și să caute cele bune în aproapele său care, deși este infectat de păcat, are o frumusețe în el – și această frumusețe poate fi descoperită numai atunci când vom avea dragoste față de aproapele nostru –, atunci omul începe să dobândească pacea în inima sa. Această pace ne ajută să zidim în jurul nostru relații care nu sunt întemeiate pe rivalitate, pe păcatul iubirii de sine, ci pe dragoste, răbdare și compasiune față de aproapele.

Cuvântul pe care îl rostește omul îl va vădi la Înfricoșătoarea Judecată a lui Dumnezeu. *Din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osândit* (Matei 12, 37). Evanghelia ne spune că pentru orice cuvânt deșert vom da socoteală înaintea lui Dumnezeu, atunci când se va face bilanțul vieții noastre. Se schimbă omul, se schimbă lumea sa lăuntrică, se schimbă și vorbele, cuvintele lui. Pacea pătrunde în inima omului și cuvintele lui devin sănătoase, frumoase, chibzuite, cumpătate, și nu există în ele vorbire deșertă și, cu atât mai mult, vorbire de rău.

Este foarte important pentru noi să învățăm să tăcem. Atunci, ceea ce vom spune va fi chibzuit și, înainte de a pronunța vreun cuvânt, ne vom adresa lui Dumnezeu după ajutor. Cât de important este să găsești cuvântul care va ajunge în inima omului, care va ajunge la om, pe care omul îl va putea auzi și îl va putea primi! Cât de tare trebuie să ne fie teamă de cuvintele înțepătoare! În cuvintele în care este ironie există o semeție față de aproapele. La un om care s-a obișnuit cu un mod de viață frivol, cuvintele nu au un sens lăuntric și acea sare duhovnicească fără de care viața devine o simplă pierdere fără rost a timpului.

La slujbe, în rugăciune, învățăm să vorbim cu Dumnezeu, învățăm dragostea care este cuprinsă în aceste cuvinte sacre pe care le descoperim în biserică atunci când ne adresăm lui Dumnezeu, Maicii Domnului și sfinților pentru ajutor. Bineînțeles, cele mai înalte cuvinte sunt cuvintele de laudă, atunci când omul, imitându-i pe îngeri, Îi înalță laudă și Îi aduce mulțumire Creatorului său. Aceste cuvinte înalță sufletul, aceste cuvinte ne ajută să depășim greutățile și încercările care sunt atât de multe în viața noastră de zi cu zi.

Dacă noi, chiar și în cel mai dificil moment al vieții noastre, nu ne vom descuraja, nu vom cârți, ci Îl vom lauda și Îi vom mulțumi lui Dumnezeu, nu vom începe să-i căutăm pe cei vinovați în încercările din viața noastră, pe acei oameni care ne deranjează, ci vom cere iubire și compasiune pentru om, atunci, treptat, vom descoperi pentru noi pacea lui Dumnezeu. Și cuvintele, gândurile și simțirile noastre vor fi sfințite prin harul lui Dumnezeu, vor deveni pline de har, frumoase.

Domnul a venit în această lume pentru a-l mântui pe om. Omul, atingându-se de iubirea lui Dumnezeu, se transfigurează, se schimbă. El simte că, atunci când în inima lui se află dragostea lui Hristos, în cuvintele pe care le rostește există viață. Iar această viață ne ajută să luptăm cu păcatul și să depășim neadevărul în care am trăit atunci când rătăceam fără de Dumnezeu, necunoscând nici scopul, nici sensul vieții noastre.

2 februarie 2004

13. POSTUL ȘI ÎNFRÂNAREA

Un frate a venit la avva Pimen întru a doua săptămână din Postul Mare și, mărturisindu-și gândurile și dobândind odihnă, i-a zis: Puțin de nu m-am împiedicat să vin aici astăzi. Și i-a zis lui bătrânul: Pentru ce? Zis-a fratele: Am gândit nu cumva pentru post nu-mi vei deschide. I-a zis lui avva Pimen: Noi nu ne-am învățat a închide ușa cea de lemn, ci mai vârtos ușa limbii.

Postul Mare îl conduce pe om spre Paști, spre Înviere. Omul își limitează nevoile de hrană, plăcerile și, bineînțeles, postul nu este numai înfrânare de la mâncare, ci înseamnă restaurarea păcii lăuntrice în inima noastră. Mișcarea sufletului către Dumnezeu înseamnă lupta cu păcatul. Păcatul îl abate pe om de la Dumnezeu, păcatul distruge lumea lăuntrică, de aceea, înfrânarea în cuvinte, în gânduri, înfrânarea simțurilor sunt temelia mișcării noastre lăuntrice către Dumnezeu.

Pentru ca inima să fie capabilă să primească dragostea lui Hristos, ea trebuie să fie deschisă iubirii, compasiunii, smereniei și răbdării. În om trăiește păcatul, iar rolul

faptelor exterioare, al înfrânării exterioare, este acela de a concentra toate puterile omului în lupta pentru libertatea lăuntrică, pentru frumusețea interioară pe care numai dragostea lui Hristos o poate dăru.

Mintea și simțurile unui om neînfrânat și fără smerenie rătăcesc, căutând hrană păcătoasă pentru emoții, pentru a-și exprima dorințele, pentru lupta cu aproapele. Păcatul întinde rădăcini care copleșesc întreaga lume interioară și nu-l lasă pe om să se concentreze, îi deformează percepția lumii.

Postul nu se rezumă doar la înfrânarea cea din afară, dar tocmai înfrânarea exterioară – în hrană, distracții și plăceri – îi dă omului posibilitatea de a se aduna lăuntric, de a rămâne singur cu sine și de a încerca să-L lase pe Dumnezeu să intre în inima sa, prin rugăciune și pocăință.

Păcatul care intră în om distruge lumea interioară, îl face pe om incapabil să fie atent și sensibil față de ceea ce se întâmplă în interior și în afară. De aceea nu-l vedem pe aproapele, îl rănim prin cuvântul, privirea, comportamentul nostru și nu observăm acest lucru. Trăim așa cum ni se pare că este mai convenabil, mai simplu, mai profitabil. Dacă în calea noastră ne întâlnim cu un om căruia trebuie să-i dăm ceva, pentru care trebuie să facem ceva, noi nu-l observăm sau cu bună știință ne îndepărtăm de la aproapele nostru. Ne păstrăm aparenta libertate, independența, nedorind să-l auzim pe aproapele, nedorind să ne supunem, să ne smerim în fața celui care se află lângă noi.

Această viață, construită pe prețuirea de sine, pe înălțarea de sine, pe mândrie, îl face pe om mort, incapabil de a-l

vedea sau auzi pe cel care este alături, iar aceasta înseamnă că și Dumnezeu devine mort pentru sufletul mort în care nu există pocăință, nu există iubire, care s-a închis în propriul *eu* și în afară de sine nu vrea să știe pe nimeni. De aceea postul, prin înfrânarea cea din afară, este îndreptat spre a înmuia inima, spre a ne pregăti sufletul pentru primirea harului, a dragostei lui Dumnezeu care ne însuflețește, ne înviază, ne face părtași ai vieții veacului ce va să fie.

Biserica îi vorbește omului despre lumea cea de sus, dar această lume cerească începe aici, pe pământ, atunci când Domnul pătrunde în inimă și când omul suferă și împreună pătimește cu aproapele.

Dragostea lui Hristos este jertfelnică și dacă ea se va atinge de inima noastră, noi vom putea să-i întindem aproapelei o mână de ajutor, îl vom putea sprijini.

Să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu (Ioan 15, 12). Rodul dragostei lui Dumnezeu, rodul Sfântului Duh este pacea dinăuntrul omului, este frumusețea lui Dumnezeu, care este exprimată și în cuvânt, și în privire, și în gânduri. Omul în care trăiește Dumnezeu devine un izvor de iubire și pace. Iar a dobândi pacea lui Hristos, a-ți deschide inima pentru dragostea lui Dumnezeu înseamnă a-i ajuta și pe acei oameni care vor fi lângă tine. „Dobândește pacea înăuntrul tău și mii se vor mântui în jurul tău”, ne spune Cuviosul Serafim de Sarov.

Slujbele sunt o școală a iubirii. În timpul postului Îi cerem lui Dumnezeu ajutor în lupta noastră cu noi înșine, cu păcatul care trăiește în noi și care ne împiedică să fim liberi, liberi în Dumnezeu.

Patimile înrobesc, patimile îl leagă pe om și îl fac incapabil de a crea, a plăsmui, a făuri, a zidi în această lume. Pustiirea începe atunci când păcatul pune stăpânire pe om, de aceea lupta pentru pacea lăuntrică este începutul plăsmuirii în sine a acelei integrități, a acelei finalități care ne este necesară pentru a merge la izvorul vieții, cu scopul de a scoate din el acea dragoste care ne însuflețește și ne înviază.

Calea postului este calea spre viața cea veșnică și această cale o parcurgem înconjurați fiind de cei din jurul nostru. Iar înfrânarea nu înseamnă o morocâneală exterioară, nu înseamnă niște reguli exterioare de viață dure. Este o recunoștință față de Dumnezeu pentru ceea ce ai, o atitudine grijulie față de ceea ce îți este dat în această viață, o purtare cu smerenie a acelor necazuri, boli și pierderi care sunt inevitabile în această lume. Un singur gând sau cuvânt păcătos și omul pierde legătura cu Dumnezeu și cu aproapele. De aceea, bineînțeles, trebuie să fim atenți și precauți cu privire la ceea ce spunem și încotro ne îndreptăm în această lume. Păcatul încearcă să înșele, încearcă să devină mult dorit, dar omul trebuie să se gândească dacă va fi bucurie acolo unde nu va exista dragostea lui Dumnezeu, dacă va fi bucurie acolo unde va fi *eul* meu și respingerea aproapelui și, în general, dacă poți numi bucurie acea bucurie care este zidită pe păcat, pe egoism, pe jignirea aproapelui.

De aceea, să ne gândim la consecințele oricărui pas făcut, să nu ne grăbim când ni se pare că putem face ceva fără să ne gândim și să primim o satisfacție instantanee. *Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera* (Psalmi 125, 5).

Hrănindu-ne peste măsură cu păcatul, omorâm sufletul nemuritor din noi, ne închidem inima pentru iubire și inima moare.

Postul ne ajută să ne cercetăm pe noi înșine cu trezvie, să concentrăm puterile sufletului nostru asupra omului lăuntric și să ne vedem păcatul. Ne rugăm: *Dăruiește-mi ca să-mi văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu.*

Cât de des suntem iubitori ai dreptății, vedem și vădăm slăbiciunile aproapelui nostru, dar nu ne vedem pe noi înșine, îndreptățind păcatul nostru. Această nedreptate devine o normă a vieții noastre, a vieții conform dorințelor noastre, conform păcatului care ne conduce.

Intrând în Postul Mare, luăm aminte la exemplele Sfinților Părinți, care spuneau despre înfrânarea lăuntrică: „Dacă vei avea dragoste, ea te va ajuta să ieși din orice situație fără să-ți pierzi pacea și dragostea față de aproapele, iar întreaga ta viață va fi o înaintare a sufletului către Împărăția veșnică a dragostei lui Dumnezeu”.

Domnul să ne ajute pe toți.

16 februarie 2004

14.

DESPRE LUCRAREA DUHOVNICEASCĂ

Un frate l-a întrebat pe avva Pimen, zicând: Spune-mi vreun cuvânt! Și i-a zis lui: Când se arde pe dedesubt cazanul, nu poate musca să se apropie de dânsul, nici celelalte târâtoare, iar când este rece atunci se așază pe el. Așa și călugărul: cât rămâne în faptele cele duhovnicești, nu poate vrăjmașul să-l supere.

Izvorul vieții este Domnul. Într-o lume în care este frig, în care există furtuni, sufletul trăiește cu acea lumină, cu acea căldură pe care o emană Soarele duhovnicesc. Omul se înșală dacă crede că poate trăi și în întuneric, în împietrire, în amorțeală duhovnicescă, bucurându-se de raiul pământesc, fără să năzuiască spre Dumnezeu.

Omul care și-a pierdut nădejdea în nemurirea sa, în biruința vieții asupra morții, este sortit pierii. El este convins că numai viața pământească îi este destinată în această lume și încearcă să găsească bucurie în această viață. Viața trece repede. Și iată că omul se apropie de acea limită dincolo de care începe veșnicia, iar sufletul lui este gol, este cuprins de întunericul deznădejzii și al lipsei de speranță.

Sufletul care tinde către Dumnezeu are mereu nevoie de ajutor, are nevoie de putere pentru a învinge păcatul care trăiește în el. Iar această putere îi este dată de către Domnul. Îi este dată prin rugăciune, prin pocăință, prin Sfânta Împărtășanie.

Privegheați (Matei 25, 13), ne spune Domnul în Evanghelie. Dacă omul, în orice situație, depune eforturi: se roagă, se luptă cu păcatul și nu îl încuviințează, atunci vine ajutorul lui Dumnezeu care *se desăvârșește în slăbiciune* (2 Corinteni 12, 9), dăruindu-i omului bucuria biruinței. Harul lui Dumnezeu este cel care biruiește, dar omul trăiește această biruință în inima sa ca pe o biruință personală asupra păcatului, asupra neadevărului. Acest dar al lui Dumnezeu îl primește cel care se ostenește, care crede în dragostea lui Dumnezeu și nu își îndreptățește păcatul.

Este ușor să descoperim în noi înșine o anumită frumusețe, anumiți talanți cu care ne putem lăuda, cu care ne putem hrăni mândria, dar nu este deloc ușor să descoperim slăbiciuni, neajunsuri și, în același timp, să nu ne descurajăm, ci să ne alipim de Dumnezeu din ce în ce mai mult, să râvnim din ce în ce mai mult să părăsim propriul *eu* și să trăim cu binecuvântarea lui Dumnezeu.

Noi învățăm să iubim. Iubirea este un foc care ne încălzește nu numai pe noi, ci și pe cei care sunt lângă noi. Pentru ca acest foc să nu se stingă, pentru ca în inima noastră să ardă candela credinței, avem nevoie de ulei. Fără ulei – fără silință, fără fapte concrete pe care trebuie să le săvârșim în această lume în raport cu aproapele nostru –,

noi doar vom vorbi despre credință, doar vom visa, însă în viața noastră reală nu ne vom putea apropia de Dumnezeu.

Trebuie să ne interzicem să trăim după cum ne dictează mândria, să trăim doar pentru noi înșine. A-ți da viața lui Dumnezeu înseamnă a deveni liber, iar această libertate nu ni se dă ușor. De aceea, creștinul are nevoie de o pravilă duhovnicească.

Legătura de rugăciune bine stabilită, constantă, cu Dumnezeu nu vine dintr-odată. Este nevoie de silință, de efort asupra propriului suflet, asupra propriei voințe. Ne aducem la unitate mintea, inima, voința, simțurile și, silindu-ne, mergem spre Hristos și, prin urmare, spre aproapele.

Dăruiește-mi să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu. Astfel se roagă Biserica în timpul Postului Mare. Să nu osândim, să nu evaluăm faptele aproapelui, ci să ne privim pe noi, să ne vedem neajunsurile și să-I cerem Domnului să ne vindece și să ne ajute să ne păzim fără de păcat.

Ziua creștinului începe cu rugăciunea. Rugăciunea este cea legătură cu Dumnezeu care mereu ne dă putere. Rugăciunea este trezvie, este atenția față de ceea ce se întâmplă înăuntrul și în afara noastră, este arma care ne apără de păcat, de nedreptate și ne deschide ochii asupra lumii înconjurătoare.

Nu mai voim să trăim ca toți ceilalți, ci vrem să trăim așa cum ne învață Sfânta Biserică, așa cum ne învață Domnul Care spune: *În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți! Eu am biruit lumea* (Ioan 16, 33). Înseamnă

că putem învăța să iubim, depășind păcatul care trăiește în noi.

Lumea este viața pământească infectată de păcat. Iar dragostea lui Hristos vine pe acest pământ și transfigurează inima omului, îl face capabil să se învingă pe sine, propriul *eu*, propria mândrie.

În inima noastră trebuie să existe o luptă constantă pentru duhul păcii, pentru a nu lăsa să intre nici măcar un gând păcătos, care ne poate dezechilibra și poate duce la pierderea păcii. În această luptă dobândim experiență, ne deprindem cu rugăciunea, înțelegem că numai cu binecuvântarea lui Dumnezeu putem făuri pacea atât în noi înșine, cât și în aproapele. Când frumusețea lui Dumnezeu ia naștere în om, acesta se transfigurează, devine o icoană peste care se pogoară lumina cerească a iubirii. În privirea omului apare viața, în cuvinte apare curăția și lumea din jurul omului se transfigurează, se schimbă.

Știm că omul care L-a dobândit pe Dumnezeu în inima sa poate ajuta mii de oameni care nu găsesc un sens vieții și suferă din cauza deznădejdii. De aceea nu trebuie să mergem nicăieri, nu este nevoie să căutăm anumite lucruri. Trebuie să ne deschidem inima lui Dumnezeu și să ne privim pe noi cu trezvie. Trebuie să venim la biserică, să ne îmbisericism, să ne construim viața conform economiei lui Dumnezeu, după planul Lui.

Să nu adormim și să nu ne pierdem vigilența. Efortul pe care îl depunem pentru a nu-L pierde pe Dumnezeu este efortul pentru mântuirea noastră. Atât timp cât suntem cu Dumnezeu, cât timp voința noastră este îndreptată spre

Hristos, nimeni și nimic nu ne poate despărți de dragostea lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este Creatorul lumii, al pământului și al cerului. Și Domnul, Tatăl nostru iubitor, ne dăruiește încă din această lume să vedem frumusețea Împărăției veșnice a iubirii.

22 februarie 2004

15.

DESPRE ATENȚIE ȘI DISCERNĂMÂNT

S-a întâmplat ca niște bătrâni la Schit să mănânce împreună unii cu alții și era cu dânșii și avva Ioan. Și s-a sculat un bătrân mare să dea vasul cu apă; și nimeni n-a primit să ia de la dânsul, fără numai Ioan Colov. Deci s-au mirat și i-au zis lui: Cum tu, mai mic decât toți fiind, ai îndrăznit să fii slujit de bătrânul? Și le-a răspuns lor: Eu când mă scol să dau vasul, mă bucur dacă toți vor lua, ca să am plată. Și eu dar pentru aceasta am primit, ca să-i fac lui plată, nu cumva să se mârșească, că niciunul n-a primit de la dânsul. Și aceasta zicând s-au minunat aceia și s-au folosit de chibzuința lui.

Viața în Dumnezeu necesită atenție. Există fapte pe care omul le săvârșește fără să se gândească la consecințele lor, la faptul că îi va fi pricinuită cuiva o vătămare, că cineva se va sminti, că cineva va osândi. Omul trăiește adesea fără atenție, fără a încerca să cunoască voia lui Dumnezeu și prin faptele sale strică pacea dinăuntrul său și pe cea a aproapelui său. De aceea noi învățăm de la bărbații luminați de Dumnezeu înțelepciunea lor, discernământul lor.

Noi trebuie să ne controlăm mintea și inima. Chiar și virtuțile săvârșite fără discernământ și, s-ar părea, faptele bune săvârșite fără atenție față de împrejurările și oamenii care ne înconjoară, toate s-ar putea să nu aducă vreun folos nici nouă, nici aproapelui nostru.

De cele mai multe ori păcătuim atunci când se întrerupe legătura noastră cu Dumnezeu și cu aproapele. Acest lucru se întâmplă din cauza egoismului, a mândriei noastre, din cauza umilirii oamenilor care sunt alături de noi, din lipsa dorinței de a afla voia lui Dumnezeu. Omul preocupat de propriul *eu*, de gândurile și de sentimentele sale, nu-l vede pe aproapele, nu se interesează de împrejurările viețuirii lui și de aceea îl poate răni, respinge sau sminti.

Traiful cu Dumnezeu înseamnă o singură lume unitară, deplină, și în ea toți oamenii devin apropiați, devin frați. Iar durerea pricinuită fratelui devine durere pricinuită lui Dumnezeu Însuși. Și acest păcat îl săvârșim în prezența lui Dumnezeu. De aceea se duce o luptă pentru pacea lăuntrică, iar păcatul strică această pace. De multe ori spunem ceva, întreprindem anumite acțiuni, iar ulterior se dovedește că acestea nu au fost necesare sau chiar au fost dăunătoare pentru pacea noastră interioară, ba mai mult, i-au smintit și pe cei de aproape ai noștri.

Uneori, în spatele unei cucernicii exterioare, al unei duhovnicii formale, se ascunde o mândrie tainică și disprețul față de oamenii care încă nu l-au cunoscut pe Dumnezeu. Omul începe să-și admire chipul duhovnicesc, faptele, postul, rugăciunile sale și uită că toate acestea sunt numai mijloace pentru atingerea scopului. Iar scopul este

dobândirea iubirii, a harului lui Dumnezeu care ne face capabili să păstrăm pacea în sufletul nostru și ne unește cu aproapele.

Viața este mișcarea noastră către Dumnezeu. Dacă omul nu a învățat să discearnă, dacă el se supune simțurilor și stărilor schimbătoare care provin de la păcatul care acționează în interiorul sau în jurul lui, atunci întreaga lui viață devine o rătăcire haotică și contradictorie.

Este foarte important ca în toate acțiunile și faptele noastre să-L vedem pe Dumnezeu și să chibzuim: ne va aproia oare acest cuvânt sau această faptă de Dumnezeu și, prin urmare, și de aproapele, sau ne va îndepărta? Distrugem oare pacea dinăuntru nostru și al aproapelui prin faptele noastre sau o zidim? Cel care caută voia lui Dumnezeu va găsi întotdeauna răspunsul. Dar adesea sufletul, obosit de păcat, încetează să lupte pentru pacea dinăuntru său și se lasă influențat de emoții. Stările emoționale sunt deprinderile noastre păcătoase care ne fac să săvârșim greșeală după greșeală. Aceste greșeli ne costă scump atât pe noi, cât și pe aproapele nostru.

Trezindu-ne dimineața, Îi cerem lui Dumnezeu să ne păzească fără de păcat în ziua respectivă, să ne ajute ca în toate împrejurările să căutăm voia Lui cea bună. Omului îi este dată rațiunea, capacitatea de a înțelege și de a chibzui propriile sale fapte, de a se controla pe parcursul zilei.

Atunci când se pierde echilibrul duhovnicesc, omul se tulbură, scapă din frâu și apare un zid între el și oameni, între el și Dumnezeu. Cât de greu este apoi să distrugi acest zid, pentru că nu voim să ne recunoaștem vina, greșeala

noastră și, pocăindu-ne, să căutăm iertarea și ajutorul lui Dumnezeu! Osteneala duhovnicească, lupta duhovnicească dezvoltă în om discernământul care ne ajută să vedem voia lui Dumnezeu, păstrând pacea cu aproapele nostru.

În pasajul citit din Patericul alcătuit de Sfântul Ierarh Ignatie Briancianinov vedem că tânărul călugăr Ioan Colov s-a dovedit a avea mai mult discernământ decât ceilalți părinți care din respect au acționat cu modestie și nu au primit vasul de la marele nevoitor, fără să se gândească la faptul că astfel ar fi putut să-l mâhnească pe bătrân. Iar Ioan, cu smerenie, a luat vasul și darul iubirii a fost primit, nevoitorul și-a primit răsplata de la Domnul.

La fel și noi trebuie să discernem. Dacă cineva vrea să facă ceva plăcut pentru noi, să ne mulțumească, să ne bucure cu ceva, nu trebuie să stăm pe gânduri dacă avem nevoie de acel lucru, ci să-l primim pentru dragoste și să nu-l mâhnim pe aproapele nostru. Întotdeauna trebuie să ne comportăm cu aproapele în același fel cum ne-ar plăcea ca aproapele să se comporte cu noi. Când suntem în Dumnezeu, suntem deschiși unii față de alții. Dar atunci când păcatul lucrează în noi, trebuie mereu să-l depășim, mereu să luptăm cu el pentru a restabili, în Dumnezeu, legătura cu aproapele. Această luptă ne întărește, ne face capabili să fim împreună cu Hristos, Care este în mijlocul nostru. Iar toate relațiile care au scopuri pământești, care sunt construite pe interese personale, sunt vremelnice. Legătura cea în Dumnezeu este unirea veșnică a iubirii în care Hristos, biruind păcatul, Își zidește Împărăția veacului ce va să fie.

Atunci când suntem în biserică, când suntem la rugăciune, atunci când îl slujim și îl ajutăm pe aproapele, toate acestea sunt pașii noștri către Dumnezeu, sunt calea cea îngustă care duce către Împărăția cerurilor. Să nu ne tulburăm dacă vom face greșeli. Dacă am păcătuit, să alergăm la pocăință.

1 martie 2004

16.

A NU RĂMÂNE FĂRĂ DE GRIJĂ

Zis-a avva Pimen pentru avva Ioan Colov, că s-a rugat lui Dumnezeu și s-au ridicat patimile de la dânsul și s-a făcut fără de grijă; și ducându-se, a spus unui bătrân: Mă văd pe mine că mă odihnesc și nu am niciun război. Și i-a zis lui bătrânul: Du-te, roagă-te lui Dumnezeu ca să-ți vină războiul și zdrobirea și smerenia pe care le aveai mai înainte! Că prin războaie sporește sufletul. Deci, s-a rugat și după ce a venit războiul, nu s-a mai rugat să-l ia de la dânsul, ci zicea: Dă-mi, Doamne, răbdare în războaie!

Viața duhovnicească a omului este o luptă. Mișcarea sufletului către Dumnezeu se realizează întotdeauna prin depășirea sinelui, prin lupta cu păcatul care trăiește în firea noastră căzută. Omul este infectat cu mândrie, cu otrava mortală a neascultării față de Dumnezeu, a lipsei de iubire față de aproapele. Domnul a adus dragostea Lui tuturor celor care se smeresc, care își cunosc dependența de Dumnezeu.

Dar atunci când omul se liniștește în lumea aceasta și i se pare că a biruit păcatul, sufletul lui se îngâmă.

Atunci omul evlavios și plăcut la exterior, este lovit în interior de boala mortală a mândriei și a admirației față de propria persoană.

Avva Ioan Colov a avut îndrăzneală în rugăciune, dar și în sufletul lui se dădea un război, o luptă interioară.

Domnul este Cel care îl mântuiește pe om. Omul singur, fără Dumnezeu, oricât de mare ascet ar fi, oricât de mari nevoințe duhovnicești ar avea, nu se va mântui pentru că faptele lui exterioare îl conduc la izolarea sinelui, la preamărirea propriului eu și la pierderea legăturii cu Dumnezeu.

Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har (Iacov 4, 6). În timpul postului, în timpul mișcării noastre duhovnicești către Dumnezeu, simțim adesea o luptă interioară, o împotrivire păcătoasă față de Dumnezeu. Păcatul ne chinuie, dar, în lupta cu păcatul, sufletul nostru se căleşte. În lupta duhovnicească nu putem ajunge la un final, nu ne putem liniști în această luptă.

Îmbisericindu-se, omul începe să crească duhovnicește și asupra lui se năpustesc patimile, iar păcatul încearcă să-l amețească, să-l facă pe om să-și piardă echilibrul, să-l împiedice să meargă la Dumnezeu. Acest lucru nu înseamnă că omul a pornit pe o cale greșită. Adesea nevoitorii sunt supuși unui aspru război duhovnicesc cu păcatul care trăiește în interior. Iar aceasta mărturisește că ei merg pe calea cea îngustă care duce spre Împărăția cerurilor. Pe această cale trebuie să cunoască moartea și învierea.

Nu putem avea încredere în noi înșine și nu putem stabili după starea exterioară a omului dacă el este aproape de

Dumnezeu sau a plecat *într-o țară depărtată* (Luca 15, 13). Omul cade, dar apoi se ridică. Văzându-și dependența totală de Dumnezeu, omul se smerește, iar acest lucru îl apropie și de cei de lângă el, pentru că începe să compătimizească, să sufere și el pentru neputințele oamenilor pe care îi vede în preajma lui.

Cu cât suntem mai aproape de Dumnezeu, cu atât sunt mai multe necazuri, cu atât mai intensă este viața noastră duhovnicească. Aceasta nu înseamnă că devenim mai răi. Ni se pare că atunci când trăiam propria noastră viață, în afara Bisericii, eram mai buni, toate ni se dădeau ușor, îi iubeam pe oameni mai mult. Dar îi iubeam de la distanță. Iar atunci când ne luptăm pentru inima noastră, pentru a-l accepta pe om ca pe fratele nostru și a vedea în el frumusețea lui Dumnezeu, atunci, desigur, pășim pe un cu totul alt nivel al relațiilor cu oamenii. Legile moralei și ale eticii umane sunt înlocuite cu legile duhovnicești ale luptei cu păcatul și ale biruinței lui Dumnezeu în om.

Există o judecată omenească și există judecata lui Dumnezeu. De aceea, atât timp cât omul se află în lumea aceasta, nu putem evalua viața lui. Această evaluare va fi făcută de Domnul la Înfricoșătoarea Sa Judecată. Sfinții au răbdat ocări și necazuri, au fost luptați de patimi, dar au rămas cu Dumnezeu. Dumnezeu le-a dat marea îndrăzneală de a purta în inimile lor credința și de a-și sfinți inimile cu rugăciunile săvârșite atât pentru ei înșiși, cât și pentru întreaga lume.

Fiecare dintre noi are propria sa vârstă duhovnicească, de aceea nu este deloc ușor pentru unii să depășească

primii și cei mai simpli pași în viața duhovnicească, în timp ce alții deja s-au întărit. De multe ori omul care face mai puțin și care nu ne impresionează prin nevoințele sale duhovnicești își dăruiește toate puterile luptei cu păcatul. Iar cel care are mai multă putere se lenevește și nu întotdeauna priveghează așa cum ar putea să o facă după măsura sa duhovnicească. De aceea, nu ar trebui să judecăm, ci să încercăm să vedem în aproapele lucrarea lui Dumnezeu Însuși.

8 martie 2004

17.

NU TE LĂSA BIRUIT DE MÂNDRIE

Un frate oarecare, fugind din mănăstire și luând chipul cel călugăresc, s-a închis zicând că este sihastru. Auzind părinții, au venit să-l izgonească și i-au dat canon să umble pe la chiliile monahilor și să facă metanie, zicând: Iertați-mă, că nu sunt sihastru, ci nou începător!

Dacă vezi un tânăr urcând la ceruri din proprie voință, apucă-l de picior și trage-l în jos, căci îi va prinde bine.

Tânărul care urcă la cer este sufletul care nu s-a smerit și care visează multe lucruri, dar nu-și cunoaște situația reală. Venind la biserică, simțim un mare har. Iubirea ne încălzește inimile, ne dă puterea de a lupta cu păcatul. Și atunci ni se pare că suntem deja capabili de nevoințe mari. Adesea uităm că Domnul Însuși ne-a adus la biserică pentru ca noi să începem o viață nouă. Însă omului mândru îi este foarte greu să se smerească, iar lumea îl învață să se mândrească: „Mândrește-te cu abilitățile, cunoștințele, talentul, frumusețea ta exterioară.” Se dovedește că întreaga viață am trăit-o conform legilor lumii contemporane pline de păcat și de acum trebuie să schimbăm totul.

Sufletul se maturizează și devine mai curajos atunci când omul renunță la vise, la anumite planuri lumești în care nu există decât mândrie. Viața duhovnicească este o continuă silire a sinelui de dragul Împărăției lui Dumnezeu. Noi, bineînțeles, vrem să zburăm. Dar adesea nu ne putem nici măcar târî.

Tocmai aici începe adevărata viață duhovnicească, care ni se dă cu osteneală, într-o continuă silire a sinelui. Este important să fim statornici. Acea mică prăvilă de rugăciune pe care o citim în fiecare zi trebuie să fie făcută cu statornicie. Trebuie să ținem cont de împrejurările vieții, de statutul nostru, de starea noastră fizică, pentru a nu ne vătăma și a nu ne depărta de realitate, pentru a nu greși.

Desigur, nu putem evita greșelile, dar este foarte important să avem capacitatea să ne smerim și să îndreptăm aceste greșeli. De aceea bătrânii ne și învață că, dacă vedem un om, un tânăr care nu este încă experimentat și care încearcă să urce la cer, adică ia asupra sa o prăvilă duhovnicească peste puterile lui – înfrânare, post –, atunci, bineînțeles că trebuie să ajutăm un astfel de suflet să nu fie pătruns de mândrie. Pentru că, uneori, rugăciunile în care omul caută o exprimare a sinelui nu întâmpină vreo împotrivire. Adică diavolul nu-l împiedică pe om să se roage neîncetat, dar îi inspiră părere de sine, îi spune că este deja un nevoitor și că este capabil de fapte mari. Iar un astfel de suflet cade adesea în înșelare. Omul cugetă la lucruri mari, dar nu le vede pe cele mai simple, cele mai necesare. Însă, de fapt, noi trebuie doar să împlinim smerit acele lucruri ale ascultării de zi cu zi, care alcătuiesc viața noastră.

Cel care începe cu o rugăciune mică, încheie prin a se ruga pentru întreaga lume – așa zice un mare bătrân din vremea noastră, arhimandritul Sofronie Saharov. Trebuie să fim atenți nu numai la slujbe, ci și în viața de zi cu zi, atunci când comunicăm cu oamenii; în toate lucrurile vieții să ne amintim, întotdeauna, de prezența lui Dumnezeu.

Este important să fim în ascultare de Dumnezeu, în ascultare față de aproapele nostru. Biserica se zidește pe sfânta ascultare, Biserica este ascultătoare față de Hristos, Care este capul Bisericii. Venind la Biserică și începând viața duhovnicească, omul își supune viața pământească legilor duhovnicești. Bineînțeles că nu pot fi toți învățători. Pe cât mai mult se smerește omul în împrejurările dificile, pe atât este mai aproape de Dumnezeu.

Avem nevoie de discernământ. Căci, dacă fără să discernem, din propria voie vom „alerga” spre Împărăția cerurilor, s-ar putea să nu observăm că suntem mânați spre aceasta de mândrie, slavă deșartă, părere de sine, neascultare. Aceasta va fi o alergare spre nicăieri, pentru că Hristos nu va mai fi alături de noi.

Biserica ne învață iubirea. Iubirea este un dar de la Dumnezeu și de aceea, desigur, fără harul lui Dumnezeu nu vom reuși nimic în zidirea noastră duhovnicească, care începe atunci când noi punem temelia. Iar Sfinții Părinți spun că temelia este smerenia și supunerea față de voia lui Dumnezeu.

Uneori omul trăiește ani de zile în Biserică și pare că ar trebui să înțeleagă deja totul, să cunoască totul, dar se

întâmplă contrariul. Cu cât mai mult înaintează omul în viața duhovnicească, cu cât mai des întâmpină încercări, ispite, cu atât mai puțin rămâne în el încrederea în sine, în propriile puteri. Omul începe să nădăjduiască numai în voia lui Dumnezeu, în sfânta Lui purtare de grijă.

Ajută, Doamne, fiecărui suflet să meargă spre sărbătoarea luminoasă a Învierii lui Hristos, spre învierea din morți! Păcatul este moarte, este minciună, este înșelare de sine. Omul trebuie să înțeleagă că numai Domnul, Care a venit în lume pentru a-l mântui pe cel păcătos, doar El îl poate ajuta să lupte zilnic pentru Împărăția cerurilor.

22 martie 2004

18.
PAȘTELE

Ziua Învierii, să ne luminăm, popoare! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pre noi, cei ce cântăm cântare de biruință! Hristos a înviat din morți!

De la moarte la viață, de la păcat la sfințire, către Împărăția cerurilor îl conduce Dumnezeu pe om. Această Împărăție omul o află înăuntrul său. Este Împărăția acelei iubiri care biruiește toată vrăjmășia și ostilitatea, este Împărăția smereniei și a răbdării, Împărăția nădejzii și a credinței. Zilele pascale îi sunt date omului de către Dumnezeu ca un mare dar al iubirii Creatorului pentru creația Sa.

Timp de patruzeci de zile am încercat să ne smerim trupul, să ne venim în sine. Am încercat să ne curățăm de toată nedreptatea care trăiește în noi. Și, probabil, nu avem suficientă îndrăzneală și încredere în Dumnezeu. Ne-a fost milă de noi și ne-am descurajat, am căzut și am cârtit, nu am reușit să facem ceea ce ne-am propus să facem pentru Domnul. Cu toate acestea, Învierea, Paștile au sosit. Iar

noi trăim și trebuie să învingem în noi tot ce este păcătos, tot ce ne trage în jos, tot ce ne chinuie și ne împiedică să fim împreună cu Dumnezeu și cu aproapele.

Cu bucurie unul pe altul să ne îmbrățișăm – spune o cântare pascală. Omul care s-a închis în sine, omul care se vede pe sine centrul întregii lumi nu se va atinge nici-odată de bucuria întru Domnul. Numai simțindu-se în plinătatea întregii Biserici sobornicești, apostolice, numai simțindu-se alături de aproapele pe care Dumnezeu îl iubește la fel ca și pe el și căruia Domnul i-a adus dragostea Lui, numai atunci omul își deschide ochii asupra acestei lumi care, prin valorile și prin grijile ei, încearcă să ne strivească și să nu ne lase să mergem spre Dumnezeu, să pună stăpânire pe toate puterile, timpul și viața noastră. Dacă lumea reușește să facă acest lucru, atunci, într-adevăr, viața devine o stingere lentă și chinuitoare. Atunci moartea este ceea ce se află la sfârșitul fiecărei vieți, acel lucru la care ajunge fiecare om pe acest pământ.

Dar noi spunem: „Hristos a înviat!”, vorbim despre biruința asupra morții și această biruință trebuie să o resimțim astăzi. Nu atunci când sufletul nostru se va despărți de trup, ci astăzi trebuie să vedem acea bucurie care este mai înaltă și mai puternică decât toate suferințele acestei lumi. Iar pentru aceasta este nevoie de osteneală. Începutul acestei osteneți duhovnicești a fost pus în timpul Postului Mare. Fiecare închinăciune, fiecare rugăciune, fiecare pas către aproapele, prin smerenie, prin pocăință – totul reprezintă pași spre veșnicie, spre învierea din morți. Acești pași trebuie să-i facem mereu, mai ales

în perioada pascală, pentru ca Paștile să nu se transforme într-o sărbătoare pământească, să nu se reducă numai la o pască și la un ou roșu, ci să devină recunoștință față de Dumnezeu, rugăciune, înălțare a gândului la Dumnezeu. Să luptăm pentru bucuria întru Domnul, să împărtășim această bucurie cu cei apropiați. Ei trebuie să-L vadă în noi pe Hristos cel înviat.

Ajută-ne, Doamne, tuturor, chiar și pentru o clipă, în aceste zile pascale, să ne lepădăm de grijile pământești, să simțim înăuntrul nostru bucuria Învierii (trecerii de la moarte la viață) și să o împărtășim generos acelor oameni care încă nu au ajuns la biserică, care nu L-au găsit încă pe Hristos, pentru ca ei, prin noi, prin faptele și cuvintele noastre bune, prin dispoziția plină de bucurie a sufletului nostru, să vadă calea către învierea din morți și pentru dânsii.

Întărește, Doamne, fiecare suflet. Căci este atât de greu să păstrezi bucuria Paștelui atunci când ești înconjurat de necazuri, când în tine există diferite boli, când îți simți neputința sufletului și păcatul din ființa ta. Dar Dumnezeu a venit să-i mântuiască pe cei pierduți, Dumnezeu a adus dragostea Lui ca mijloc de tămăduire, ca mântuire a omului pentru viața cea veșnică, conducându-ne în Împărăția iubirii Sale prin Biserică, prin Liturghie, prin rugăciunea sobornicească în care noi, în noaptea de Înviere, împreună cu toți cei din biserică, zicem cu tărie: „Hristos a înviat! Adevărat a înviat!”

Amin.

19.

LUMEA ȘI MĂNĂSTIREA

A spus bătrâna egumenă: Mulți, trăind în munți și în-deletnicindu-se cu lucrurile acestei lumi, au pierit. Mai bine este să trăiești între oameni și să păstrezi tăcerea în duh, decât să trăiești în pustie având o dispoziție lumească a duhului.

Viața duhovnicească începe cu inima omului. Adâncă este inima noastră, Îl poate cuprinde pe Dumnezeu Însuși. Întreaga lume este cuprinsă de sufletul nemărginit și nemuritor al omului. Nu locul, nu împrejurările exterioare, ci dispoziția inimii caracterizează trăirea unei persoane în Dumnezeu. De aceea bătrâna egumenă zice că cei care la exterior trăiau în pustie, în zăvorâre, dar înăuntrul lor, în gânduri și în simțiri, rățăceau prin lume, aceia nu s-au mântuit și locul nu i-a sfințit. Dimpotrivă, acei oameni care, aflându-se la locul lor de muncă, în familii, în lume, s-au smerit și l-au căutat pe Dumnezeu, aceia au primit harul Sfântului Duh. Iar rugăciunea din inimile lor l-a ajutat și pe aproapele să meargă către Domnul.

Pacea vine în suflet atunci când ne închidem mintea și inima noastră față de păcat, când ne urmărim simțurile,

gândurile noastre, când ne controlăm vorbele și faptele. Este foarte important pentru fiecare dintre noi ca de la rugăciunea exterioară să mergem către cea lăuntrică.

Desigur, venind la biserică, vedem frumusețea exterioară. Privim chipurile înduhovnicite ale sfinților din icoane, auzim o cântare dulce și sufletul nostru se liniștește. Însă acesta este doar începutul căii către Dumnezeu. În scurt timp, uimirea duhovnicească trece, vin zilele de osteneală și trebuie să ne silim să mergem spre Dumnezeu. Uneori, ceea ce ieri era ușor, astăzi ni se dă cu mare dificultate. Dar tocmai acest lucru are valoare: faptul că omul, văzându-și neputința, începe să lupte și să experimenteze ajutorul plin de har al lui Dumnezeu, care ne susține și ne întărește pe calea către Hristos.

Foarte adesea, o persoană care trăiește în lume visează la mănăstire. Mănăstirea i se pare un loc în care poți păstra tăcerea, în care poți sta și contempla adevăruri duhovnicești înalte. Dar mănăstirea înseamnă osteneală, înseamnă familie, înseamnă lupta cu păcatul, înseamnă smerenie și ascultare.

La fel și în mănăstire, atunci când vine vremea ispitelor, câte unii visează: „Iată, se zice că în lume este ușor. Acolo ești liber, poți să faci ce vrei, iar aici ești obligat să te ostenești, să faci ascultare”. Iar omul, primind gândul în care există cărtire și nemulțumire față de condițiile în care se află, se înșală.

A vedea purtarea de grijă a lui Dumnezeu și a năzui cu ardoare către Dumnezeu prin pocăință, aceasta este calea către Împărăția cerurilor. Biserica ne cheamă în această

Împărăție: *Sus să avem inimile!* Adică să avem gândurile și inimile noastre îndreptate spre Cer, spre Dumnezeu. Acest îndemn al preotului la Sfânta Liturghie este pronunțat pentru pregătirea demnă a credincioșilor spre a participa la Taina Euharistiei.

Indiferent de locul în care ne aflăm, de cei care ne înconjoară, de grijile și ascultările noastre exterioare, putem să fim singuri cu Dumnezeu. Trebuie să învățăm să trăim permanent în prezența lui Dumnezeu și rugăciunea ne va încălzi și ne va sfinți inimile. Dar pentru aceasta nu trebuie să avem milă de noi, să ne descurajăm, să cârtim, ci să muncim cu sârguință, smulgând în fiecare zi din inimile noastre spinii păcatului.

Dumnezeu, văzând dorința noastră, năzuința noastră, ne va sfinți și ne va ajuta. Domnul ne va călăuzi pe calea cea îngustă, care, în ciuda dificultății și a greutății exterioare, este calea vieții și pe ea vom descoperi o lume complet nouă pentru noi.

Învățăm să-I slujim lui Dumnezeu prin aproapele nostru și înțelegem că Domnul ne pune în anumite situații nu pentru că suntem lipsiți de anumite privilegii duhovnicești, ci pentru că exact în acel loc în care ne aflăm astăzi se săvârșește mântuirea noastră.

Să ne smerim, să răbdăm, să credem în purtarea de grijă a lui Dumnezeu și, treptat, Sfânta Biserică ne va educa și vom aprofunda rugăciunea noastră.

Hristos a înviat!

20 aprilie 2004

20.

PURTAȚI NEPUTINȚELE APROAPELUI

Un frate a căzut într-un păcat grav. El a venit la avva Ammona și i-a zis: Am căzut în cutare păcat și nu am puterea de a mă pocăi; las călugăria și plec în lume. Bătrânul l-a convins pe fratele să rămână în viața monahală, promițându-i să-și asume osteneala pocăinței pentru păcatul lui înaintea lui Dumnezeu. Luând asupra sa păcatul fratelui, bătrânul a început să aducă pocăință pentru acest păcat. Numai o zi a petrecut el în pocăință, că a și urmat descoperirea de la Dumnezeu că păcatul a fost iertat fratelui pentru dragostea bătrânului.

Fratele nu poate să ducă osteneala pocăinței. Fratele este lovit de păcat, iar descurajarea și deznădejdea îi distrug viața monahală. Dar iată că bătrânul procedează după cuvântul lui Dumnezeu: *Purtați-vă sarcinile unii altora* (Galateni 6, 2). Bătrânul nu osândește, el ia neputința fratelui asupra sa, se pocăiește pentru păcatul fratelui ca pentru propriul său păcat. Și Dumnezeu primește pocăința lui, Dumnezeu îl iartă pe fratele pentru dragostea și rugăciunile bătrânului. Bătrânul, cu dragostea sa, acoperă

neputința fratelui și acest lucru îl ajută pe fratele să scape de deznădejde și să rămână în viața monahală.

Cât de des îl judecăm pe fratele nostru, neputințele lui, neajunsurile lui, înălțându-ne, punând în opoziție neprihănirea noastră cu păcatul aproapei! Separându-ne de aproapele, încercăm să trăim cu dreptatea noastră, cu propriile noastre puteri, iar o astfel de viață ne duce la singurătate, la izolarea de Dumnezeu și de aproapele.

Acolo unde este dragoste, există și zidire, și biruința asupra păcatului. Domnul ia păcatele lumii întregi asupra Lui. El se roagă pentru călăii Săi: *Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac* (Luca 23, 34).

Deci, viața creștină este calea către Dumnezeu și către aproapele. Este calea biruinței asupra păcatului prin pocăință, prin încrederea în Dumnezeu, prin cunoașterea iubirii lui Dumnezeu care îl mântuiește pe om de moartea cea veșnică.

În căutarea propriei noastre dreptăți, Îl pierdem pe Dumnezeu, înlocuim judecata lui Dumnezeu cu judecata omenească. Din acest motiv este foarte important pentru noi ca, venind la Dumnezeu, începând să ducem o viață creștină, să nu imităm obiceiurile acestei lumi, unde fiecare vrea să-și apere propriul *eu*, independența sa exterioră, adevărul sau dreptatea sa. Există Domnul, Care ne unește pe unii cu alții, există dragostea lui Dumnezeu, care lucrează atunci când omul nu-l respinge pe aproapele său, nu-l disprețuiește, ci îl compătimește, suferă împreună cu el, se roagă pentru el ca pentru sine însuși.

În Dumnezeu, noi toți suntem una. Fără Dumnezeu, fiecare dintre noi este întors cu spatele la celălalt. Nu vrem

să-l vedem pe fratele nostru pentru că întâlnirea cu el este o nevoie a sufletului. Sufletul trebuie să se smerească și să primească nu numai binele și ceea ce îl bucură, dar și necazurile și neputințele aproapelui.

Noi trebuie să înțelegem încotro ne îndreptăm urmând pe Hristos. Ne îndreptăm spre Împărăția iubirii lui Dumnezeu, unde Domnul ne unește, unde Domnul ne învață smerenia, răbdarea, ascultarea față de voia Lui.

Pentru a-l ajuta pe aproapele, a-l sprijini, a nu-l respinge, a nu-l osândi, trebuie să-l înțelegem și să avem milă de el, să ne vedem propria noastră vină înaintea lui Dumnezeu. Și, prin pocăința noastră, prin rugăciunea noastră, prin compătimire, prin împreună-pățimire, îl vom ajuta pe fratele să se ridice. Inima deschisă pentru dragostea lui Hristos nu simte indiferență, înstrăinare, ci durere pentru păcatele care otrăvesc viața aproapelui.

Exemplul vieții personale, iar nu cuvintele frumoase – iată care este lucrarea creștinului față de aproapele. „Dobândește duhul păcii – ne învață Cuviosul Serafim de Sarov – ca să se mântuiască oamenii din jurul tău”. Sufletului bolnav, rănit de păcat, pacea lui Hristos nu i se dă ușor. Aceasta vine atunci când sufletul începe să plângă nu numai pentru păcatele sale, ci și pentru păcatele oamenilor de lângă el care suferă.

În timpul Dumnezeieștii Liturghii, în Potirul lui Hristos se spală păcatele întregii lumi. Noi venim la biserică, devenim popor al lui Dumnezeu și ne unește iubirea lui Hristos, care ne iartă, ne curățește și ne sfințește. Domnul cheamă fiecare suflet în Împărăția cerurilor: *Veniți la Mine*

toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima (Matei 11, 28–29).

Oricine vrea să-L urmeze pe Hristos este vrednic de dragostea lui Dumnezeu. Cei din urmă pot deveni cei dintâi. Prin pocăință, prin smerenie, omul poate să primească marele dar al iubirii care îl va face frumos și îl va sfinți. Domnul ne dăruiește biruința. Sa și înțelegem că nu noi suntem cei care biruim, ci iubirea lui Dumnezeu, care ne acoperă, ne dă puterea de a birui păcatul, de a-l ajuta pe aproapele nostru.

Întreaga noastră viață este o trecere de la moarte la veșnicie, de la însingurarea păcătoasă la împreună-viețuire, la a-L vedea pe Dumnezeu în aproapele nostru. Această vedere este lucrarea iubirii lui Hristos, biruința asupra răului care încearcă să-l despartă pentru totdeauna pe om de Creatorul său.

Trebuie să nu căutăm dreptatea noastră, să nu-l judecăm pe om după standardele acestei lumi, ci trebuie să învățăm dragostea lui Dumnezeu, care este viață veșnică, pentru că această iubire biruiește moartea.

Noi sărbătorim biruința lui Hristos asupra morții ca pe propria noastră biruință, îi spunem aproapelui nostru despre viața care a biruit moartea. Acest lucru a devenit posibil pentru că dragostea nu moare. Dragostea este acea viață în care omul se unește cu Dumnezeu și biruiește păcatul.

Hristos a înviat!

21.

A-ȚI PUNE SUFLETUL PENTRU APROAPELE

Zis-a avva Pimen: nu se găsește dragoste mai mare decât aceasta, a-și pune cineva sufletul pentru aproapele său. De va auzi cineva un cuvânt rău, adică de mâhnire, putând și el să zică asemenea și se va lupta să nu-l zică, sau de i se va face strâmbătate și va suferi și nu va răsplăti, unul ca acesta își pune sufletul său pentru aproapele său.

Domnul a adus în lume iubirea Sa și iubirea lui Hristos în această lume suferă întotdeauna. Suferă pentru că este jertfelnică, suferă pentru că ia neputințele oamenilor asupra ei. Iubirea lui Hristos biruiește păcatul, iar biruința ei este iertarea, smerenia, pocăința.

Trăind în această lume, omul așteaptă de la aproapele său un comportament bun față de sine, respect, cinstit. Omul caută cele pământești, dar Domnul nu ne învață să luăm, ci să dăm. Dragostea nu cere, ea se dăruiește până la capăt. De aceea avva Pimen îi învăța pe ucenicii săi că smerindu-se, depășindu-și mândria, dreptatea, și dăruindu-și inima și mintea iubirii lui Dumnezeu, omul își pune sufletul pentru aproapele său. Aceasta este o

jertfă adusă lui Dumnezeu și nicio altă jertfă Dumnezeu nu primește de la noi, căci *jertfa lui Dumnezeu este duhul umilit; inima înfrântă și smerită* (Psalmi 50, 19).

Cu cât ești mai aproape de Hristos, cu atât mai multă dragoste cuprinde inima. Multe suferințe și necazuri pământești trebuie să îndure omul care Îl urmează pe Hristos până la capăt; acolo va fi moarte, dar va exista și o înviere, acolo va fi durere, dar va exista și mângâiere.

Este foarte important pentru noi să trecem peste propriul *eu*, peste propria viziune a lucrurilor, peste dorințele noastre, și să rămânem numai cu Hristos, pentru ca dreptatea lui Dumnezeu să fie în toate. Am fost ofențați, insultați, umiliți, respinși. Cum să procedăm față de aproapele care s-a întors de la noi? Să răspundem cu răutate, cu dușmănie, sau să acoperim slăbiciunea fratelui nostru cu dragoste și smerenie?

Unde se află calea către Hristos? În disputele pământești, în lupta cu alți oameni sau în lupta cu păcatul dinăuntrul tău, în lupta cu propria mândrie, cu propriul *eu*?

Omul chemat de Dumnezeu în Împărăția cerurilor lasă totul: propriul *eu*, propria mândrie, propria viziune, pentru a-L păstra numai pe Hristos în inima sa, pentru a-și îndrepta mintea spre cer și a transforma viața pământească în calea spre Împărăția iubirii celei veșnice.

Ne împiedicăm, ne supărăm, răspundem la insultă cu insultă, dar aceasta nu este o lege a vieții noastre, acestea sunt neputințele noastre, bolile noastre duhovnicești. Mergând spre Dumnezeu, ne vedem slăbiciunile și începem să suferim din cauza lor, deoarece norma vieții devine dragostea lui Hristos.

Biserica crește un popor nou, poporul lui Dumnezeu, pe care Domnul îl hrănește și îl adapă cu Trupul și Sângele Său. Iar noi, crescând întru Hristos, lepădăm toată grija cea lumească. Avem încredere în cuvintele Evangheliei: *Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate se vor adăuga vouă* (Matei 6, 33). Prin urmare, oricare ar fi circumstanțele și oricât de greu ne-ar fi cu aproapele nostru, să ținem minte că Hristos este în mijlocul nostru și că dragostea Lui, care a luat asupra Sa păcatele întregii lumi, ne va ajuta și pe noi să purtăm neputințele aproapelui nostru.

Să nu ne fie teamă să suferim eșecuri în viața pământească, pentru că *cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui* (Matei 10, 22). Eșecurile și suferințele sunt inevitabile pe calea pământească a omului. Dar, dacă noi căutăm dreptatea lui Hristos, atunci ne vom lupta și iubirea lui Dumnezeu va birui și îi va ajuta și pe cei apropiați ai noștri să vadă lumina mântuitoare a Împărăției lui Dumnezeu.

Să nu privim la modul în care trăiește lumea. Să nu căutăm îndreptățiri pentru a ne arăta mai demni față de aproapele nostru. Să nu ne fie milă de noi înșine, ci să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru acele momente ale luptei noastre interioare și să cerem: „Doamne, ajută-mă să nu-mi întorc fața de la aproapele meu! Dă-mi puterea de a-l iubi pe omul în care trăiește păcatul”. Dar în om există și frumusețea lui Dumnezeu. Dragostea lui Hristos a venit în această lume pentru a-i mântui pe cei păcătoși. A venit în lume și pentru aproapele nostru care ne rănește și astăzi ne este neplăcut, pentru că păcatul mândriei și

al slavei deșarte nu ne lasă să ne smerim și noi nu putem ierta, nu putem face un pas spre om, și aceasta înseamnă că nici spre Dumnezeu.

Biserica este o școală a iubirii și în această școală învățăm să iubim, să răbdăm, să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru toate împrejurările vieții în care ne aflăm astăzi. Iubiți-vă unii pe alții, căci iubirea ne va salva de la moarte. Pe Dumnezeu Îl iubim prin aproapele nostru. Cine zice că Îl iubește pe Dumnezeu, dar nu-l iubește pe fratele său, acela minte. Dacă vrem să învățăm dragostea lui Hristos, trebuie să ne acceptăm crucea, să o luăm și să o purtăm fără de cârtire și descurajare. Să nu fim fără de minte, să luptăm pentru acea dragoste care este răstignită în lumea aceasta, dar care biruiește păcatul. Cu această dragoste trebuie să ne săturăm sufletul în așa măsură, încât nici moartea să nu ne poată despărți de Hristos. Fiecare zi, fiecare ceas al vieții noastre trebuie să îl trăim în dragostea lui Hristos, pentru a-l vedea și a-l auzi pe aproapele, pe acel om pe care Domnul ni l-a dat pentru mântuirea noastră.

Ajută-ne, Doamne, cu dragostea Ta, cu harul Tău, să depășim toate obstacolele pe care le vom întâmpina pe calea noastră cea îngustă.

Dumnezeu ne dă dragostea Lui. Numai să nu o pierdem, să nu-I întoarcem spatele, să nu ne fie milă de noi, să nu cârtim pentru crucea și împrejurările vieții pe care le trăim astăzi și care trebuie să ne conducă la Paștele cel veșnic, la biruința asupra morții.

Hristos a înviat!

22.

SLUJIREA APROAPELUI

Se spunea pentru avva Agathon, că venind odată în cetate să-și vândă vasele, adică lucrul mâinilor sale, a găsit pe un om străin, lepădat pe uliță și bolnav, neavând cine să-l caute. Și a rămas bătrânul cu dânsul luând o casă cu chirie și din lucrul mâinilor sale plătea chiria, iar ce-i mai rămânea cheltuia la trebuința bolnavului. Și a petrecut patru luni, până când s-a vindecat bolnavul. Și așa bătrânul s-a dus la chilia sa cu pace.

Bătrânul, pustnicul ia asupra sa îngrijirea aproapelui. Ascetul, cel care a ales tăcerea, își părăsește chilia și petrece patru luni într-o cetate zgomotoasă pentru a-l ajuta pe aproapele său. Acesta este rodul vieții duhovnicești, rodul rugăciunii care l-a făcut pe om capabil să-și ajute aproapele, să-l iubească pe aproapele său ca pe sine însuși.

Credința fără de fapte este moartă și, de aceea, cei care Îl urmează pe Hristos știu că viața creștină nu este o teorie, nu este o schemă moartă a relațiilor, scrisă pe hârtie. Aceasta este o dragoste vie, o legătură vie cu Dumnezeu prin intermediul aproapelui. Rugăciunea nu-l îndepărtează pe om de necazul și problemele acestei lumi. Rugăciunea

Îl ajută pe om să se păzească de păcat. Și semn al unei vieți duhovnicești nu este indiferența, nu este detașarea, ci tocmai compasiunea și iubirea lucrătoare, care ne și arată vârsta duhovnicească a omului, pe măsura creșterii lui întru Hristos, în Biserica lui Hristos.

Cine este aproapele meu? Este acea persoană care se află lângă mine. Nu este ușor să te smerești și să vezi frumusețea aproapelui, necazul aproapelui, să compătimesti și să suferi împreună pentru acele slăbiciuni care, probabil, ne deranjează în momentul comunicării. Dar atunci când nu ne întoarcem de la el, când nu-l respingem pe om de la noi, ci încercăm să-l ajutăm, atunci când ne asumăm responsabilitatea pentru ceea ce se întâmplă cu noi și cu aproapele nostru, nu ne dăm la o parte, ci suntem părtași la viața oamenilor pe care Domnul îi trimite în calea vieții noastre, atunci nu teoretic, ci în mod real, în mod practic, învățăm să trăim creștinește.

Pentru aceasta nu trebuie să fugi în munți sau să te ascunzi în păduri. Pentru aceasta trebuie să-ți deschizi ochii și să-l vezi pe aproapele tău – pe cel pe care Dumnezeu îl trimite în calea vieții noastre, pentru mântuirea noastră. *Purtați-vă neputințele unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos* (Galateni 6, 2), ne spune Apostolul Pavel. Domnul, Care ne cunoaște puterile, nevoile, posibilitățile, ne trimite încercări care nu vor fi mai presus de puterile noastre, care ne vor ajuta să creștem în viața duhovnicească, să învățăm știința dumnezeiască a iubirii de aproapele.

Viața mea este fratele meu, este sora mea. Este viața mea, pentru că prin slujirea aproapelui devenim părtași la

slujirea lui Dumnezeu Însuși. Ajutând, mângâind, împăcându-i pe cei de lângă noi, Îi slujim Dumnezeului Celui ceresc. De dragul omului, Domnul a venit pe pământ. De dragul omului, El a acceptat suferințele de pe cruce și moartea, pentru a-l învia pe om, pentru a-l face capabil să iubească. Această știință dumnezeiască trebuie să o învățăm în călătoria noastră pământească.

Dacă vom învăța iubirea și vom renunța la propriul *eu*, atunci întreaga noastră viață va fi o slujire a lui Dumnezeu. Iar Domnul va lucra prin om și încă din această lume, din această viață, vom fi părtași ai iubirii dumnezeiești. Dobândește pacea înăuntrul tău, dobândește duhul păcii, duhul iubirii, și acest duh îl va ajuta pe aproapele tău să găsească și el calea către mântuire.

Suntem înconjurați nu numai de puterile cele bune, îngerești, ci și de răutate. Diavolul îl urmărește pe om, încercând să-l înghită, să-l pângărească, să-l împiedice a-L urma pe Hristos. Prin urmare, nu ne putem raporta cu indiferență și detașare la ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Trebuie să ne ostenim, încrezându-ne în purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră, ajungând la o viață atentă și cumpătată.

Privegheați! – ne spune Domnul (cf. Matei 25, 13; Marcu 13, 37; Luca 21, 36). Această stare de veghe, atenția noastră, încordarea noastră duhovnicească interioară înseamnă lupta cu păcatul care trăiește în noi. Domnul ne conduce la Împărăția iubirii cerești. Și această Împărăție începe pe pământ, înăuntrul omului, atunci când omul se împacă cu aproapele, atunci când începe să împărtășească

necazurile și bolile altora și nu-și întoarce fața de la aproapele căruia trebuie să-i acorde ajutor și să-i întindă mâna.

Exemplul bătrânului Agathon ne arată că nu există niciun motiv să evităm slujirea aproapelui, nu ne putem îndreptăți zicând: „Nu am timp, mă grăbesc, am treburile mele.” Pustnicul își părăsește chilia pentru a împlini porunca lui Hristos despre iubirea aproapelui.

Noi am venit la biserică și învățăm iubirea lui Hristos prin pocăință, prin efortul care trebuie făcut în fiecare zi în rugăciune, în înfrânare, în post. Toate acestea ar trebui să ne aducă la stadiul în care noi să-l putem vedea pe omul de lângă noi, să-l auzim și să-l iubim ca pe noi înșine. Fără ajutorul lui Dumnezeu, este imposibil să facem acest lucru. De aceea, întreaga noastră viață este o încercare a credinței noastre, a nădejzii noastre în învierea din morți, în ajutorul lui Dumnezeu Care biruiește păcatul.

Ajută-ne, Dumnezeule, tuturor, să-L urmărim pe Hristos, sprijinindu-l pe aproapele, depășind obstacolele și încercările vieții. Căzând, ne ridicăm; pierzând, nu ne descurajăm, ci smerindu-ne, cerem ajutorul lui Dumnezeu în necazurile și durerile noastre. Domnul este aproape și dragostea Lui, care a biruit moartea, care ne-a dat posibilitatea de a ne atinge de Hristos Însuși, dragostea Lui trebuie să se sălășluiască în inimile noastre, să învingă păcatul și să ne facă părtași ai vieții celei veșnice.

30 mai 2004

23.

DESPRE ASCULTARE

Povestit-au unii pentru avva Ioan Colov, că mergând către un bătrân tebeu la Schit, ședea în pustie. Și luând avva lui un lemn uscat, l-a răsădit și i-a zis lui: În fiecare zi adapă acest lemn cu câte un ulcior de apă, până ce va face roadă. Și era departe de dânșii, încât se ducea de cu seară și venea dimineța. Iar după trei ani, a trăit lemnul și a făcut roadă și luând bătrânul rodul lui, l-a dus la biserică, zicând fraților: Luați, mâncați rodul ascultării!

Ascultarea este atenția noastră și încrederea în Dumnezeu, este nădejdea noastră că, ascultându-l pe aproapele, ascultăm de Însuși Dumnezeu, prin Care primim mântuirea.

Viața este iubire și această iubire se manifestă în supunerea sa față de aproapele, de dragul lui Hristos, pentru a păstra pacea. Omul neascultător s-a lipsit de rai, pierzând acel har mântuitor al lui Dumnezeu care i le dădea pe toate în această lume. Omul a ales calea voinței proprii în mod conștient și această cale îl duce la singurătate veșnică.

În relatarea despre avva Ioan Colov vedem următoarele: novicele nu a început să chibzuiască faptul că pomul uscat nu va da roadă, el l-a crezut pe starețul său și, fără să cârtească, a început să îndeplinească sfânta ascultare. Timp de trei ani Ioan s-a ostenit, a cărat apă și a udat un pom uscat. Câtă dragoste și încredere față de bătrânul său, câtă răbdare și smerenie a avut în el, pentru a nu părăsi truda aparent inutilă, lipsită de sens și epuizantă! Dar a avut credință în cuvintele bătrânului și Domnul nu l-a rușinat pe novicele cel ascultător: pomul uscat a adus roade.

La fel se întâmplă și în viața noastră, atunci când ni se pare că este imposibil să îndeplinim o ascultare sau alta, că este peste puterile noastre, suntem obosiți, ne este greu, însă dacă vom face un efort de dragul Domnului, pentru a păstra pacea cea dinăuntru și cea din afară, atunci Domnul ne va ajuta.

Omul vine să se pocăiască și întreabă: „Cum pot să mă schimb? M-am obișnuit să trăiesc ca toți ceilalți”. Hristos spune: *Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși* (Marcu 12, 31). Trebuie să renunți la iubirea de sine, la mândrie, trebuie să te silești să rabzi și să te smerești, iar nu să trăiești după legile acestei lumi.

Dacă vom căuta dreptatea omenească, nu vom afla dragostea lui Dumnezeu. Atunci când ne facem voia și vrem să fim auziți și ascultați, mereu apar conflicte și voința noastră, dorințele noastre se întâlnesc cu voința și dorințele aproapelui nostru. Trebuie să ne smerim, să cedăm, să ne amintim de smerenia lui Hristos și atunci va fi biruit omul cel vechi.

Relațiile în Biserică sunt construite pe ascultare. Biserica este ascultătoare față de Hristos precum mireasa este ascultătoare de mirele ei. Și viața unui creștin este ascultarea, prin aproapele, față de Dumnezeu Însuși: în familie, la locul de muncă, la școală. Suntem ascultători atunci când suntem atenți, când avem încredere în Dumnezeu și știm că nimic nu ne împiedică să trăim cu Dumnezeu, fără numai voia proprie și mândria.

De aceea ne luptăm cu păcatul, silindu-ne întotdeauna să săvârșim sfânta ascultare. Într-o familie în care nu există ascultare, nu poate exista nici o iubire adevărată. Într-un colectiv în care oamenii își condamnă șeful, cârtesc referitor la condițiile lor de muncă, nu poate exista ceva ziditor. Totul va fi rău, neplăcut, greșit și oamenii vor găsi mii de pricini pentru a-și justifica păcatul.

Dar un om ascultător, smerit, le aduce pace oamenilor. Dacă avem încredere în Dumnezeu și credem că El Însuși ne-a pus în anumite condiții, credem că tocmai prin aproapele Îl slujim pe Hristos Însuși, atunci tot ceea ce facem va aduce nu numai reușitele din afară, ci și o creștere lăuntrică întru Domnul.

Ascultător nu este numai cel care trăiește într-o mănăstire, împlinind o ascultare monahală. Ascultător este fiecare creștin care a venit la Hristos și care Îl urmează, auzind și ascultând binecuvântarea Sa sfântă.

Scopul celui ascultător este să-și învingă voința, propriul eu, și să-L lase pe Hristos să lucreze. *Hristos trăiește în mine... Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește* (Galateni 2, 20; Filipeni 4, 13). Dar pentru aceasta trebuie

să ne răstignim propriul *eu* împreună cu patimile și cu poftetele. Fiecare zi ne străduim să o petrecem fără de păcat, pentru a nu-l supăra pe aproapele, pentru a nu ne întoarce de la Dumnezeu în împrejurările vieții în care ne aflăm.

Unde nu există ascultare, nu există nici ordine, nici un rezultat al muncii, pentru că totul este însușit pentru sine. Creștinul, dobândind, zidind, făurind înăuntrul și în jurul său, Îi dă slava lui Dumnezeu și înțelege că, dacă îi reușește vreun lucru, Domnul este Cel care îi dă putere, îi dă îndrăzneală, iar rezultatul este darul lui Dumnezeu și milostivirea Lui.

Avva Ioan înțelegea că, după cuvântul bătrânului, pentru sfânta ascultare, pomul va prinde viață. Iar rodul pe care l-a adus acel pom este rodul ascultării, al dragostei și al încrederii omului în Dumnezeu.

Aș dori ca toți cei care-L caută pe Dumnezeu în această lume să culeagă roadele sfinte ale ascultării, pe care le putem dobândi în fiecare zi smerindu-ne, făcând eforturi, depășind propriul nostru *eu*, propria mândrie.

Noi nu ne certăm, nu ne demonstrăm dreptatea noastră, ci încercăm să trăim păstrând pacea în inimile noastre, slujind lui Dumnezeu și aproapelui nostru.

6 iunie 2004

24.

PACEA INIMII

Zis-a avva Isaac: Niciodată nu am băgat în chilia mea cuget asupra fratelui ce m-a necăjit și m-am silit să nu las frate în chilia lui, care să aibă asupra mea cuget.

Sfinții bătrâni păstrau pacea lui Hristos în inimile lor. Apostolul Pavel spune: *Dacă se poate, trăiți în pace cu toți* (Romani 12, 18). Pentru că un singur cuvânt, un singur gând în care nu există pace încalcă întreaga rânduială a vieții omului. Atunci când omul se indignează, cârtește, se mânie, el pierde legătura cu Dumnezeu și cade în bolile provocate de păcat: orbește, asurzește, încetează să mai vadă frumusețea lui Dumnezeu atât în sine, cât și în jurul lui. Diavolul începe să conducă un astfel de om și omul se distruge atât pe sine, cât și pe aproapele.

Domnul vine la om și îi aduce iubirea Lui. Cu această iubire omul își poate tămădui inima bolnavă și își poate curăța mintea. Pentru aceasta trebuie să faci un pas spre Dumnezeu, să-I deschizi inima ta, să-L lași să intre în viața ta, în casa ta. Atunci și în relația noastră cu aproapele ostilitatea și supărările vor fi depășite prin dragostea lui Hristos.

Domnul ne învață: *Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă* (Matei 5, 44). Noi învățăm iubirea lui Hristos. Lumea nu acceptă această iubire, lumea o răstignește, pentru că lumea are propriile sale valori. În viața sa omul întâlnește iubirea, dar obiectul iubirii sale el îl transformă adesea într-o proprietate. De aceea, atunci când sentimentele lui nu sunt împărtășite, devine gelos; dragostea lui întâmpină ostilitate, se mânie, nu găsește înțelegere. Păcatul ne molipsește cu dreptatea sa pământească, în care nu există Dumnezeu. Păcatul încearcă să se îndreptățească și atunci între oameni se construiesc relații vechi-testamentare: *ochi pentru ochi, dinte pentru dinte* (Levitic 24, 20).

Dar noi trăim după Noul Testament. Noi, care L-am cunoscut pe Hristos, învățăm să iubim așa cum ne-a iubit Hristos – cu acea iubire pe care Domnul o pune în noi prin Sfânta Împărtășanie, cu care ne sfințește și ne curățește în Taina Sfintei Spovedanii, cu acea iubire pe care mereu o primim la biserică și datorită căreia noi ne educăm, creștem, ne maturizăm, ajungând la măsura dreptății lui Hristos, când nu mai există „al meu” sau „al tău”, ci totul este al lui Dumnezeu. Atunci nu mai există „eu vreau”, ci „cum va binecuvânta Dumnezeu”.

Prin urmare, să nu căutăm dreptatea omenească, să nu căutăm să fim iubiți și să-și facă alții milă de noi. Să învățăm noi înșine să iubim, deși acest lucru este dificil, deși nu ne ajung puterile pentru aceasta. Cu noi este Hristos, Care a venit în lume pentru a-l învăța pe om să iubească, să biruiască păcatul, acceptându-l pe aproapele și tratându-l așa cum am dori și noi să fim tratați de alții.

Măsura vieții unui creștin este să trăiască după iubire. Dacă vom căuta deciziile corecte numai în noi înșine, atunci ne vom depărta de Hristos, ne vom rătăci, ne vom încurca în propriile noastre stări, sentimente, relații. Cum îl vom vedea atunci pe aproapele nostru? De aceea este foarte important pentru noi ca, depășindu-ne, să spunem: „Doamne, primește viața mea în mâinile Tale, învață-mă îndreptările Tale, înțelepțește-mă, luminează-mă, întărește-mă pe calea către Împărăția cerurilor!” Nu trebuie să fugim în munți, să ne ascundem prin păduri, trebuie să trăim în acele condiții în care ne-a așezat Domnul și să luptăm pentru pacea din inima noastră.

În fiecare zi batem la ușa milostivirii lui Dumnezeu, începând ziua cu rugăciune și încheind-o cu mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru ziua care a trecut. Noi cerem ajutorul lui Dumnezeu pentru fiecare zi, pentru fiecare ceas, pentru fiecare lucru. Și este foarte important să nu pierdem pacea lăuntrică, să nu pierdem legătura dătătoare de viață cu Creatorul nostru, Care ne conduce la mântuire.

13 iunie 2004

25.

TULBURATU-M-AM ȘI N-AM GRĂIT

Făcându-se odată adunare în Schit și vrând părinții să-l cerce pe avva Moise, l-au defăimat pe dânsul, zicând: Pentru ce vine în mijlocul nostru și etiopianul acesta? Iar el, auzind, a tăcut. Iar după slobozirea adunării, i-au zis lui: Avvo, nu te-ai tulburat întru nimic? Zis-a lor: M-am tulburat, dar nu am grăit.

Avva Moise a răspuns folosind cuvintele psalmistului. *Tulburatu-m-am și n-am grăit* (Psalmi 76, 4) înseamnă că mi-am pierdut pacea, m-am neliniștit și am tăcut. De ce tace nevoitorul? Pentru ca păcatul să nu iasă de pe buzele sale. Cât de des, fiind tulburați, neliniștiți înăuntrul nostru, spunem cuvinte care îl rănesc pe aproapele, care îi molipsesc de păcat pe cei care sunt alături de noi.

Lupta interioară ne determină viața din afară. *Din prisosul inimii găiește gura* (Matei 12, 34; Luca 6, 45). Războiul nevăzut care se desfășoară în interiorul unei persoane, biruința lăuntrică asupra patimii, asupra resentimentelor, asupra descurajării, toate acestea îl ajută pe om să evalueze corect o situație sau alta și să se vadă în mod corect pe sine, pe aproapele și lucrarea lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră.

O inimă infestată de păcat îl împiedică pe om să vadă purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Păcatul care trăiește în interior ne distorsionează viziunea și nu vedem în aproapele un prieten, un frate, ci un dușman. Atunci cuvintele noastre vor fi păcătoase. *Din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osândit* (Matei 12, 37). Dar câte cuvinte inutile, fără sens, deșarte, murdare, sunt pronunțate în această lume! Și cât de important este să găsești la timpul potrivit cuvântul în care va fi compasiune, compătimire, împărțășire a durerii, dragoste, acel cuvânt care îl va sprijini pe aproapele și îl va ajuta într-un moment dificil!

Trebuie să ne cântărim cuvintele, să fim mai atenți la inima noastră și să nu avem încredere în acele sentimente sau stări care vin peste noi în momentele de luptă duhovnicească, de încercări, de ispite. Un cuvânt nechibzuit, un cuvânt prin care îl vom osândi pe aproapele poate să ducă la un incendiu spiritual, la o ceartă. Adesea, tăcând, neexprimându-ne părerea, atitudinea în anumite situații lipsite de pace, în conflicte, ne păzim pe noi înșine și pe aproapele nostru de ceartă.

Dobândește pacea în tine și această pace îl va atinge și pe aproapele tău. Este foarte important să repetăm adesea cuvinte în care este Numele Domnului și care cer lui Dumnezeu mântuirea noastră și a celor apropiați. Rugăciunea, psalmodia, citirea Sfinților Părinți și a Sfintei Scripturi – aceste cuvinte ne sfințesc pe noi, casa noastră, pe cei dragi ai noștri.

Cât de înfricoșător este atunci când în jurul nostru răsună cuvinte de ocară, ceartă, cuvinte prin care acuzăm,

osândim pe aproapele nostru. Pe toate acestea le spunem în prezența lui Dumnezeu, pentru că Domnul este aproape. Domnul, Care a venit în această lume pentru a-i mântui pe cei păcătoși, bate la ușa inimilor noastre și așteaptă de la noi cuvinte de pocăință, cuvinte de milostivire, cuvinte de iubire a unuia pentru celălalt.

Ne-a fost rănită iubirea de sine, „demnitatea”, mândria și cuvintele noastre devin înțepătoare și pline de răutate. Suntem ofensați, începem să-i osândim pe cei ce ne-au supărat și păcatul trece de la o inimă la alta. Păcatul se răspândește, iar harul lui Dumnezeu părăsește inimile noastre, pleacă din casa în care se pierde pacea lui Hristos, în care începe acel război păcătos al omului cu omul și, prin urmare, și cu Dumnezeu, căci acolo unde nu există pace, acolo unde există vrăjmășie, nu este Dumnezeu, acolo totul este controlat de diavol.

Noi învățăm să trăim în chip ortodox, învățăm să vorbim cu Dumnezeu și să-L auzim pe El, iar toate acestea le învățăm prin aproapele și nu le însușim îndată. Năuciți fiind de păcat în această lume, nu auzim pe nimeni. Orbiți de lumina în care nu există dragostea lui Hristos, nu-l vedem pe omul de lângă noi. Și iată că începem să ne venim în sine, și cât de importante sunt pentru noi momentele de tăcere, momentele de concentrare, minutele de căutare lăuntrică a aproapelui, care ne conduc la Dumnezeu. Dumnezeu este izvorul iubirii, Dumnezeu este izvorul păcii, și atunci când trebuie să ne liniștim inima, să ne smerim, noi căutăm brațul lui Dumnezeu, binecuvântarea Lui, dragostea Lui care biruiește păcatul.

Este foarte important în timpul posturilor să ne îngrijim nu numai de mâncărurile cele de post, ci să și cântărim fiecare cuvânt al nostru, înțelegând că vom da răspuns pentru acesta la Judecata lui Dumnezeu. Să nu stricăm pacea aproapelui nostru, să nu pronunțăm cuvinte necugetate care pot răni sufletele celor apropiați. Să râvnim la pacea lui Hristos!

De aceea a tăcut bătrânul Moise, de aceea a răbdat acele reproșuri, s-a luptat cu resentimentele sale și nu le-a aruncat asupra fraților săi, arătându-ne astfel cum să luptăm pentru pace, pentru prezența lui Dumnezeu în inima noastră.

Domnul ne-a dat posibilitatea de a slăvi dragostea Lui, frumusețea Lui. Rugându-ne, noi ne asemănăm cu îngerii care neîncetat Îl slăvesc pe Dumnezeu. Iar rugăciunea este incompatibilă cu un cuvânt murdar și urât. Să învățăm să păstrăm pacea în noi înșine și să prețuim pacea aproapelui nostru.

Pace vouă (Luca 24, 36; Ioan 20, 19) le spune Domnul ucenicilor Săi. Această pace a lui Hristos trebuie prețuită, pentru că ea ne ajută să biruim neorânduiala, distrugerea păcătoasă care încearcă să-l lipsească pe om de slava lui Dumnezeu.

Să mergem la Hristos cu rugăciunea pentru aproapele și să nu-i judecăm, să nu-i respingem pe acei oameni care, uneori, în nechibzuința lor, ne ceartă, ne denunță, ne aduc reproșuri. Omul smerit, care își vede păcatul înaintea lui Dumnezeu, se va pleca și va primi cuvintele de osândire sau de muștrare fără să se descurajeze sau să cârtească.

Domnul să ne ajute pe toți!

26.

DESPRE VORBELE OMENEȘTI

Zis-a avva Yperekhie: Șoptind, șarpele a scos pe Eva din rai. Asemenea acestuia este și cel ce clevețește pe aproapele. Căci sufletul celui ce-l aude îl prăpădește, iar pe al său nu-l mântuiește.

Din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osândit (Matei 12, 37). Din prisosul inimii grăiește gura (Matei 12, 34; Luca 6, 45). Omul plin de iubire, care L-a cunoscut pe Dumnezeu și năzuiește spre Împărăția cerurilor, emană o bună mireasmă. Omul care în viața sa Îl caută pe Hristos, Îl urmează pe Hristos, se transfigurează. I se schimbă chipul, ochii îi devin vii, devine capabil să-l vadă și să-l audă pe aproapele său, cuvintele sale încep să fie chibzuite, pentru că sunt pronunțate în pace, mărturisind despre viața lăuntrică a omului. Dacă omul este atent la sine și nu privește în jur, ci este ocupat de lumea sa lăuntrică, dacă puterile sale sunt îndreptate spre a nu păcătui, spre a nu pricinui durere aproapelui, spre a nu-i sminti pe cei care-i sunt în preajmă, atunci în jurul unui astfel de om toată lumea se transfigurează.

Dar, atunci când omul este sfâșiat de păcat, când în interiorul lui clocotesc mereu patimile, când fierbe mânia, atunci cuvintele și acțiunile omului sunt distructive. El îl rănește pe aproapele, provocând durere sieși și celor din jur. Este important pentru noi să ne înfrânăm limba. Nu putem vorbi despre o pace lăuntrică permanentă, căci șovăim, cădem, dar cât de important este pentru noi ca într-o stare proastă, într-o dispoziție lipsită de pace, să închidem gura și să nu spunem cuvinte necugetate!

În lume auzim multe cuvinte teribile și urâte, întâlnim oameni care își pierd controlul și cuvintele lor devin o otravă. Cât de important este să ne protejăm de această otravă purtătoare de moarte, să nu lăsăm resentimentele, mânia să pătrundă în mintea noastră, în inima noastră, să nu răspundem cu rău la rău, ci să avem milă de cei care vorbesc de rău, osândesc, care poartă în ei necurăția și o răspândesc în jurul lor.

Cuvântul lui Dumnezeu este un izvor de viață pentru toți cei care însetează după dreptatea lui Hristos. Nu putem rămâne astăzi într-o stare de pace constantă. Dar trebuie să cerem ca pacea lui Hristos și liniștea să vină în inimile noastre.

Printr-un cuvânt blând, smerit, se poate opri un incendiu și pot fi împăcați cei de lângă tine. Domnul i-a dat omului ocazia ca împreună cu îngerii să-L slăvească pe Ziditor. Este teribil atunci când omul folosește darurile lui Dumnezeu ca pe o armă mortală, osândind, clevetind pe aproapele său, stricând pacea acestuia. De aceea, să nu folosim multe cuvinte, să ținem minte că

pentru fiecare cuvânt rostit în deșert vom da răspuns la Înfrișătoarea Judecată.

Când păcatul a rupt legătura cu Dumnezeu, oamenii au încetat să se audă între ei. Cuvintele au devenit murdare, dure. Oamenii au început să strige și acest strigăt, acest zgomot, mărturisea despre surzenia lor. Atunci când Domnul a venit în această lume, El nu a fost auzit, nu a fost văzut. „Răstignește-L! Răstignește-L!” striga mulțimea care înseta după pâine și circ.

Astăzi zgomotul și strigătul devin o normă a vieții în marile orașe, în care mii și milioane de oameni se cuibăresc în cutiile lor de beton și de piatră. Ajungând în natură, omul nu mai poate trăi fără zgomot. El pornește magnetofonul, radioul, pentru a-și acoperi golul lăuntric. Acest gol dă naștere la multe cuvinte, dar ele sunt lipsite de sens, nu există în ele frumusețea lui Dumnezeu.

Cuvintele spuse din iubire, care ies dintr-o inimă iubitoare, sunt un balsam dătător de viață care tămăduiește rănilor sufletului nostru. Cu toții avem nevoie de un cuvânt plin de bunătate și de căldură. Dar trebuie să luptăm pentru acest cuvânt, să-l cauțăm în rugăciune, prin pocăință. Acest cuvânt Domnul ni-l dă pentru ca noi să începem să ne înțelegem, să ne auzim și să ne iubim unul pe celălalt.

Cât de important este pentru noi să învățăm să comunicăm unul cu celălalt, să învățăm să vorbim cu Dumnezeu în rugăciune. Rugăciunea reface frumusețea lăuntrică, îi dă omului posibilitatea să spună acele cuvinte care vor ajuta, vor sprijini, vor întări pe aproapele, iar nu îl vor tulbura sau devasta.

Sfânta Biserică îi adună pe oameni pentru a-i învăța să vorbească cu o singură gură și cu o singură inimă. În timpul slujbei dumnezeiești întreaga Biserică își mărturisește credința în nemurire, credința în Înviere, credința în biruința asupra răului. Cuvintele care răsună în biserică în timpul slujbei sunt pline de Duhul Sfânt. Ele ne însuflețesc și tămăduiesc sufletele noastre rănite.

„Pace vouă!” spune preotul, iar prin el Însuși Hristos. Dobândește această pace și împărtășește-o cu aproapele tău. Tot ceea ce spunem să ne străduim să spunem în prezența lui Dumnezeu. Atunci Domnul Însuși ne va înțelepți și ne vom izbăvi de cuvintele inutile, în care nu există iubire.

Să învățăm să trăim creștinește, să păstrăm cuvintele lui Dumnezeu în inimile noastre. Să învățăm să vorbim cu Dumnezeu, căci de această învățătură depinde mântuirea sufletului nostru nemuritor.

16 august 2004

27.

INIMA OMULUI

Zis-a avva Isaia: Precum rugina mănâncă fierul, așa și slava oamenilor roade inima celui ce o primește.

*Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeuule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele (Psalmi 50, 11).
Din prisosul inimii grăiește gura (Luca 6, 45).*

Atunci când în inimă există pace, când aceasta este îndreptată către Dumnezeu, omul se schimbă și la exterior. În jurul persoanei care trăiește cu Dumnezeu, lumea se schimbă spre bine. Dimpotrivă, inima îmbolnăvită de păcat devine o sursă a bolilor duhovnicești, iar în preajma unei astfel de persoane mediul este neprielnic.

Iubirea de slavă este o permanentă atenție față de sine, față de propriile calități, este o dorință constantă de a fi în centrul atenției, de a fi cinstit și slăvit. Bineînțeles că, având în interiorul său acest păcat, omul devine orb, încetează să vadă lumea și pe aproapele său, pentru că propriul eu, dorințele lui îl acoperă pe Dumnezeu din fața lui.

Tot ce face omul, face pentru a fi slăvit, laudat, admirat. Și atunci când nu primește hrană pentru păcat, când

nu există nici cinstire, nici slavă, omul se descurajează și lasă mâinile în jos. El devine indiferent față de acele lucruri pe care chiar ieri le săvârșea cu mare zel.

Dacă vrem să trăim în Dumnezeu și să-I slujim Lui, trebuie să ne lepădăm de noi înșine, să ne amintim că nu avem nicio valoare și că nu putem face nimic fără Dumnezeu. Întreaga noastră viață trebuie să o predăm în mâinile lui Dumnezeu. Iar acest lucru naște smerenia în om, pentru că nu el, nu puterile lui, nu cunoștințele lui, nu talanții lui, ci iubirea lui Dumnezeu devine motorul principal, stâlpul principal al vieții omului.

Cum spunea Apostolul Pavel: *Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește* (Filipeni 4, 13), la fel și inima care este smerită, care nu caută ale sale, nu caută laude pământești, o astfel de inimă dobândește o stare de pace. În ea se reflectă dragostea lui Hristos, ea este încălzită de razele harului.

În această lume nu putem fi scutiți de lupta cu păcatul; păcatul trăiește în noi, dar avem voință, avem dorință, năzuință. Încercăm să nu lăsăm păcatul să germineze și să formeze rădăcini în inima noastră. Încercăm să scoatem spini care în mod inevitabil vor cădea în inimile noastre. Este nevoie de o stăpânire de sine permanentă, de o stare de veghe constantă pentru a ne sili, de dragul Domnului, să ne smerim, să răbdăm, să cedăm, să facem nu după cum dorim, ci după cum trebuie, pentru folosul fratelui care este alături. Aceste lucruri duc la o deprindere, îl conduc pe om la cunoașterea faptului că această cale îngustă a vieții pământești a creștinului, calea lui Hristos, trece prin inima omului. Omul lăuntric trebuie să crească la măsura

iubirii lui Hristos. Inima trebuie să învețe smerenia, răbdarea, ascultarea și atunci va fi în ea Însuși Hristos. Iar harul lui Dumnezeu îl va întări pe om în fiecare faptă, în fiecare cuvânt.

Este foarte important să nu vedem în viață numai obiective exterioare, creația exterioară, activitatea exterioară, ci ca omul nostru cel dinăuntru să se afle mereu prezent înaintea lui Dumnezeu. Uneori o persoană face multe lucruri și acestea îi reușesc, și ea îl depășește pe aproapele său prin capacitățile sale, dar rezultatul activității, semnele exterioare ale muncii sale nu corespund stării sale lăuntrice. O astfel de persoană se îngâmfbă, se uită cu dispreț la aproapele său, își vede propria dreptate, își vede talanții și uită de Dumnezeu, de Cel care a venit în lume și prin dragostea Lui ne mântuiește pe toți din moartea cea veșnică.

Domnul spune: *Fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5). Dacă ne atribuim rezultatele activității noastre, dacă ne admirăm faptele, vrednicia, atunci Îi întoarcem spatele lui Hristos. Trăim după propria noastră voință, urmăm căile pe care noi înșine le alegem în lumea aceasta și astfel de căi îl conduc atât de des pe om la un impas duhovnicesc, la dezamăgire, la descurajare și deznădejde.

Unde nu este Dumnezeu, nu există viață. Unde nu este smerenia lui Hristos, nu există o lucrare reală, o muncă adevărată, acolo nu există roade. Iar roadele duhovnicești sunt: pacea, bucuria, blândețea, înfrânarea, îndelunga răbdare. Dacă inima unui creștin nu aduce aceste roade, atunci toată viața lui poate deveni un gol imens, în care vor exista multe fapte exterioare, multe cuvinte frumoase,

dar nu va exista lucrul cel mai important – pacea lăuntrică; Dumnezeu nu va fi prezent în toată viața lui.

Domnul ne poate spune: „Nu vă cunosc pe voi”, dacă vom spune: „Dar pe toate le-am făcut pentru Tine, Doamne!” Dacă nu ne vom smeri, dacă nu ne vom vedea sărăcia duhovnicească, dacă nu vom ierta greșelile aproapelui nostru, atunci nu vom putea fi împreună cu Hristos, nu vom putea intra în Împărăția în care toți vor fi în Dumnezeu, în care nu va exista „al meu”, în care nu va mai exista nici păcatul care ne desparte pe unul de celălalt, unde totul va fi una.

În timpul slujbelor, învățăm să-L slăvim pe Dumnezeu cu o singură inimă și cu o singură gură. Cum ar trebui să fie inima pentru a fi una cu aproapele? Inima ar trebui să fie cu Hristos. Hristos ne unește și face ca inimile noastre să devină una. De aceea, iubirea de slavă, atunci când căutăm onoruri, slavă sau distincții pământești, este o otrăvă duhovnicească ce ne înveninează inima, ne împiedică să trăim în Dumnezeu. Pocăindu-ne, învățăm să vedem păcatul în noi înșine. Această vedere este începutul schimbării noastre: să vezi păcatul și să nu descurajezi, să nu te sperii, să nu te îndreptățești, ci să lupți cu păcatul, silindu-te să faci acele lucruri pe care, poate, nu dorești să le faci, omorându-l pe omul tău cel vechi și zidindu-l pe cel nou, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu; omul cel nou, în care smerenia și ascultarea față de voia lui Dumnezeu, predarea sinelui în voia lui Dumnezeu vor fi temelia vieții tale în Dumnezeu. Viața unui creștin ortodox este acea viață în care omul își deschide inima pentru Dumnezeu și pentru aproapele și află Împărăția lui Dumnezeu.

Împărăția iubirii începe în interiorul omului atunci când omul se smerește, când învață să-i iubească și să-i înțeleagă pe oamenii care trăiesc alături de el. Atunci, probabil, nu va mai fi nevoie de cuvinte mari și de exces de agitație, ci numai de rugăciunea care ne schimbă viața, pentru că rugăciunea reprezintă acea legătură a omului cu Dumnezeu, Care este izvorul vieții, al acelei vieți care biruiește moartea.

4 septembrie 2004

28.

SUFLETUL – O PASĂRE LEGATĂ

Spunea avva Isaia: „Sunt asemenea unei păsări al cărei picior e legat de către un copil și, dacă acesta slăbește legătura, îndată pleacă, socotind că s-a dezlegat. Dar dacă copilul trage înapoi, iarăși coboară. Așa mă văd pe mine. Aceasta o spun: că nu trebuie să rămână cineva fără grijă de sine până la ultima răsufare”.

Lumea îl atrage pe om către locuri îndepărtate și de necuprins, deschizându-i în fața ochilor orizonturi nemărginite. Așa i se pare unei persoane care este asurzită și orbită de această lume. Ea crede că are dreptul să aleagă și să-și făurească propria viață așa cum dorește, dar, de fapt, nu poate scăpa la libertate, nu poate deveni independentă de trupul său, de opinii, de tot ceea ce o leagă în această lume.

Veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi (Ioan 8, 32). Adevărul este dragostea lui Hristos. Când începem să trăim în Biserică, începem să vedem în ce stare este sufletul nostru, întregul adevăr al vieții este dezvăluit. Iar acest adevăr nu ne aduce bucurie – el ne arată că, trăind

într-un mod păcătos, trăind superficial, ne aflăm într-o dependență continuă de această lume, de condițiile ei, de stările noastre. Numai Hristos, Care a venit în lume pentru a-l mântui pe cel păcătos, îi dă omului posibilitatea de a se elibera de păcat. Domnul ne deschide calea către Împărăția cerurilor. El spune: *Vino după Mine* (Matei 8, 22). Și iată că sufletul se trage spre lumină și năzuiește spre frumusețea lui Dumnezeu, spre iubire, dar păcatul dinăuntrul nostru eclipsează, ascunde lumina dragostei lui Dumnezeu de la noi. Atunci suntem nevoiți să luptăm cu noi înșine și să părăsim iluziile cu care am trăit.

Învățăm să trăim încrezându-ne în Dumnezeu, pentru că toată viața noastră de până atunci era construită pe încredere în noi înșine, în mintea noastră, în sentimentele noastre, în cunoștințele și experiența noastră. Îi căutam pe cei de un cuget cu noi, pe cei cu aceeași stare de spirit și cu aceeași experiență ca și noi. Iar atunci când nu aflăm înțelegere reciprocă, atunci când eram judecați, când nu eram acceptați, le întorceam spatele.

Pasărea este sufletul care încearcă să zboare, să se elibereze, să devină liber de păcat, de lume, de diavol. Dar de îndată ce i se pare că este liber în zborul său, o mână nevăzută îl trage în jos și el cade. Astfel ni se întâmplă atunci când, înșelându-ne pe noi înșine, încercăm să ne consolidăm în autosuficiența noastră.

Domnul spune: *Fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5). Experiența vieții îl conduce pe credincios la înțelegerea faptului că este complet dependent de Dumnezeu. Atunci, în mod conștient, omul își predă viața

în mâinile lui Dumnezeu, fără să mai aibă încredere în propriile sale stări, dispoziții.

„Să nu te încrezi în tine până la mormânt” – spun Bătrânii. Învățăm să nu avem încredere în noi înșine, ci să căutăm voia lui Dumnezeu. Numai Dumnezeu poate rupe acel fir, acele lanțuri cu care suntem legați de pământ. Sufletul va scăpa la libertate, smerindu-se și predându-se în ascultare față de Dumnezeu. Biserica ne învață să facem ascultare. Cel care iubește mai mult se smerește mai mult. Cine vrea să fie primul – să devină ultimul. Dumnezeu îți va aprecia viața și rezultatul muncii.

Când suntem cu Dumnezeu, simțim o legătură cu întreaga lume. Nu ne irită, nu respingem o persoană care, poate, după măsurile omenești ne displace. Ne depășim propriul *eu*, propriile dorințe, iar Dumnezeu, obținând biruința înăuntrul nostru, dăruiește pace inimilor noastre. Numai smerindu-te poți vedea întreaga absurditate, toată nebunia dorinței de a stăpâni, de a ți-l supune pe aproapele.

Apropiindu-ne de Hristos, ne deschidem inima pentru durere, durerea pentru aproapele, pentru oamenii care suferă necunoscându-L pe Dumnezeu, neînțelegând și nevăzând scopul vieții lor. Este greu de spus că am atins sau că vom atinge la un moment dat al vieții noastre libertatea. De îndată ce ne vom simți în siguranță, de îndată ce ne vom da seama că ne-am învins patimile, propriul *eu*, imediat ne vom pomeni în adâncul păcatului. Pentru că Domnul este Cel care biruiește. Numai iubirea lui Dumnezeu ne ajută să ne ridicăm și să facem un efort,

depășind deznădejdea acestei lumi. Trebuie să luptăm cu noi înșine, iar aceasta este cea mai grea luptă, pentru că întreaga noastră viață anterioară, fără Dumnezeu, era zidită pe propria noastră personalitate, pe dorința noastră de a fi centrul lumii, de a fi primul în raport cu aproapele.

Întoarcerea la Dumnezeu este calea pocăinței, calea vederii dependenței noastre depline față de Creator și, prin urmare, față de aproapele, căci prin aproapele lucrează Domnul, prin aproapele El ne înțelepțește și ne învață să fim ascultători, blânzi și smeriți. Să nu ne înșelăm și să nu ne destindem, căci altfel, pe nesimțite, vom pierde controlul și atenția, ceea ce duce la cădere. Cu cât înaintăm în viață, cu cât dobândim mai multă experiență duhovnicească, cu atât mai puțin ne încredem în noi înșine, în propriile noastre capacități și cu atât mai mult crește încrederea noastră în Dumnezeu. Începem să înțelegem că, fiind legați de mâini și de picioare de către păcat, fără Dumnezeu nu putem deveni liberi, nu putem deveni făpturi ale Sale, libere și independente de această lume.

Domnul Își făurește poporul Său, Domnul ne învață dragostea Lui. La dumnezeieștile slujbe, la rugăciune, încercăm să ne înfrânăm mintea, deprinzându-o cu trezvia. Încercăm să ne smerim și să primim cu recunoștință voia lui Dumnezeu, oricare ar fi ea. Iar pentru acest lucru nu trebuie să visăm, să rătăcim cu mintea acolo unde nu suntem. Trebuie să privim cu atenție la viața noastră și în ea să vedem purtarea de grijă mântuitoare a lui Dumnezeu și să o acceptăm, chiar dacă acest lucru este neplăcut și dureros pentru noi. Să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru

că ne-a descoperit calea și, în lumina Sa, ne-a arătat adevărul despre noi, adevăr care este nepărtinitor. Este adevărul despre faptul că suntem bolnavi duhovnicește, că păcatul ne-a lovit sufletul și ne otrăvește viața. Dar avem un medicament, avem un Doctor și El ne vindecă, iar dragostea Lui ne mântuiește de moartea veșnică.

Să privim înainte cu trezvie, realizând că viața noastră viitoare este nedespărțită de luptă, de durerea pe care trebuie să o acceptăm în mod conștient, îndepărtându-ne de ispite și de înșelarea de sine. Da, ne putem imagina pe noi înșine ca fiind biruitori ai acestei lumi. Dar aceasta este o iluzie. Minciuna în care trăim ne lipsește de adevărata libertate pe care Domnul o dă celor care nu se împacă cu păcatul, nu se îndreptățesc, ci caută dreptatea lui Dumnezeu. Oricât de greu ar fi pentru noi să vedem păcatul nostru, starea noastră lăuntrică, aceasta este o condiție necesară pentru ca sufletul să accepte dragostea lui Hristos ca fiind singura valoare în această lume.

25 septembrie 2004

29.

A TE ÎNTĂRI ÎNTRU HRISTOS

Spunea avva Isaia: Dacă un om se află în multe osteneli, dar, văzând pe cineva aflându-se în tot păcatul și negrija, îl disprețuiește, în zadar îi este toată pocăința, pentru că a respins un mădular al lui Hristos, judecându-l și nelăsând judecata Judecătorului Dumnezeu.

Apropierea de Dumnezeu îi descoperă omului rănilor sale păcătoase. Și cu cât suntem mai aproape de Dumnezeu, cu atât mai limpede se vede păcatul nostru. Lumina iubirii lui Hristos dezvăluie bolile sufletului nostru.

Nevoințele și ostenețele exterioare nu reprezintă un scop în sine. Ele sunt necesare pentru a ne înfrâna trupul, pentru a ne smeri pe noi, cei deprinși cu trândăvia și lenea. Poți să dormi pe cuie, să nu mănânci câteva zile, dar în inima ta să ai mânia și invidie. Te poți îngâmfă cu nevoințele exterioare, admirându-ți duhovnicia, realizările: „Am făcut atâtea metanii, am citit atâtea acatiste, nu am mâncat atâtea zile”, dar aproapele tău – cum te raportezi la el? Există oare loc pentru el în inima ta? Cum îl compătimești în neputințele lui, în boala lui?

Biserica ne învață sobornicitatea. Suntem una în Hristos, fiecare dintre noi este legat de celălalt, iar această legătură se extinde la întreaga lume. Atunci când în om trăiește harul, el se roagă pentru aproapele, simte că este vinovat pentru suferințele și bolile acestuia, iar acest sentiment dă naștere la pocăință. Pocăința nu este o stare născocită, nu este o stoarcere artificială a lacrimilor, aceasta este iubirea lui Hristos, care acoperă păcatele întregii lumi. Este Domnul, *Care a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu* (1 Timotei 1, 15).

Nu putem determina care dintre noi este primul înaintea lui Dumnezeu. Împărtășindu-ne, ne apropiem de Sfântul Potir, unde se adună mulți oameni, toți diferiți, desfigurați, epuizați de păcat, iar dragostea lui Hristos ne iartă și ne deschide calea spre viață. Cine va spune că este vrednic de această iubire? Cine va spune că este mai mare decât aproapele care ieri se afla în noroiul păcatului, dar astăzi Domnul l-a iertat și el s-a sfințit prin dragostea lui Hristos? Oare vei spune că ești vrednic de o iubire mai mare și că Hristos te iubește mai mult?

Din experiența vieții noastre știm că atunci când suntem vinovați și conștienți de păcatul nostru nu ne uităm în jur și nu judecăm pe aproapele nostru. Dacă omul este angajat în lupta duhovnicească și încearcă să-și păzească mintea și inima de la păcat, toate puterile se consumă în acest război sfânt și nevăzut pentru omul lăuntric, pentru biserica cea dinăuntru. Atunci nu mai există timp și nici putere pentru a-l evalua pe aproapele.

Dar atunci când omul, în loc să vadă dragostea lui Dumnezeu și să mulțumească pentru darurile iubirii Sale, atribuie aceste daruri meritelor sale, atunci începe judecata omenească și cercetarea: cine este mai aproape de Dumnezeu, cine este mai departe, cine stă pe merit și cu vrednicie înaintea lui Dumnezeu și cine este nepăsător și păcătos.

Această minciună poate trăi în om, iar lui să i se pară că Îi slujește lui Dumnezeu, că rugăciunile sale sunt înflăcărâte și fierbinți, în timp ce el s-a întors demult de la Dumnezeu și îi slujește propriului *eu*, cultivând în sine mândria, care este mortal de periculoasă pentru suflet. Cum să ajungi la inima celui care își vede dreptatea și neprihănirea? Unde în inima unui astfel de om să găsești un loc pentru Hristos, pentru aproapele, pentru care Hristos moare pe cruce? Iată de ce evaluarea duhovniciei nu poate fi decât una singură: cu cât mai smerit este omul, cu cât mai puțin vorbește despre darurile sale duhovnicești, cu cât mai silențioasă și mai discretă este viața sa lăuntrică, cu atât este mai aproape de Hristos.

Desigur, un credincios începător vrea să mărturisească întregii lumi propria sa Ortodoxie. El vrea să aducă la Dumnezeu toate rudele sale și într-o zi, într-o lună, să întoarcă la Hristos întreaga lume. Dar timpul trece și înfocarea unui astfel de nevoitor este înlocuită de indiferență. Omul „arde” și, neavând în sine statornicie, ghidat fiind de emoții, de patimi pictate în culorile Ortodoxiei, treptat, se stinge. Este atât de important să fii atent pentru a nu pierde harul lui Dumnezeu și a nu pleca de lângă Hristos, rămânând cu nimic!

Unde este iubirea lui Hristos, acolo este pace, bucurie și liniște. Nu este nevoie de cuvinte mari, nu este nevoie de discursuri înflăcărâte; este nevoie de o rugăciune liniștită și pașnică. Iar această rugăciune săvârșește minuni. O mamă nu aleargă pe la oameni cu proprietăți extrasenzoriale și diferiți vindecători, ci Îl caută pe Hristos. Și, venind la Hristos, varsă înaintea Lui lacrimile sale de mamă, iar rugăciunea mamei îl salvează pe fiul ei. Soțiile se roagă pentru soții lor și aceștia din urmă sunt ajutați, dar acest lucru necesită dragoste și credință. Necazurile și încercările trimise nouă în această viață ne călesc. Vom găsi răspuns la orice întrebare dacă vom fi cu Hristos. Iar Domnul va îndrepta orice situație, ne va scoate din cele mai încurcate situații – numai să ne predăm în voia Lui, numai să ne smerim și să ne acceptăm crucea fără cârtire și descurajare.

De aceea Biserica, cu răbdare, cu smerenie, ne învață alfabetul vieții duhovnicești. Nu nevoințele exterioare sunt criteriul vieții noastre duhovnicești, ci omul launtric, tainic. Bineînțeles, avem nevoie de osteneală duhovnicească. Ortodoxia înseamnă nevoință și omul, venind la Dumnezeu, devine nevoitor. El se silește să stea înaintea lui Hristos, se silește să se smerească în fața unui om, să-l vadă, să-l audă și să-l ajute. Dar el nu se încrede în propriile sale puteri, nu se mândrește cu darurile iubirii, ci le predă pe toate în mâinile lui Dumnezeu.

Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește (Filipeni 4, 13). Înaintând pe calea duhovnicească cea îngustă, începem să ne vedem cu adevărat și pe noi înșine,

și pe aproapele, și pe Hristos, Care spune: *Fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5).

Îmi doresc pentru fiecare suflet care-L caută pe Domnul ca acele osteneli pe care încercăm să le săvârșim în viața noastră pentru Dumnezeu să nu fie zadarnice, ca mândria și părerea de sine să nu pângărească darul pe care fiecare dintre noi îl aduce Lui, silindu-se să stea la rugăciune, nevoindu-se de dragul Împărăției cerurilor.

24 octombrie 2004

30.

A TE MICȘORA PE TINE

Un frate l-a întrebat pe avva Pimen, zicând: Cum poate omul să fugă de a vorbi de rău pe aproapele? I-a răspuns lui bătrânul: Noi și frații noștri două icoane suntem. Deci în orice vreme va lua omul aminte de sine și se va prihăni, se află fratele lui cinstit înaintea lui; iar când el însuși își pare bun, află pe fratele său rău înaintea sa.

Scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău (Luca 6, 42). Privind la om de sus, încercând să-l judeci, uiți de starea ta, uiți că mintea și simțurile tale sunt afectate de păcat. Avem încredere în aprecierile noastre, în viziunea noastră, iar în acestea este prezent păcatul, care deformează și ne înșală. Îl evaluăm greșit pe om, vedem greșit și, prin urmare, pierdem legătura cu Dumnezeu. Calea către adevărul lui Hristos, calea spre viața cu Dumnezeu este pocăința.

Pocăința este starea lăuntrică a omului care se micșorează pe sine în fața aproapelui, care nu judecă pe nimeni, ci rămâne atent la omul lăuntric, pentru ca păcatul care

trăiește în el să nu-i facă rău aproapelui, să nu distrugă ceea ce zidește Domnul.

Ne-am obișnuit să facem evaluări, suntem obișnuiți să ne îndreptăm, înălțându-ne cu calitățile și talanții noștri, și de aceea ne comportăm cu aroganță față de aproapele. Aceasta este calea care îl conduce pe om pe un drum închis. Propriul lui *eu* devine centrul Universului și într-o astfel de înșelare își trăiește întreaga viață.

Omul care trăiește cu Dumnezeu, Îl caută pe El în aproapele său. Cu cât sufletul se apropie mai mult de Dumnezeu, cu atât mai smerită și mai exigentă devine atitudinea față de sine. Toate lucrurile pe care Domnul i le dă omului să le săvârșească în această lume, el nu și le atribuie meritelor sale, talentelor sale. El vede în aceasta dragostea lui Dumnezeu față de sine, vede în aceasta milostivirea și lucrarea lui Dumnezeu, a Cărui putere *se desăvârșește în slăbiciune* (cf. 2 Corinteni 12, 9). De aceea, văzând neajunsurile fratelui, el nu judecă, nu face evaluări, ci încearcă să-și îndreptățească aproapele, simte empatie, compătimizește neputințele care îl chinuiesc pe aproapele. Nu indiferența, nu înstrăinarea, nu disprețul, ci iubirea plină de compasiune ajută să te rogi și îl ajută pe aproapele să se îndrepteze.

Trăind cu mândrie, omul afectat de părerea de sine ajunge însingurat. El se închide în mica lui lume egoistă, iar viața lui este acum în esență o autodistrugere. Viața fără Dumnezeu, fără dragostea lui Hristos, este viața într-o lume imaginară. Aceasta este începutul iadului în care omul va fi singur, va fi doar propriul său *eu*, numai

eu și nimeni altcineva în jur. Acesta este focul păcatului care va arde veșnic sufletul nemuritor.

Dar omul care L-a găsit pe Dumnezeu iese din cușca în care păcatul l-a închis și l-a ascuns. Obținând biruința asupra mândriei sale, el își învinge propria viziune și caută dreptatea lui Dumnezeu, viziunea lui Dumnezeu asupra vieții sale și a aproapelui său. Această viziune a lui Dumnezeu aduce pace în inima omului. Atunci, fără să judece, fără să-i fie milă de sine, fără cârtire, fără descurajare, omul trece prin multe încercări în viață și este altoit pe Pomul Vieții, pe Arborele Sfintei Biserici, devine un conductor al harului lui Dumnezeu.

Cu cât este mai aproape un om de Dumnezeu, cu atât este mai riguroasă atitudinea lui față de sine. Un astfel de om își cunoaște toate slăbiciunile, își îndreptățește aproapele, în orice stare s-ar afla cel din urmă, caută să-l acopere cu dragoste, compasiune, răbdare.

În timpul postului ne rugăm: *Dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu.* Aceasta este rugăciunea Sfântului Efreem Sirul. Când Dumnezeu trăiește în mine, văd prin ochii iubirii lui Dumnezeu, îl văd pe Dumnezeu în om. Dar când sunt rănit de păcat, păcatul îl ascunde pe aproapele de la mine, păcatul denaturează tot ceea ce văd în această viață, iar amprenta păcatului se află pe toate cele cu care intru în contact în această lume. Această vătămare păcătoasă chinuie sufletul mândru, care nu s-a smerit.

De aceea în Biserică învățăm să trăim din nou, fără să ne încredem în noi înșine, fără să ne subordonăm viața

stărilor păcătoase ale sufletului. Căutăm libertatea în Hristos, libertate în care ne bazăm în toate pe Dumnezeu. Dacă în noi va fi dragostea lui Hristos, atunci oamenii din jurul nostru vor fi în pace. Indiferent cum ne-ar trata aproapele nostru, indiferent ce păcat ar exista în sufletul său față de noi, răbdând, smerindu-ne, vom dobândi abilitățile vieții duhovnicești necesare pentru a intra în Împărăția cerurilor.

Să-l iubești chiar și pe vrăjmașul tău, așa cum spune Mântuitorul în Evanghelie – *Iubiți pe vrăjmașii voștri* (Luca 6, 27). Această iubire nu poate fi decât a lui Hristos. Ea biruiește moartea, biruiește păcatul, biruiește *eul* omnesc, egoismul uman.

Cel care are multe în această lume este adeseori dezamăgit de viață. Toate îi sunt puține, toate îi lipsesc, el nu prețuiește ceea ce are și nu vede dragostea lui Hristos față de el. Iar un om smerit, îndreptat cu ardoare spre Dumnezeu, este plin de recunoștință. Fiecare zi a lui este un dar al lui Dumnezeu, fiecare întâlnire cu aproapele este un dar de la Dumnezeu, și el nu cârtește în încercările, necazurile, bolile inevitabile pe care le aduce viața. El primește cu smerenie încercările, iar Dumnezeu îi dă putere, pentru că acestea sunt îndreptate spre zidirea, spre construirea bisericii dinăuntru. De aceea, în unele și aceleași împrejurări, în unele și aceleași condiții, un om va fi recunoscător, se va bucura de ceea ce are, în timp ce altul va avea întotdeauna nemulțumire, cărtire, atitudine ostilă față de toți cei din jur. Toate acestea nu depind de circumstanțele exterioare, ci de starea interioară a sufletului.

Un suflet recunoscător nu are nevoie de nimic și pacea lui Hristos se sălășluiește în el. Iar un astfel de om aduce pace și aproapelui său. Sufletul care nu s-a smerit și nu prețuiește ceea ce are va fi întotdeauna nemulțumit. El poartă în sine distrugerea, pentru că păcatul este distructiv. Un astfel de om se distruge pe sine, cu lumea sa interioară, și-i aduce mâhnire și aproapelui.

Ne rugăm ca Domnul să ne dăruiască să vedem în fiecare om chipul Său, să vedem în viața noastră lucrarea Lui pentru mântuirea noastră. Cerem să găsim putere pentru a ne lupta cu păcatul care trăiește în noi, fără a avea încredere în păcat și în propriul *eu*, ci căutând întru toate dreptatea lui Dumnezeu, binecuvântarea Lui. Atunci viața va deveni un drum spre Biserică. Viața va deveni o încercare în care sufletul va învăța să trăiască în veșnicie cu Dumnezeu, crescând, maturizându-se, va învăța legile vieții pe care Hristos le-a adus în această lume ca să mântuiască pe păcătoși de moartea cea veșnică.

8 noiembrie 2004

31.

CÂMPUL DE LUPTĂ ESTE INIMA NOASTRĂ

Nu este mai rău lucru și mai amar decât deprinderea și obiceiul rău, că multă vreme, silință și osteneală trebuie unuia ca acela ca să-și poată tăia și dezrădăcina obiceiul și deprinderea lui cea rea. Osteneală au avut mulți, iar vreme n-au avut, că i-a pripit și i-a tăiat secera morții împreună cu obiceiul și deprinderea lor și numai Însuși Dumnezeu știe ce va face cu aceia în ziua Judecării.

Așa spuneau bătrânii egipteni din Schit. Viața fără Dumnezeu este zidită pe păcat. Păcatul devine norma vieții omului și îi omoară sufletul nemuritor. Omul se obișnuiește cu păcatul: cu mizeria, minciuna, fățarnicia, suspiciunea.

Atunci când omul vine la Dumnezeu, la biserică, harul îl inspiră în primii pași ai vieții duhovnicești. Dar apoi păcatul strămoșesc, care a fost absorbit cu laptele matern, se trezește și acționează cu forțe noi atât în interiorul omului, cât și din exterior, în circumstanțele vieții.

Am făcut primii pași către Dumnezeu. Domnul ne-a descoperit cât de frumos ar trebui să fie omul, cât de mare

este dragostea Lui pentru noi și cum putem trăi cu El. Dar apoi vine o perioadă lungă în care trebuie să ne sălășluim această iubire în inimă și să înțelegem că viața este o trecere de la moarte la viața cea veșnică, de la păcat la dragostea lui Dumnezeu, la dreptatea lui Dumnezeu. Atunci deprinderile și obiceiurile noastre păcătoase le simțim ca pe niște răni lăuntrice.

Cât de greu este să luptăm pentru acele minute pe care vrem să le dedicăm lui Dumnezeu! Cât de greu este să-ți învingi propriul *eu* și să te smerești înaintea aproapelui, cât de greu este să nu descurajezi, să nu ai milă de tine, ci să vezi necazurile aproapelui și, depășind cruțarea de sine, să uiți de tine și să-l ajuți pe cel de lângă tine.

Domnul ne conduce în Împărăția cerurilor. Această cale – viața noastră pământească – este o trecere de la viața fără Dumnezeu la o viață în care Dumnezeu va fi în toate. Omul trebuie să-și lase haina cea veche, păcătoasă, și să se îmbrace cu cea nouă – cu haina pocăinței, a smereniei, a recunoștinței față de Dumnezeu pentru tot ceea ce se întâmplă în viață.

Ni se pare că viața noastră este fără sfârșit, dar zilele zboară, anii trec și ne apropiem de acea limită dincolo de care se află veșnicia. Oare suntem pregătiți să intrăm astăzi în veșnicie? Oare suntem pregătiți ca în Împărăția cerurilor să fim în Dumnezeu cu toții – și cu cei care ne-au supărat, și cu cei care ne displac? Oare suntem pregătiți să-l iubim pe aproapele nostru, indiferent de atitudinea lui față de noi? Toate problemele personale trebuie să fie depășite în Dumnezeu, Care este *în mijlocul nostru* (cf. Matei 18, 20).

Învățăm să trăim astfel încât Hristos să fie centrul vieții noastre. Ne amintim că Domnul a venit în lume la cei păcătoși. Dar cât de greu este să crezi în biruința Lui în inima noastră! Cât de greu este să renunți la adevărul pământesc, la dreptatea omenească, și să accepți legile iubirii lui Hristos! Cel care iubește mai mult, acela se smerește mai mult, rabdă mai mult, poartă mai multe neputințe ale aproapelui.

Nu putem amâna pocăința pentru ziua de mâine, nu putem petrece timpul în vrăjmășie, adunând în inima noastră resentimente, suspiciuni, dușmănie. *Domnul nostru Iisus Hristos a zis: „În cele în care vă voi afla, în acelea vă voi judeca”*¹. Mergând la culcare, noi citim rugăciunea: *În mâinile Tale, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, îți încredințez sufletul meu*. Da, ne predăm cu adevărat în mâinile lui Dumnezeu, dar în ce stare ne aflăm noi astăzi? Oare ne-am smerit, oare ne-am împăcat? Pacea lui Hristos este în inima noastră sau inima ne este neliniștită și fierbe de patimi?

Tot ceea ce omul reface înăuntrul său ani de zile se poate pierde într-o zi, într-o oră. Un cuvânt neatent, o faptă necugetată, un gând necurat, și păcatul ajunge din nou în inima omului. Și dacă nu vom arde la timp păcatul cu pocăința, atunci el va pângări rapid întreg omul, îl va supune acelei nedreptăți pe care, uneori, nepăzindu-ne de păcat, o acceptăm.

¹ Sf. Iustin Martirul și Filosoful, *Dialog cu iudeul Trifon*, XLVII, în col. PSB, vol. 2, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980, p. 144.

În lume se duce un război duhovnicesc pentru fiecare om. Câmpul de luptă este inima noastră. Vrajmașul mântuirii noastre încearcă să ne întoarcă de la Dumnezeu, să ne îndepărteze de dragostea lui Hristos și să ne conducă acolo unde există numai *eul* meu, mândria mea, unde nu există viață cu Dumnezeu. Dar viața noastră este în mâinile lui Dumnezeu, iar Domnul, Care cunoaște inimile, vede dorința noastră de a fi cu Hristos, de a-l iubi pe aproapele nostru, de a distruge zidul neîncrederii și al înstrăinării.

Prin faptele noastre nu vom fi niciodată îndreptățiți la Judecata lui Dumnezeu. Oricât ne-am strădui, eforturile noastre în lupta împotriva păcatului nu sunt suficiente. Nădăjduim numai spre iubirea lui Dumnezeu, spre îndelunga Lui răbdare și milostivire. Cu cât ne apropiem mai mult de veșnicie, cu atât mai limpede vedem că nu suntem pregătiți pentru a ne prezenta la Judecata lui Dumnezeu.

Ne este teamă pentru că nu prețuim marile daruri ale dragostei lui Hristos pe care le primim în biserică în timpul slujbelor, în Taina Spovedaniei și a Euharistiei. Pierdem pentru că nu prețuim, nu păstrăm cele sfinte, ne obișnuim cu ele și uităm foarte repede cum am fost înainte de a veni la Biserică.

Cât de atent trebuie să ne raportăm la fiecare cuvânt, la fiecare pas în viață, pentru a nu ne abate de la calea cea îngustă, dar mântuitoare, care ne duce spre Împărăția cerurilor. Atunci când luăm decizii trebuie să ne amintim și să înțelegem că ne aflăm sub stăpânirea păcatelor și a patimilor, că avem o inimă neliniștită și trebuie să cerem

ajutorul lui Dumnezeu pentru a nu ne pierde pacea și a nu vătăma nici pacea aproapelui.

Cu greu ne depășim pe noi înșine, păcatele noastre, acel fundal păcătos care ne înconjoară mereu în această lume. Dar să nu ne ascundem în spatele aproapelui nostru, ci să învățăm să răspundem pentru cuvintele noastre, fără să ne îndreptăm că „toată lumea face așa”.

Omul care a venit la Dumnezeu nu va mai putea să spună: „Nu știam că trebuie să iubești și să ierți”. Domnul ne descoperă totul în Sfânta Sa Scriptură. El ne învață alfabetul vieții veșnice, alfabetul iubirii lui Dumnezeu față de om și dragostea omului față de om. Învățăm și, treptat, viața noastră se schimbă, dar trebuie să fim atenți, căci zilele noastre nu sunt fără sfârșit.

Calea care ne-a fost hotărâtă în această viață pământească trebuie să fie doar calea lui Hristos. Numai după Hristos putem merge, păstrând credința și nădejdea pentru viața cea veșnică, nădejdea în mântuirea și învierea noastră din morți.

15 noiembrie 2004

32.

A TE VEDEA PE TINE

Un frate l-a întrebat pe un bătrân iscusit, zicând: Avvo, cum zic unii că de multe ori văd arătare îngerească? Răspuns-a lui bătrânul, zicând: Fiule, fericiți sunt cei ce văd păcatele lor, iar nu cei ce văd arătări și alte lucruri!

Este imposibil să-ți vezi păcatul fără ajutorul lui Dumnezeu. Născut în păcate, crescut într-o lume în care păcatul este norma vieții, omul devine una cu păcatul și încetează să-l mai observe. Pentru a vedea păcatul, pentru a-i conștientiza otrava mortală care omoară sufletul nemuritor și pângărește omul, trebuie să-L vezi pe Dumnezeu și să te vezi pe tine, să-ți vii în fire.

Trăind în mulțime și în îmbulzeala acestei lumi, ne uităm în jur, îi cântărim pe cei de aproape și pe cei de departe, îi judecăm și îi învățăm pe toți cum trebuie să procedeze în anumite situații. Iar timpul ne grăbește și nu mai reușim anumite lucruri, mereu ne poticnim lume pentru că nu ne vedem pe noi înșine, pentru că toată atenția noastră este îndreptată spre împrejurările exterioare ale vieții, spre treburile exterioare.

Iar pentru a-ți vedea păcatul trebuie să te oprești, trebuie să ieși din mulțime și să stai înaintea lui Dumnezeu. Intrarea omului în Biserică, venirea omului la Dumnezeu începe cu faptul că omul se oprește și ia aminte la sine. Ne-am obișnuit să nu vedem faptele noastre și să nu fim responsabili pentru acțiunile noastre.

Neatenția, o atitudine lipsită de trezvie față de viață face ca omul să nu se gândească la consecințele unui cuvânt, ale anumitor acțiuni. Omul se grăbește. Dar unde? Ce îl așteaptă la sfârșitul căii pământești dacă nu l-a aflat pe Dumnezeu, dacă omul nu a învățat să iubească, să creadă, să nădăjduiască, să rabde, dacă omul, în goană după fericirea efemeră, și-a pierdut pacea lăuntrică?

Golul interior este umplut de păcat, iar omul lăuntric devine un mort, un cadavru viu. Aceasta este starea unui om orbit și asurzit de păcatul acestei lumi. Oprindu-se și trezindu-se din această stare, omul își vine în fire și privește în inima lui: ce se întâmplă acolo?

S-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu. Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie (Marcu 1, 15) – aceste cuvinte, care răsună la începutul predicii Mântuitorului, ne descoperă calea pe care să o urmăm împreună cu Hristos în această lume, calea către Împărăția cerurilor. Venind din lume la Biserică, omul nu-și vede păcatul pentru că se compară cu aproapele său, își vede calitățile și își îndreptățește neajunsurile. Dar atunci când dragostea lui Dumnezeu sfințește inima și mintea omului, el descoperă imaginea tristă a căderii sale în păcat.

Toată dreptatea pământească, toate relațiile care au fost construite fără Dumnezeu sunt pătimișe, pentru că

omul este condus de *eul* lui, de mândria lui. Atunci când este supărat, când nu este înțeles, nu este acceptat, nu este prețuit, în el apare un sentiment de neplăcere, sufletul lui își pierde pacea.

Dumnezeu a venit la om și el trebuie să-L lase pe Domnul să intre în inima lui, dar pentru aceasta trebuie să se încreadă în Dumnezeu, să primească voia Lui, purtarea Lui de grijă pentru mântuirea sa.

Numai omul în care trăiește Dumnezeu poate să-și vadă păcatul. Nu putem să vedem păcatul nostru până la capăt pentru că pocăința este o mișcare continuă a omului către Dumnezeu. Și cu cât mai multă lumină este înăuntru, cu cât mai multă dragoste cuprinde inima, cu atât mai dureros devine păcatul care Îl împiedică pe Dumnezeu să-și manifeste în noi iubirea pentru aproapele nostru și care pângărește lucrurile sfinte. Iar omul este templul lui Dumnezeu.

Cu cât mai mult se ostenește omul în rugăciune și înfrânare, cu cât mai des răsună rugăciunea în viața lui, cu atât mai aprig încearcă păcatul să-l împiedice pe om să fie cu Hristos. Cu cât este mai aproape omul de Dumnezeu, cu atât mai smerit se uită la aproapele său, cu atât mai prudent este în evaluările și concluziile sale, deoarece nu are încredere în el însuși, deoarece vede înăuntru lui păcatul care distorsionează adevărul lui Dumnezeu despre om. De aceea, rugăciunea de pocăință este o lucrare a harului, a iubirii lui Hristos în om.

Doar cel care Îl caută pe Hristos și dreptatea Lui, fără a o substitui cu vreo dreptate pământească, poate să vadă

păcatul înăuntrul său. Dar pocăința nu este doar o vedere a păcatului, ci și o luptă împotriva lui, este năzuința omului către Dumnezeu. Iar dacă păcatul îi stă în cale, omul trebuie să lupte cu el până la sfârșit.

Ce îl împiedică să se bucure pe un om care L-a cunoscut pe Dumnezeu? Dacă am ajuns în Biserică, dacă primim Sfintele Taine, dacă Îl cunoaștem pe Hristos și credem într-o viață viitoare, în nemurirea noastră, de ce ne chinuim, ne necăjim, suferim? De ce îndoiala și necredința ne vizitează atât de des și ne clatină credința? Atâta timp cât suntem în această lume, păcatul va fi întotdeauna cu noi. Dar există două căi: una este calea pocăinței, calea păcătosului care se pocăiește, care crede în milostivirea lui Dumnezeu, iar cealaltă este calea păcătosului care piere, care acceptă păcatul ca normă a vieții, ca regulă a acestei lumi și ca îndreptățire a propriului comportament.

Pe măsură ce inima este curățată de păcat, omul începe să vadă frumusețea lui Dumnezeu. De aceea, bătrânul definește vederea păcatului ca o fericire. Vederea păcatului este mai mare decât vederea unui înger pentru că, văzând păcatul, omul își vede boala și are nevoie de un Doctor, de Cel care a adus leacul împotriva păcatului – iubirea Sa. Cu această dragoste, Domnul salvează lumea de moarte. Această dragoste vine la om și îl mântuiește de întunericul cel veșnic.

Calea vieții pământești este calea de la întuneric la lumină. Atunci când suntem în întuneric, mizeria nu este vizibilă, mizeria inimii noastre nu ne chinuie conștiința. Dar când lumina lui Hristos pătrunde în noi, nu mai

putem îndreptăți păcatul, ne chinuim, suferim, încercăm să cerem ajutorul lui Dumnezeu în lupta cu păcatul. Așa se naște pocăința sufletului, așa se naște rugăciunea de pocăință care îl duce pe om la Dumnezeu și îi dă posibilitatea de a se vedea pe sine și de a crede că dragostea lui Hristos ne poate învia spre viața veșnică.

22 noiembrie 2004

33.

PREȚUIȚI CUVINTELE

Un frate l-a întrebat pe un bătrân: Părinte, până când trebuie să păzesc tăcerea? Răspuns-a lui bătrânul: Până când vei fi întrebat. De-ți vei păzi limba, în orice loc îți vei păstra pacea sufletului.

Din prisosul inimii grăiește gura (Matei 12, 34; Luca 6, 45). Pierzându-L pe Dumnezeu, omul a rămas singur și a început să construiască lumea cu propriile sale puteri. Și în această lume, construită pe violență, oamenii se chinuie unul pe altul, nu-l aud și nu-l văd pe cel care este alături. Omul încearcă să se ascundă de el însuși, își înăbușă golul lăuntric cu cuvinte și fapte în care nu există dragoste, în care nu există Dumnezeu.

Pentru a-L auzi pe Dumnezeu, trebuie să învățăm să tăcem. Pentru a-l auzi pe aproapele, trebuie să ne smerim și să nu-l întrerupem, să nu ne certăm, să nu ne demonstrăm dreptatea, ci să încercăm să-l înțelegem, să-l ascultăm.

Scriptura spune că pentru fiecare cuvânt deșert rostit în această lume vom da răspuns la Înfricoșătoarea Judecată. Nu se poate număra câte astfel de cuvinte rostim, câte

cuvinte auzim și le primim în inimile noastre, fără să ne îngrijim că suntem cuprinși de bolile duhovnicești care sunt ascunse în ele. Aceste cuvinte ruinează lumea noastră interioară.

În rai doxologia a fost întreruptă de păcat. Adam și Eva au păcătuit și comunicarea cu Dumnezeu a fost întreruptă. Putem restabili comunicarea numai printr-o osteneală mare – prin pocăință. Venind în Biserică, ne adresăm lui Dumnezeu, căutăm cuvinte pentru a începe conversația noastră – pocăința.

Dialogul cu Dumnezeu ni se dă la început atât de greu! Se întâmplă ca inima noastră să fie închisă pentru rugăciune pentru că lumea ne-a afectat mintea, ne-a pângărit inima. Pentru ca rugăciunea să ne învieze, trebuie să ne venim în fire, să ne auzim. Luarea-aminte la sine cere tăcere, iar nu vorbe multe și deșarte, cu care încercăm să demonstrăm ceva, înălțându-ne. Avem nevoie de cuvinte în care să existe compasiune, părere de rău pentru suferințele aproapelui. Un cuvânt poate nu numai să scape din deznădejde, ci, uneori, să și distrugă un om.

Dacă inima noastră va dobândi Duhul lui Dumnezeu, atunci cuvintele noastre vor deveni dumnezeiești și vor zidi lumea din jurul nostru. Dar cât de des, cu un cuvânt neatent, nechibzuit, stricăm tot ceea ce am adunat în atât de mult timp până atunci!

Există o tăcere exterioară și există o tăcere lăuntrică. De la tăcerea exterioară trecem la tăcerea lăuntrică, când sufletul nostru se smerește, se împacă cu Dumnezeu. Tăcerea lăuntrică sunt momentele prețioase pe care Domnul ni le

dăruiește în lupta noastră pentru viața ce va să fie, pentru viața în veșnicie.

Domnul ne învață cu răbdare și cu smerenie. Dar noi pierdem Duhul lui Dumnezeu când, din neatenție, fără să gândim, cedăm emoțiilor, pornirilor pătimase, atunci când stricăm pacea în sufletul nostru.

După o zi de muncă, necesară pentru traiul nostru pământesc, venim la Dumnezeu, ne așezăm la rugăciune, și cât de greu este să ne liniștim, să auzim cuvintele rugăciunii și să ne încălzim inima cu acea dragoste pe care o conțin aceste cuvinte. Uneori tăcerea este mai puternică decât strigătele, reproșurile, moralizările. Pocăința lăuntrică ne ajută nu numai pe noi, ci și pe cei apropiați ai noștri pentru a restabili ceea ce păcatul a distrus în casa, în familia noastră.

A dobândi lumea întregă și a-ți pierde pacea sufletului – care este prețul unui astfel de câștig? Poți să le demonstrezi tuturor dreptatea ta, să strigi mai tare decât toți – dar va fi oare aceasta dreptatea lui Hristos?

De aceea este foarte important să știm dacă omul ne ascultă, dacă este pregătit pentru a primi cuvântul nostru, dacă sufletul lui este pregătit să dea curs întrebării și dorinței noastre. Iar acest lucru necesită o continuă atenție, trezvie, o osteneală lăuntrică ale cărei roade le primim ca fiind mila lui Dumnezeu, ca fiind mângâierea lui Dumnezeu pentru micile noastre eforturi.

În orice loc s-ar afla omul, dacă înăuntrul său trăiește cu Dumnezeu, atunci le va aduce oamenilor pacea sa și va ajuta chiar și fără cuvinte. Iar când va fi nevoie de vreun sfat

sau ajutor din partea noastră pentru rezolvarea problemelor duhovnicești, să nu căutăm răspunsul în cunoștințele pe care le-am dobândit, alegând cuvinte frumoase și înțelepte, ci în liniște și cu smerenie să ne adresăm lui Dumnezeu și la El să căutăm un răspuns.

Fie ca Dumnezeu să ne dea tuturor atenție și responsabilitate pentru tot ceea ce spunem și pentru modul în care spunem. Să încercăm ca vorbele noastre să aducă în casele noastre bucurie și mângâiere, iar nu dezbinare și neînțelegeri. Să ne păzim pe noi și pe aproapele, sădind în cuvintele noastre iubirea și dreptatea lui Dumnezeu.

28 noiembrie 2004

34.

SĂ CĂUTĂM PACEA LUI DUMNEZEU

Avva Isaia zicea despre pacea cu aproapele: Unde nu este pace nici Dumnezeu nu locuiește, iar cel ce-și vede păcatele sale, vede și pacea. Căci nu locul unde se locuiește aduce iertarea păcatelor, ci smerita cugetare. Fiindcă David zice, după ce a căzut în păcatul față de Urie, că n-a aflat nimic să aducă drept jertfă lui Dumnezeu pentru păcatul lui, decât ceea ce spune: „Jertfă lui Dumnezeu, duh umilit, inimă înfrântă și smerită” (Psalmi 50, 19).

Nașterea lui Hristos a fost marcată de imnul îngeresc: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!* (Luca 2, 14). Domnul a venit și a adus dragostea Lui în această lume în care oamenii au încetat să se vadă, să se audă, să se înțeleagă unul pe celălalt.

Lumea, care și-a pierdut sensul existenței, va pieri mai devreme sau mai târziu. Într-o lume fără Dumnezeu, dreptatea este vremelnică iar valorile sunt trecătoare. Omul este nevoit să folosească toate puterile primite de la Creator pentru a se asigura material, pentru a supune stihiiile naturii, pentru a pune mâna pe această lume și

pentru a deveni stăpânul ei. Dar, în nebunia lui, omul uită de cel mai important lucru: această lume și tot ce se face în ea fără Dumnezeu este sortit pierii.

Domnul a venit la om pentru a-i izbăvi sufletul din captivitatea păcatului. Domnul ne-a deschis calea către Împărăția cerurilor, către altă lume în care oamenii sunt asemenea îngerilor. O lume în care nu există răul, nu există păcatul, ci numai dragoste și Dumnezeu în toți și în toate. Iar această lume începe în inima noastră atunci când suntem cu Dumnezeu, când Dumnezeu este *în mijlocul nostru* (cf. Matei 18, 20). Și viața nu mai pare un impas fără speranță, din care nu există nicio cale de ieșire. Încetează vrajba, patimile se domolesc, oamenii încep să se vadă și să se audă unul pe celălalt. De pe cruce, Domnul Își întinde brațele, chemându-i pe toți în îmbrățișarea Sa.

Se săvârșește Dumnezeiasca Liturghie, slujba la care oamenii, unindu-se în jurul lui Hristos, lângă Potirul lui Hristos, devin un întreg – poporul lui Dumnezeu. Iar în acest timp Împărăția lui Dumnezeu – care pare că se află pe mica suprafață a bisericii – biruiește lumea păcatului, a dușmăniei, a dezbinării.

În viața veșnică nu va mai fi nimic „al meu” sau „al tău”, ci toate ale lui Dumnezeu. Domnul a venit pentru ca omul să-I deschidă inima sa. Dumnezeu bate în inimile noastre, dar păcatul trăiește în noi: neîncrederea, îndoiala, descurajarea îl ascund pe Dumnezeu de la noi. Pentru a-I deschide inima noastră este nevoie de curajul sufletului care râvnește raiul, care năzuiește spre frumusețea cerească.

Dumnezeu ne educă, ne descoperă legile iubirii. Doxologia îngerească o învățăm în biserică și în rugăciunile făcute acasă. Răbdarea și smerenia le învățăm citindu-i pe Sfinții Părinți și înțelegând elementele de bază ale Ortodoxiei. Biserica devine o academie duhovnicească în care învățăm să vorbim cu Dumnezeu, iar prin Dumnezeu cu aproapele, unde învățăm să ne înțelegem unii pe alții. Oricât de diferiți am fi, oricât ar încerca această lume să ne despartă, noi depășim această despărțire în Dumnezeu, devenim poporul Lui, devenim un întreg, deoarece ne unește Hristos.

Calea către Dumnezeu trece prin pocăință, prin conștientizarea faptului că păcatul mă fragmentează, mă sfâșie în bucăți, mă împiedică să-L iubesc pe Dumnezeu și pe aproapele, să zidesc în această viață un templu veșnic în care trebuie să trăiască Dumnezeu, Ziditorul omului.

Iar templul este fiecare dintre noi. *Noi suntem templu al Dumnezeului celui viu* (2 Corinteni 6, 16) spune Apostolul Pavel. Așa îl vede Dumnezeu pe om. Dar cât de ieftin se vinde omul acestei lumi și nu apreciază că Domnul a suflat în el Duhul Său nemuritor, Duhul iubirii (cf. Facerea 2, 7).

Pierzând legătura cu Dumnezeu, omul s-a condamnat pe sine la chinul cel veșnic. Și nu există altă ieșire, nu există alte căi în această lume, afară de aceea pe care Domnul o descoperă fiecărui om care vine la El. *Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Matei 11, 29). Iar unde există pace și liniște, acolo este și Hristos.

Suntem creați de Dumnezeu pentru slava cea veșnică. Într-o lume în care există atât de multe boli, suferințe, încercări, unde moartea triumfă la fiecare răspântie, noi am fost atinși de har și L-am aflat pe Dumnezeu. Prin urmare, nu ar trebui să mergem acolo unde oamenii, în nebunia lor, caută dreptate, caută valori care i-ar asigura în această lume.

Mai devreme sau mai târziu, omul va afla adevărul despre el însuși și despre adevărul acestei lumi. Nu merită să ne dăruim inima celor stricăcioase și vremelnice. Să căutăm pacea lui Dumnezeu în noi și în aproapele nostru, să căutăm frumusețea lui Dumnezeu care a venit în această lume. Iar astăzi, în zilele Postului Nașterii Domnului, mergem spre Sfânta Peșteră în care Pruncul dumnezeiesc, Hristos, într-o frumusețe cerească, îi descoperă omului calea către viața cea veșnică.

6 decembrie 2004

35.

RUGĂCIUNEA ESTE OSTENEALA SUFLETULUI

Să împlinim neapărat slujirea noastră în rugăciune, neascultând de lenea trupului care ne sugerează necesitatea de a-l odihni pe acesta. Să ne asemănăm lui Daniel care a hotărât mai degrabă să moară decât să părăsească pravila de rugăciune pe care o săvârșea în fiecare zi.

Rugăciunea este o mare osteneală a sufletului. Munca fizică cea mai grea este incomparabilă cu osteneala duhovnicească, când luptăm pentru mintea și inima noastră. Această luptă are loc înăuntrul nostru. Este nevăzută, dar de rezultatul ei depinde viața noastră în Dumnezeu, care ar trebui să fie o mișcare continuă a sufletului către Dumnezeu și prin Dumnezeu către aproapele nostru.

Biserica formează ostași ai lui Hristos care luptă cu lumea, cu diavolul, cu ei înșiși – pentru că în fiecare dintre noi trăiește păcatul. Visele frumoase, citirea literaturii duhovnicești – acesta este un lucru, dar în viața reală avem nevoie de roade reale. Iar aceste roade ale duhului ni se dau după o mare luptă.

Rugăciunea nu este doar o stare în care omul simte bucurie, iar sufletul său se desfată. Rugăciunea înseamnă silirea sinelui, este o permanentă osteneală lăuntrică și o luptă cu păcatul propriu. Păcatul se va împotrivi, păcatul te va împiedica să te rogi, vom găsi mii de motive pentru a ne opri din săvârșirea pravilei de rugăciune. Dar trebuie să rezistăm, căci cine este credincios în cele mici, este credincios și în cele mari.

Trebuie să ne obișnuim pe noi, mintea și inima noastră să stea înaintea lui Dumnezeu. Păcatul a distrus legătura noastră cu Creatorul, iar aceasta poate fi restabilită numai prin rugăciunea de pocăință, chemând neîncetat numele lui Dumnezeu. Acest lucru necesită ca mintea noastră să se afle în luptă, pentru că mii de gânduri îi omului atunci când el încearcă să-și păstreze atenția asupra cuvintelor sfinte ale rugăciunii.

Trupul este neputincios și, dacă îi ascultăm oboseala și stările de durere, atunci ni se pare că după o zi grea de muncă, după toate neliniștile care îl epuizează pe om în această lume, rugăciunea este o osteneală peste puterile noastre. Dar tocmai aici trebuie să fim atenți, că nu trebuie să fim conduși de trup, nu trebuie să descurajăm și să ne împușinăm cu sufletul.

Când omul face un efort, harul lui Dumnezeu îl ajută, îl întărește. Când nu avem milă de noi înșine, atunci Domnul Însuși mângâie sufletul care năzuiește către Dumnezeu, în ciuda tuturor neputințelor și bolilor sale. Puterea lui Dumnezeu *se desăvârșește în slăbiciune* (2 Corinteni 12, 9). Iar pravila noastră de rugăciune este

acea temelie pe care construim o relație reală cu Dumnezeu. N-ar trebui să visăm la o rugăciune înaltă, contemplativă, la rugăciunea inimii, ci să ne ostenim permanent, să ne silim permanent să stăm înaintea lui Dumnezeu și să absorbim în noi cuvintele rugăciunii celei pline de har.

Rugăciunea este legătura noastră cu Cerul, cu Creatorul Universului, rugăciunea este armă împotriva demonilor. „Biruieste pe vrăjmași cu numele lui Iisus – zice Cuviosul Ioan Scărarul –, căci nu e în cer și pe pământ armă mai tare”². De aceea, prin rugăciune să ne curățim mintea și inima.

Rugăciunea nu pătrunde dintr-odată în inima noastră rece și împietrită, însă chiar și o picătură de apă care picură permanent pe o piatră în același loc este în stare să distrugă piatra. Numai să avem statornicie și sârguință în lupta cu păcatul, în lupta pentru a ne supune voii lui Dumnezeu, a ne curăți de toată întinăciunea. Este foarte important ca rugăciunea să fie smerită, să nu ne mândrim cu succesele noastre în viața duhovnicească, ci să ne vedem sărăcia, să ne vedem păcatele, dar să nu descurajăm, mulțumind lui Dumnezeu pentru dragostea Lui.

Ceea ce se obține cu osteneală are un mare preț. Și rugăciunea, care îl îndeamnă pe om să facă un efort, este valoroasă prin aceea că a fost câștigată în lupta cu păcatul și cu trupul neputincios. *Căci dubul este osârduitor, dar trupul este neputincios* (Matei 26, 41).

² Sfântul Ioan Scărarul, *Scara dumnezeiescului urcuș*, în col. „Filocalia”, vol. IX, trad., introduceri și note de pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Humanitas, București, 2002, p. 255.

Când Mântuitorul se ruga pentru Paharul în care urmau să fie înecate păcatele întregii lumi, El își îndemna ucenicii: *Privegheați, rugați-vă* (cf. Matei 26, 41; Marcu 14, 38), dar ucenicii dormeau pentru că trupul lor era neputincios. Numai după ce Duhul Sfânt S-a pogorât asupra ucenicilor și ei și-au biruit trupul, întreaga lor viață a devenit o rugăciune neîncetată și întreaga lume este sfințită prin această rugăciune.

De aceea, să nu descurajăm când facem cu greu primii pași în viața duhovnicească. Trebuie să ne amintim că Domnul vede dorința noastră. Iar dacă vom cădea și nu vom putea lupta și trupul ne va învinge, să nu deznădăjduim. Trebuie să facem un efort pentru ca să ne ridicăm la rugăciune iară și iară, pentru că ne rugăm nu numai pentru noi înșine, ci și pentru cei dragi ai noștri, și pentru acei oameni care încă nu au ajuns la credință, pentru care nu are cine să mijlocească înaintea lui Dumnezeu.

Iată un bloc uriaș cu multe etaje – acesta doarme. Dar iată că într-un apartament arde o candelă și în liniște și pace răsună rugăciunea sfântă. Prin această rugăciune se pot sfinți sute de apartamente, această rugăciune poate salva pe cineva din nebunia în care se află trăind fără Dumnezeu.

Dacă am fi început mereu munca noastră cu rugăciune, dacă tot ceea ce facem am fi făcut cu Dumnezeu, nu ar mai fi trebuit să cădem și să suferim de atâtea ori din cauza unui cuvânt spus greșit, din cauza neînțelegerilor. Și nu i-am fi rănit atât de dureros pe oameni dacă am fi știut și am fi simțit că Dumnezeu este în mijlocul nostru.

Rugăciunea este o putere dătătoare de viață, o putere creatoare, rugăciunea este viața omului care L-a aflat pe Dumnezeu și care vede sensul vieții sale în dragostea care biruiește moartea.

Să învățăm să ne rugăm, făcând eforturi în mod constant și încă în această viață vom primi de o sută de ori mai multe roade ale rugăciunii prin pocăință și mulțumire. Să ne sfințim viața prin cuvintele sfinte, preaslăvindu-L pe Făcătorul cerului și al pământului.

Ajută-ne, Doamne!

13 decembrie 2004

36. RUGĂCIUNEA ESTE FOC

Povestit-a avva Petru, ucenicul lui Avva Isaia: Spunea părintele meu: „Cu bărbăție să îndreptezi ceea ce necesită îndreptare. Numai din curăție se poate aduce rugăciune adevărată lui Dumnezeu.”

Bătrânul sfânt, vorbind despre rugăciune, are în vedere starea noastră, pentru că rugăciunea este viziunea noastră despre Dumnezeu. Omul care nu este curățit de păcat, omul împătimit nu se poate ruga curat. În rugăciunea lui se vor reflecta neputințele sale duhovnicești. Bătrânul pune drept condiție principală pentru curăția rugăciunii îndreptarea vieții și lupta cu păcatul.

Cum este rugăciunea noastră? Este așa cum suntem noi în prezent. Singura cale este pocăința. Nu visele, nu imaginațiile despre minuni, prorocii, ci purtarea cu smerenie a propriei cruci, acceptarea cu smerenie a voinței lui Dumnezeu – nu numai lucrurile pline de bucurie, ci și pe cele dureroase și triste din viața noastră.

Cum să învățăm să ne rugăm? Desigur că trebuie să repetăm cu atenție și cu evlavie cuvintele rugăciunilor. Dar

dacă trăim neglijent, dacă ne îndreptăm și nu luptăm cu păcatul, atunci rugăciunea va fi doar un sunet, doar niște cuvinte exterioare. Cu aceste cuvinte ne putem mândri, considerând că suntem deja oameni duhovnicești. Dar atunci când ne adresăm lui Dumnezeu și Îi deschidem inima noastră, se descoperă rănilile noastre păcătoase și nu ne vedem într-o mulțime, în spatele aproapelui nostru, ci înaintea lui Dumnezeu – așa cum suntem. Această revelație, această vedere a propriului păcat care a pătruns în noi ne poate tulbura și duce la descurajare.

Pocăința este încrederea în Dumnezeu, Care ne aude, ne vede și ne iubește. Vrem să-I răspundem lui Dumnezeu printr-o rugăciune curată, vrem să-I mulțumim, dar păcatul ne împiedică și rugăciunea noastră devine moartă. Pentru ca să fim auziți de Dumnezeu, trebuie să lepădăm toată grija cea lumească, să ne împăcăm cu aproapele și să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru tot ceea ce avem.

Dacă trăiește în noi supărarea, nemulțumirea și cărtirea, atunci nici chiar noi înșine nu ne vom auzi rugăciunea, cuvintele vor fi lipsite de viață. Sfinții Părinți spun: „Dă sânge și ia Duh”, iar pentru a da sânge este nevoie de un efort în lupta cu păcatul. Întreaga noastră viață ar trebui să devină o rugăciune, adică o năzuință către Dumnezeu. Este necesar ca faptele noastre și tot ceea ce vedem în jurul nostru să se transfigureze și să vedem frumusețea lui Dumnezeu în aproapele nostru. Dar pentru aceasta este necesar să învingem păcatul care ne separă, ne sfâșie în bucățele și ne face incapabili să ne vedem și să ne auzim unul pe celălalt.

Rugăciunea este un foc care ne curăță, de aceea să ne ostenim. Chiar dacă victoriile noastre duhovnicești sunt mici, fie și o îndreptare mică ne dă un mare har. Chiar și o mică mișcare a sufletului către aproapele, depășirea propriului *eu* îi poate descoperi inimii marea dragoste a lui Dumnezeu.

Este foarte important ca pravila noastră de rugăciune să fie citită în fiecare zi, să începem și să ne încheiem ziua cu cuvintele sfinte ale rugăciunii. Încă nu ne putem ruga curat. Fiind înbolnăviți cu păcatul, suntem neatenți și, uneori, nu ne auzim pe noi înșine. Dar tindem către Dumnezeu și vrem să-I mulțumim pentru marele dar al iubirii care ne-a adus la credință, ne-a deschis ochii asupra vieții, asupra oamenilor și asupra noastră.

Nu este ușor să te vezi pe tine însuși, nu este ușor să accepți că trebuie să fii sfânt. Căci ne-am obișnuit cu păcatul și păcatul a devenit deja o parte din noi. Dar în Împărăția cerurilor, la care aspiră fiecare suflet creștin, toți vor fi sfinți. Calea noastră către Împărăția cerurilor trece prin pocăință, prin osteneala rugăciunii, printr-un efort constant nu numai pentru sine, ci și de dragul aproapelei. De aceea, să nu ne împruțăm cu sufletul, să nu spunem: „Cum să ne îndreptăm și să ne schimbăm, doar suntem obișnuiți să trăim ca toți ceilalți?”, ci să începem să ne ostenim, să depunem eforturi și Domnul ne va ajuta să ne biruim pe noi înșine. Rugăciunea este lucrarea lui Dumnezeu Însuși înăuntrul nostru. Și dacă Dumnezeu va fi cu noi, atunci cine va putea să ne împiedice să-L slăvim pe Creator și să-I cerem să-l miluiască pe aproapele nostru?

Biserica se roagă zilnic pentru întreaga lume. Rugăciunile ei păzesc lumea de pieire. Fiecare creștin care a ales să se roage și să-și aprindă candela în casă, devine părtaș la marea nevoie a rugăciunii pentru întreaga lume.

În puțina noastră rugăciune cerem mântuirea, tămăduirea și ajutorul lui Dumnezeu pentru toți cei care au nevoie de acestea: în familie, în oraș, în țară, în lume. Ne rugăm pentru cei care caută calea către Dumnezeu, către Sfânta Biserică, pentru cei care nu au uitat de nașterea lor cerească.

Să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru iubirea Lui, care ne conduce spre veșnica fericire.

3 ianuarie 2005

37.

DESPRE BIRUINȚA ASUPRA NECAZULUI

Un frate i-a zis lui avva Agathon: Mi s-a dat o poruncă, dar împlinirea poruncii este nemijlocit legată de necaz. Deci vreau să împlinesc porunca, dar mă tem de necaz. Bătrânul a răspuns: De ar fi fost Agathon, făcea porunca și biruia necazul.

Iubirea lui Hristos biruiește necazul, biruiește moartea. Omul, atingându-se de această iubire, descoperă pentru sine calea către viața veșnică. *În lume necazuri veți avea* – spune Domnul ucenicilor Săi –, *dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea* (Ioan 16, 33). Iar omul care și-a încredințat viața lui Dumnezeu, care îl urmează pe Hristos, biruiește lumea care zace în răutatea păcatului.

Împlinirea voii lui Dumnezeu necesită efort. Omul atins de păcat nu poate depăși cu propriile sale puteri păcatul care trăiește în el. De aceea, el doar face un efort în năzuința sa către Dumnezeu, iar puterea lui Dumnezeu *se desăvârșește în slăbiciune* (2 Corinteni 12, 9). Domnul îi întărește pe cei care au ales o viață fără de păcat, care caută cu ardoare să îplinească poruncile lui Dumnezeu și nu-și

caută îndreptări. Fiindu-ne milă de noi, pierdem harul lui Dumnezeu. Cine nu se cruță pentru Domnul, cine se ostenește, acela i se dă puterea lui Dumnezeu și harul lui Dumnezeu îl întărește în biruința asupra păcatului.

Orice pas spre Dumnezeu este asociat cu lupta – atât lăuntrică, cât și exterioară. A face ceva din ascultare pentru Domnul nu este ușor. Prin ascultare se taie slava deșartă, omul nu se mai mândrește și nu se mai admiră pe sine, ci se smereste. Iar unde este smerenie, acolo este și frumusețea lui Dumnezeu.

Putem răsturna munții pentru propria noastră dreptate, demonstrându-ne superioritatea, hrănindu-ne mândria. Dar, smerindu-ne pentru Dumnezeu înaintea aproapelui, simțim în noi o împotrivire. De aceea, înăuntrul nostru se dă o luptă continuă pentru a ne construi viața pe ascultarea față de voia lui Dumnezeu.

Deseori visăm la multe lucruri, ne imaginăm în locul nevoitorilor evlavioși, al cuvioșilor, al mucenicilor, dar atunci când trebuie să ne smerim în viața de zi cu zi, pierdem acest entuziasm. Ne îndreptăm păcatul și nu facem eforturi pentru a-l respinge pe omul nostru cel vechi.

Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera (Psalmi 125, 5). Dacă nu ne temem de dureri, de încercări și, de dragul Domnului, luptăm împotriva păcatului, Domnul ne mângâie, Domnul ne întărește în slăbiciunile noastre și biruim păcatul.

Nu putem fi neutri în raport cu această lume, indiferenți față de păcatul care trăiește în ea. Nu ne putem împăca cu minciuna care trăiește în noi. Trebuie să evaluăm cu

trezvie viața noastră și să auzim ce spune aproapele nostru despre noi, acceptând nu numai laudele, ci și reproșurile care ne rănesc iubirea de sine.

Necazul, strâmtorarea păcatului în care se află sufletul omului care aspiră la Dumnezeu poate fi biruită numai atunci când omul I se încredințează până la sfârșit și nu se cruță, nu mai cântărește dacă poate să I se încredințeze lui Dumnezeu sau dacă încă nu este timpul. Omul face un efort, iar biruința este lucrarea harului dumnezeiesc.

În Biserică începem o nouă viață, care nu este construită cu propriile noastre puteri, prin calcul, unde și cum trebuie să acționăm, ci se bazează pe năzuința sufletului către Dumnezeu, pe dorința de a nu păcătui, de a nu ne întoarce de la Dumnezeu, a nu pierde acea dragoste a lui Dumnezeu care ne înviază, ne dă nădejdea vieții veșnice și credința că toate necazurile și slăbiciunile din această lume sunt vremelnice.

Calea vieții noastre se îndreaptă spre Împărăția iubirii veșnice a lui Dumnezeu. Să-L căutăm pe Dumnezeu și să ne construim viața în așa fel ca fiecare zi să ne aducă mai aproape de Hristos. Fie și mici pașii aceștia, dar în fiecare zi trebuie să facem eforturi: să ne ridicăm la rugăciune, să ne biruim lenea și nepăsarea pentru a nu ceda dispozițiilor păcătoase care ne vizitează atât de des în momentele de moleșală, când ne relaxăm, sau în momentele de ispită.

Să ne amintim că Domnul este Biruitorul morții, Domnul este Mântuitorul nostru și, în viața noastră, să ne supunem voii Lui, să acceptăm voia Lui ca scop al vieții.

Să nu descurajăm, ci să ne întărim în lupta pentru păzirea poruncii lui Dumnezeu cu privire la iubirea față de Ziditorul nostru și față de aproapele.

23 ianuarie 2005

38. DESPRE POCĂINȚA LĂUNTRICĂ

[Zis-a avva Isaia:] Cei care aduc pocăință adevărată nu se mai îndeletnicesc cu judecarea aproapelui, ci cu plângerea păcatelor lor.

Pocăința este calea sufletului către Dumnezeu. Omul începe să ia aminte la sine atunci când lumina iubirii lui Hristos îi atinge inima. Pocăința este lucrarea harului dumnezeiesc. Domnul îi deschide omului ochii asupra lui însuși, asupra lumii, asupra aproapelui. Iar cine și-a văzut păcatul și s-a întristat pentru el, acela nu se va uita la păcatele aproapelui, atenția sa lăuntrică va fi îndreptată către căința pentru propriul păcat și pentru acest lucru se vor consuma toate puterile lui.

Atunci când omul se adună și este atent la el însuși, nimic nu îl distrage de la Dumnezeu. El nu se uită în jur, nu este curios, căci sufletul lui plânge pentru păcatul său. Se consideră mai prejos, mai rău decât cei de lângă el.

Aceasta este o stare plină de har, pentru că celor smeriți li se dă harul. Domnul înzestrează cu generozitate sufletul care însetează după iertare, care caută milostivirea Lui.

Întreaga viață învățăm pocăința, privim cu atenție în inima noastră. S-ar putea spune că ne-am cerut iertare și ne-am curățat prin iertarea păcatelor în Taina Spovedaniei. Dar cu cât ne apropiem mai mult de lumina iubirii lui Hristos, cu atât mai clar vedem păcatele care ni se descoperă pe măsura maturizării noastre duhovnicești.

Există o privire superficială asupra sinelui, asupra propriei vieți, când omul trăiește fără atenție, împrăștiat, nu aude și nu vede cum se reflectă cuvintele și faptele lui asupra aproapelui, pe câți oameni îi rănește prin cuvântul său nepăsător și neglijent. Omul împrăștiat nu vede păcatul în sufletul său slăbănogit. Iar când începe să învețe rugăciunea, începe să vorbească cu Dumnezeu, iar acest lucru este asemenea gănguririi unui prunc duhovnicesc: el încearcă să rețină cuvintele în minte, dar cuvintele pleacă pentru că mintea este împrăștiată. Un astfel de om suferă după ce a citit rugăciunea. Inima lui rămâne rece pentru că nu a fost atinsă de cuvintele rugăciunii. Dar trebuie să batem zi de zi la ușa milostivirii lui Dumnezeu, pronunțând cuvintele sfințite și, treptat, vom descoperi în inimile noastre acea profunzime care va fi capabilă să-L încapă pe Creatorul Însuși.

Nu judecați, ca să nu fiți judecați (Matei 7, 1). Există un Judecător și în puterea Lui este să ne miluiască, să ne ierte, să ne îndreptățească. Cu toții ne vom înfățișa la Înfricoșătoarea Judecată, unde va fi dezvăluit adevărul despre felul în care am trăit, cum L-am iubit pe Dumnezeu și pe aproapele.

Timpu al eargă înainte neînduplecat. În viața noastră trebuie să reușim să înțelegem că singura cale spre

nemurire este calea crucii, lepădarea stării păcătoase, mândre, bolnăvicioase, care a devenit norma vieții omului în această lume.

Dumnezeu a venit să mântuiască sufletul nemuritor al omului și El va fi mereu aproape de aceia care se căiesc și caută dreptatea, dar nu pe cea pământească, ci pe cea dumnezeiască. Iar dreptatea lui Dumnezeu este dragostea care ne acoperă, ne împacă, ne smerește.

Lumea ne învață să nu avem încredere în nimeni, să nădăjduim numai în noi și în puterile noastre, dar Domnul spune: „Crezi, oare, că te pot scoate dintr-o situație sau alta, că îl pot ajuta pe aproapele tău, că îți pot schimba viața?” De aceea nu trebuie să ascultăm de mintea noastră bolnavă, nu trebuie să evaluăm o situație sau alta prin prisma posibilităților omenești, ci să ținem minte că cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu, să Îi cerem credință, să-L rugăm pentru ajutor. Domnul ne va auzi, ne va întări în lupta cu păcatul care trăiește în noi. Domnul ne va înnoi, iar noi, căzând, ne vom ridica din nou și sufletul se va căli și vom lupta nu numai pentru noi înșine, ci și pentru aproapele nostru.

Începând cu o mică rugăciune, cu musturarea de sine, ajungem să ne rugăm pentru oamenii de lângă noi. Sufletul care se căiește îl compătimentește pe fiecare om care suferă din cauza păcatului și nu află o cale de a se îndrepta. De aceea este foarte importantă rugăciunea noastră, cuvântul nostru bun, exemplul nostru.

Domnul îi învața pe ucenicii Săi: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele*

voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri (Matei 5, 16). Pocăința nu înseamnă numai cuvinte, numai suspinul nostru lăuntric, ci este și lucrarea noastră, fapta noastră, este rodul suferințelor noastre, al luptei noastre împotriva păcatului.

Trezvia, atenția, dorința de a fi cu Dumnezeu în orice situații și condiții de viață îi dau omului posibilitatea de a se afla sub acoperământul harului lui Dumnezeu.

Dragostea lui Hristos ne dă viață fiecăruia dintre noi. Calea spre Hristos este calea pe care Domnul ne va conduce prin necazurile pământești în Împărăția cerurilor, spre bucuria vieții veșnice. Aceasta este răstignirea omului celui vechi și învierea pentru o viață nouă.

30 ianuarie 2005

39.

SĂ NE RIDICĂM PRIN POCĂINȚĂ

[*Zis-a avva Antonie cel Mare:*] *De i se va întâmpla cuiva să cadă din îndemnarea diavolului, acela să se ridice prin pocăință – să alerge la Cel care a coborât pe pământ pentru mântuirea unei singure oi înșelate de păcat.*

Pocăința este calea sufletului către Dumnezeu. Nu există alte căi. Domnul îi îndeamnă pe toți cei ce vor să se apropie de El: *Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Matei 11, 29); *pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor* (Matei 3, 2).

Împărăția cerurilor, Împărăția lui Dumnezeu este împăcarea sufletului cu Dumnezeu și cu aproapele, când omul începe să vadă lucrarea lui Dumnezeu în viața sa și acceptă tot ce i se întâmplă. La o astfel de stare nu se poate ajunge decât prin pocăință, prin luptă cu mândria, cu descurajarea și cârtirea (ca o manifestare a mândriei), cu părerea și mila de sine, care tulbură permanent lumea interioară a omului.

Căderile sunt inevitabile pentru cei care îl urmează pe Hristos. În om trăiește păcatul care mereu încearcă să

oprească sufletul care năzuiește spre Dumnezeu. Dar dacă omul este dispus să se smerească, dacă nu se descurajează, nu deznădăjduiește, ci crede că dragostea lui Dumnezeu este mai puternică decât orice păcat, atunci harul lui Dumnezeu tămăduiește rănilor păcatului și îl ridică pe om. Biruindu-se pe sine, el se împacă cu Dumnezeu și cu aproapele.

Îi suntem recunoscători lui Dumnezeu, Care mereu ne aude și ne așteaptă, Care îi cheamă la Sine pe toți cei *osteniți și împovărați* (cf. Matei 11, 28). Zilnic se săvârșește Dumnezeiasca Liturghie, mii de oameni vin la biserici, iar dragostea lui Dumnezeu este îndeajuns pentru toată lumea – ea îi învie și îi sfințește pe oamenii urâțiți, mutilați de păcat, pe cei muți, surzi, orbi... Și în Potirul iubirii lui Hristos păcatele lumii sunt desființate.

Fiecare om este prețios pentru Dumnezeu. La Dumnezeu nu există privilegiați, nu există părtinire. Cine se smerește mai mult, acela iubește mai mult. Cel de pe urmă va deveni cel dintâi. În Biserică omul începe să trăiască după legile iubirii. Domnul ne iartă. Domnul ne împacă între noi. Domnul este acel centru al vieții în care sufletele noastre devin una – Sfânta și Soborniceasca Biserică, turma lui Hristos, pentru că avem un Singur Dumnezeu, un Singur Mijlocitor pentru păcatele noastre, pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Fiecare păcat pentru care am făcut pocăință va fi spălat de dragostea lui Dumnezeu. Trebuie doar să ne smerim, să facem un efort, să depășim propriul *eu*, propria mândrie.

Întreaga lume încearcă să împiedice sufletul care tinde cu ardoare la pocăință, care caută să se unească cu

Creatorul său în iubire. Întreaga lume se ridică împotriva omului care Îl urmează pe Hristos.

Pocăința este o stare a sufletului. Omul suferă pentru că Îl pierde pe Dumnezeu, pentru că nu are curajul și hotărârea de a fi credincios lui Dumnezeu până la sfârșit. Aceste suferințe, aceste experiențe lăuntrice dau naștere la rugăciunea de pocăință: „Doamne, mântuiește-mă, miluiește-mă, păzește-mă!” Aceste cuvinte, venind din inima care suferă din cauza păcatului, devin cuvinte vii către Dumnezeul cel viu. Sunt acea putere care este capabilă să-l izgonească pe diavol din inima și din viața noastră.

Cum să ne pocăim? Ce să spunem venind la spovedanie? Nu trebuie să născocim sau să căutăm anumite cuvinte speciale. Trebuie să ne umilim cu toată inima, să încercăm să ne depășim îndoiala, necredința, și să ne descoperim lui Dumnezeu pe noi înșine, lumea noastră interioară, să-L lăsăm pe Dumnezeu în inima noastră, crezând că iubirea lui Hristos ne va curăța și ne va vindeca de orice rană a păcatului.

Întreaga viață ne luptăm cu păcatul, dar numai Hristos Însuși și iubirea Lui aduc biruința. Când omul este pregătit să primească în inima sa puterea de foc a iubirii lui Dumnezeu, când nu regretă moartea omului celui vechi dinăuntrul său, care trăia cu simțiri păcătoase și patimi, când spune: „Eu Îl urmez pe Hristos și nimeni și nimic nu mă va opri în mișcarea mea către Dumnezeu”, atunci pacea lui Hristos vine în inima păcătosului care se pocăiește. Domnul a venit la cel păcătos pentru a-i mântui sufletul bolnav și a-l vindeca cu iubirea Sa atotbiruitoare.

Cerem ajutorul lui Dumnezeu și îndrăzneala să nu ne oprim pe calea spre El, să nu ne pară rău pentru puterea și timpul nostru pe care le dedicăm rugăciunii, luptei duhovnicești. Încă din această viață primim însutit de la Hristos nu numai daruri cerești, dar și pământești.

Când pacea lui Hristos vine în sufletul nostru, ea ne împacă și cu cei de aproape ai noștri. De aceea, numai în Dumnezeu și prin Dumnezeu putem crea, privind înainte cu nădejde și așteptând *învierea morților și viața veacului ce va să fie*.

Amin.

6 februarie 2005

40.
DESPRE VIAȚA CU DUMNEZEU ȘI
LUPTA CU PĂCATUL

[*Zis-a avva Antonie:*] *Fii înțelept și închide gurile celor ce te grăiesc de rău cu tăcerea. Nu te necăji dacă cineva te va vorbi de rău: aceasta este lucrarea duhurilor necurate care încearcă să-i pună piedici omului în dobândirea înțelegerii duhovnicești.*

Lupta noastră este împotriva duhurilor care sunt în văzduh, nu împotriva trupului și a sângelui (cf. Efeseni 6, 12). Când omul vine la Dumnezeu și începe să lupte și să-și dea viața lui Dumnezeu, păcatul, care trăiește în el, încearcă să-l oprească și să-l depărteze de la pocăința mântuitoare. De aceea este nevoie de atenție, de permanentă trezvie, pentru a nu tulbura pacea noastră interioară, pentru a nu lăsa păcatul să intre în inima noastră.

Primim de la Dumnezeu un dar neprețuit – iubirea lui Hristos – și trebuie să cuprindem acest dar în inima noastră, să vedem lumea cu ochii dragostei. Lumea zace sub puterea celui rău, dar Domnul spune: *Eu am biruit această lume* (cf. Ioan 16, 33). Această biruință înseamnă

biruința dragostei lui Hristos asupra morții păcatului, înseamnă învierea omului din morți.

Dacă vom vedea în viață noastră purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care ne pune în anumite împrejurări, ne conduce la anumiți oameni, atunci nu ne vom uita la cei care ne ofensează ca la niște adversari. Iar toate reproșurile și ocările le vom primi ca o pedeapsă meritată pentru nepăsarea noastră, pentru trecutul nostru păcătos. Nu omul, ci diavolul, prin intermediul omului, ne ofensează și ne jighește. Putem lupta contra diavolului cu arma lui Hristos. „Biruieste pe vrăjmași cu numele lui Iisus, căci nu e în cer și pe pământ armă mai tare” – spune Cuviosul Ioan Scărarul.

Și astfel, noi ne mutăm întreaga atenție din lumea exterioară spre cea interioară. Înțelegem că centrul vieții noastre este Hristos. Numai un suflet smerit, care i-a iertat pe toți cei care l-au jignit și nu cere răzbunare pentru rănilor ce i-au fost provocate poate să se unească cu El în pocăință, în Tainele Bisericii Lui, în Împărtășanie.

Deschizându-și inima lui Dumnezeu, omul se confruntă cu o încăierare pe viață și pe moarte între cele vechi și cele noi. Păcatul care s-a impregnat în inima noastră nu vrea să ne părăsească. Luând forme diferite, el încearcă să ne convingă că nu vom putea trăi în conformitate cu iubirea și credința.

„În această lume trebuie să le răsplătești cu aceeași monedă celor care te-au jignit, cu toată dreptatea și nedreptatea trebuie să-ți aperi drepturile, căci altfel vei fi pierdut, vei fi făcut praf și pulbere și nimeni nu va avea nevoie

de tine. Uită-te și vezi cum trăiește toată lumea!” – strigă omul cel vechi. Dar Hristos spune: „Iubește, iartă, smereste-te”. Domnul ne conduce spre Cer și trebuie să părăsim nemulțumirile, indignările, pretențiile, drepturile noastre și să ne predăm în mâinile Lui.

Este foarte dificil să-ți schimbi viziunea asupra lumii, pentru că am fost educați de această lume afectată de păcat, ea ne-a învățat să trăim pentru noi înșine, iar Domnul ne învață să trăim pentru Dumnezeu și pentru aproapele. Și numai dăruind, numai smerindu-ne, dobândim deprinderea de a-I sluji.

Domnul ne călăuzește și ne dăruiește posibilitatea să începem din nou și din nou viața noastră duhovnicească după ce vom aduce pocăință, după ce ne vom smeri și îi vom ierta pe toți cei care ne-au întristat.

Vrem să ni se slujească, vrem să fim iubiți. Păcatul mândriei ne împiedică să fim împreună cu Dumnezeu și să-l iubim pe aproapele. A trăi cu Dumnezeu nu înseamnă să iei, ci să dai. Și cine se dă pe sine spre slujire, cine își va pierde sufletul pentru Hristos și pentru aproapele, acela va dobândi în sufletul său pe Dumnezeul cel nemuritor, Care va mângâia și va alina necazurile noastre pământești și ne va ajuta în lupta grea pentru viața cea veșnică, pentru învierea din morți.

14 februarie 2005

41.

URMĂREȘTE TĂCEREA

Un frate care locuia cu alți frați l-a întrebat pe avva Visarion: Ce să fac? Iar bătrânul i-a spus: Taci și nu te compara cu ceilalți.

„Urmărește tăcerea” – spune bătrânul. Rugăciunea nu înseamnă doar cuvânt; este năzuința sufletului către Dumnezeu. Rugăciunea este acea liniște interioară a inimii, în timpul căreia apare capacitatea de a auzi glasul lui Dumnezeu, bunăvoința lui Dumnezeu, voia lui Dumnezeu. În lume omul asurzește din cauza luptei, a certurilor, a cuvintelor obișnuite, care sunt adesea un sunet gol.

Omul nu vede în această lume sensul existenței sale, el caută ceea ce îi place pe moment, astăzi, și foarte des este dezamăgit și părăsește acel lucru pe care și l-a dorit, pentru care s-a luptat, pentru care și-a consumat toată puterea.

Lumea denaturează firea omului, obligându-l să vorbească și să gândească la fel ca toți ceilalți. Lumea l-a dezvățat pe om să aleagă binele, să caute iubirea lui Hristos, pentru că lumea a răstignit această iubire. Și numai într-o inimă smerită, într-o inimă care încearcă să

compăttimească și să empatizeze, într-o inimă care Îl caută pe Dumnezeu în aproapele, apare lumina iubirii lui Hristos și acea liniște interioară care îl conduce pe om la cunoașterea lui Dumnezeu, la adevărata rugăciune, îl introduce în biserică, unde oamenii, uniți de Hristos, formează un sobor – Sfânta și Soborniceasca Biserică.

Pe pământ oamenii luptă cu păcatul. Biserica este de neînving și harul lui Hristos îi întărește pe ostașii care luptă cu păcatul lor, se silesc să aibă trezvie și încearcă să-L caute pe Dumnezeu în fiecare zi, ridicându-se și mergând curajoși după Hristos, în ciuda rănilor pe care le provoacă lumea.

Fiecare creștin în această lume este un nevoitor. El își silește trupul spre înfrânare, spre renunțarea la excesele care îi împrăștie mintea și îl îngrașă, îl încovoiaie la pământ, îl fac incapabil să rămână trezvit. Biserica ne cheamă la Cer și trebuie să îndreptăm în sus privirea noastră lăuntrică.

Domnul este Biruitorul morții. Dacă în inima noastră va fi Hristos, biruința va fi a noastră și vom putea să-I dăm lui Dumnezeu viața noastră până la sfârșit. Cerem ca Domnul să ia viața noastră în mâinile Sale sfinte și să ne conducă nu acolo unde ne dorim și unde ni se pare mai plăcut, ci acolo unde cu adevărat Dumnezeu și aproapele vor avea nevoie de noi pentru mântuirea noastră și a celor pe care îi vom întâlni pe calea vieții noastre.

Învățăm să-I slujim lui Dumnezeu, învățăm să-l acceptăm pe aproapele ca pe noi înșine, învățăm să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru toate. Întreaga noastră viață este o astfel de învățare.

42.

CALEA SPRE ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU

[*Zis-a avva Isaia:*] *Celui ce începe să slujească lui Dumnezeu, la început i se descoperă chipul virtuților, dar de nu-și va însuși osteneala lor, nu va ajunge la Dumnezeu.*

Creștinismul nu este o filosofie, nu este o teoremă abstractă. Este viața omului cu Dumnezeu. Domnul îl ridică pe om din groapa păcatului și îl cheamă în Împărăția cerurilor, spunând: *Urmează-Mi* (Ioan 1, 43). Și omul trebuie să facă un efort și să-L urmeze pe Hristos. Este o trudă atât trupească, cât și duhovnicească – atât o lucrare exterioară, cât și o muncă lăuntrică permanentă, o luptă continuă cu păcatul, care nu încetează în această lume. Fiecare pas, fiecare efort de dragul lui Hristos este precedat de pocăință și nu există opriri pe această cale către Împărăția cerurilor.

Una este să citești și să admiri apoftegmele frumoase ale Sfinților Părinți, și cu totul altceva este să încerci singur să aplici în viața ta sfaturile lor sfinte. La început omului i se pare că este ușor să-și schimbe viața, că este ușoară și plină de bucurie slujirea lui Dumnezeu, dar perioada plăcută și plină de har trece și încep zilele de muncă. Atunci

omul, pentru a rămâne cu Dumnezeu, trebuie să se silească, căci numai *cei ce se silesc* pun mâna pe Împărăția cerurilor (cf. Matei 11, 12). Și această trudă zilnică, lupta cu sine însuși, devine viața creștinului și creștinul veghează, petrece în trezvie, permanent se cercetează pe sine, cuvintele și gândurile sale.

Atunci când cade, omul trebuie să creadă în dragostea lui Hristos Care ne ridică, ne curăță și ne sfințește pe toți, ne dă putere să ne angajăm din nou în lupta cu diavolul, cu lumea și cu păcatul care trăiește înăuntru. Cu cât este mai puternică aspirația sufletului către Dumnezeu, cu cât mai mult efort depune omul, cu atât mai clar își vede rănilor pricinuite de păcat. Și numai smerenia, ascultarea față de voia lui Dumnezeu, încrederea în El îl pot ajuta și sprijini pe om pe această îngustă, plină de necazuri, dar singură cale care duce spre Împărăția iubirii lui Hristos.

În lume necazuri veți avea (Ioan 16, 33) spune Domnul. Încrederea în Dumnezeu, acceptarea fără cărtire, fără regret, a acelor circumstanțe ale vieții în care suferim și avem neplăceri, toate acestea călesc sufletul nostru, ne fac capabili să vedem voia lui Dumnezeu și lucrarea harului lui Dumnezeu care *se desăvârșește în slăbiciune* (cf. 2 Corinteni 12, 9). De la cunoașterea propriei slăbiciuni și a păcatelor începe recuperarea noastră duhovnicească.

Cea mai mare minune în lumea aceasta este smerenia, încrederea lui Dumnezeu în om și necuprinsa Lui dragoste față de creația Sa. Domnul a întemeiat Biserica – izvorul vieții care spală și adapă sufletele însetate cu acea dragoste care îl tămăduiește și îl sfințește pe om. Lumea în care

trăim este infestată de păcat. Domnul, venind în această lume, suferă și, ca un om, moare pe cruce pentru toți oamenii. Pentru că dragostea Lui nu poate găsi aici un loc în care să rămână permanent. Domnul spune că *nu are unde să-și plece capul* (Matei 8, 20) în această lume, pentru că îl conduce pe om într-o altă lume – în lumea iubirii, într-o lume în care păcatul este învins, unde moartea nu are putere asupra omului. Și această lume începe *înăuntrul nostru* (cf. Luca 17, 21). În această lume omul intră prin pocăință. Întregul univers încapă în inima care Îl caută pe Dumnezeu. Prin efort, prin nevoința înfrânării și a rugăciunii, omul dobândește înțelegerea adevăratei valori a iubirii lui Dumnezeu, a virtuții, care este darul lui Dumnezeu. Omul devine ascultător față de voia lui Dumnezeu, iar Domnul, crezând în el, Își aduce creația la starea originală. Duhul Sfânt îl umple pe om și dragostea devine viața creștinului care a respins lumea păcatului, a respins toate ispitele ei și s-a predat slujirii lui Dumnezeu.

Prețul unei astfel de biruințe lăuntrice a omului este mare. Căci omul trebuie să-L urmeze pe Hristos spre viața cea veșnică până la sfârșit. Iar sfârșitul este crucea și răstignirea, este durerea sufletului care suferă pentru că în el nu există curăție, nu există smerenie, nu există recunoștință. Domnul, văzând suferința sufletului care se trezește din somnul păcatului, îl întărește pe om și-i dă tăria de a mulțumi lui Dumnezeu chiar și în necazuri, în ispite și în încercări, care sunt inevitabile pe calea vieții noastre.

Întreaga viață este o trecere de la moarte la veșnicie. Întreaga viață este o mișcare permanentă a sufletului către

Dumnezeu, iar obstacolele care vor apărea de-a lungul acestei căi sunt necesare pentru a crește duhovnicește, pentru a ne maturiza și pentru a vedea că doar prin smerenie, doar prin ascultare față de voia lui Dumnezeu ne putem birui pe noi înșine, putem birui acele deprinderi și obiceiuri păcătoase pe care le-am dobândit fiind crescuți în această lume după legile păcatului. *Eu am biruit lumea*, spune Domnul (Ioan 16, 33), iar această biruință este dragostea lui Hristos pentru sufletul căzut, păcătos, dar care se pocăiește. Cerem ca Domnul să fie întotdeauna cu noi. Și, oricât de greu ne-ar fi, trebuie să știm că Dumnezeu este alături și în orice moment ne va ridica, ne va curăți dacă ne vom smeri, dacă vom voi să ne schimbăm viața, să biruim păcatul care ne chinuiește pe noi și pe aproapele nostru.

Domnul își pregătește Împărăția iubirii Sale, iar această Împărăție este Sfânta Biserică. Și, împărtășindu-ne de darurile dumnezeiești în Tainele Bisericii lui Hristos, ne unim cu Dumnezeu, depășim dezbinarea păcatului care îl sfâșie pe om în bucăți și făurim din noi biserici duhovnicești, acceptând această viață ca pe o cale către Împărăția veșnică a iubirii.

28 februarie 2005

Mănăstirea Sfânta Elisabeta din Minsk

Icoana Sfintei Cuvioase Mucenițe Elisabeta, ducesa Rusiei

Părintele Protoiereu Andrei Lemeșonok

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
1. Un ceas al pocăinței	11
2. Dreptatea lui Dumnezeu	16
3. A separa păcatul de frate	22
4. Omul cel lăuntric	27
5. Împărăția lui Dumnezeu se ia prin silință	32
6. Nu te preaînălța	37
7. Mântuirea stă în aproapele nostru	42
8. Ascultarea	47
9. Măsura lucrării duhovnicești	52
10. Pacea și liniștea sufletului	56
11. Facă-se voia Ta	60
12. Puterea cuvântului	64
13. Postul și înfrânarea	69
14. Despre lucrarea duhovnicească	74
15. Despre atenție și discernământ	79

16. A nu rămâne fără de grijă	84
17. Nu te lăsa biruit de mândrie	88
18. Paștele	92
19. Lumea și mănăstirea	95
20. Purtați neputințele aproapelui	98
21. A-ți pune sufletul pentru aproapele	102
22. Slujirea aproapelui	106
23. Despre ascultare	110
24. Pacea inimii	114
25. Tulburatu-m-am și n-am grăit	117
26. Despre vorbele omenești	121
27. Inima omului	125
28. Sufletul – o pasăre legată	130
29. A te întări întru Hristos	135
30. A te micșora pe tine	140
31. Câmpul de luptă este inima noastră	145
32. A te vedea pe tine	150
33. Prețuiți cuvintele	155
34. Să căutăm pacea lui Dumnezeu	159
35. Rugăciunea este osteneala sufletului	163
36. Rugăciunea este foc	168
37. Despre biruința asupra necazului	172

38. Despre pocăința lăuntrică	176
39. Să ne ridicăm prin pocăință	180
40. Despre viața cu Dumnezeu și lupta cu păcatul	184
41. Urmărește tăcerea	187
42. Calea spre Împărăția lui Dumnezeu	189

COLOFON

*Cu voia Tatălui,
cu ajutorul Fiului
și cu săvârșirea Sfântului Duh
apare cartea*

*DIN IUBIRE PENTRU OMUL DE AZI.
CUGETĂRI PE MARGINEA PATERICULUI
a Protoiereului Andrei Lemeșonok,
cel de-al patrulea volum din colecția CRINII ȚARINII,
în anul 2019.*

*S-au îngrijit de acest volum
arhimandritul Melchisedec Velnic
cu obștea Mănăstirii Putna.*

*În colecția CRINII ȚARINII au apărut volumele:
MERINDE PENTRU MONAHI,
al Părintelui Arhimandrit Zaharia Zaharou,
TRĂIȚI FRUMOS ȘI-N BUCURIE,
al Înaltpreasfințitului Justinian Chira,
Arhiepiscop al Maramureșului și Sătmarului și
CONȘTIINȚĂ, SPUNE-MI TU,
al Monahului Proclu Nicău.*

